

T.C
Istanbul Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İktisat Tarihi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**19. yüzyılda
Nazilli'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı**

NESLIHAN DEMIRHAN
2501020180

Tez Danismanı: Prof. Dr. Ahmet Kala

Istanbul 2005

ÖZ

XIX. yüzyil ortalarında oldukça geniş sınırlara sahip olan Osmanlı İmparatorluğu, mali yapısı ile ilgili yeni düzenlemeler yapma girişiminde bulunmuştur. Bu yeni düzenlemelere örnek teşkil eden yerlerden birisi de, Ege Bölgesi'nde yer alan Aydın Eli'ne bağlı Nazilli'dir. Bu çalışmamızda, Nazilli'nin iktisadi yapısı ve sosyal özellikleri incelenmiştir.

Bu incelemeler sonucunda, Nazilli'nin XIX. yüzyıldaki demografik yapısı, ekonomik durumu ve sosyal yapısı ile ilgili elde edilen veriler düzenlenmiş ve bu bilgiler ışığında çeşitli değerlendirmeler yapılarak, önemli istatistikî verilere ulaşılmıştır. Bu verilere bağlı olarak, Nazilli'nin sosyal ve ekonomik özellikleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

ABSTRACT

During the 19th century Ottoman Empire which had huge borders, had enterprised to make new arrangements on fiscal field. Nazilli where is at Aegean part of Turkey in Aydın, is such a good example for these new arrangements. In this study, social features and economical structures of Nazilli have been examined.

As a result of these researches from Nazilli that has examined, we had so much statistical data about demographical, economical and social structure that was about 19th century. Using the path from this statistical information we had, we tried to ascertain to tell more about social and economical facts about Nazilli.

ÖNSÖZ

Nazilli'nin XIX. yüzyıldaki sosyal ve ekonomik yapısını incelediğimiz bu çalışmamızda, kullandığımız en önemli kaynak Başbakanlık Osmanlı Arsivi'nde bulunan Maliye Nezareti Temettuat Defterleri olmuştur. Öncelikle, Osmanlı mali yapısında yeni düzenlemeler yapılması amacıyla tutulmuş olan bu defterlerde yer alan bilgilerin transkripsiyonu yapılmıştır. Bu bilgiler konularına göre gruplandırılmış ve yerleşim yerlerine göre düzenlenmiştir. Hazırlanan tablolardaki bilgilerle yerleşim yerlerine göre kıyaslamalı bir yöntem izlenmiştir. Bu bilgiler ışığında Nazilli'yle ilgili genel bir değerlendirme yapılmış, Nazilli'nin sosyal yapısı ve iktisadi faaliyetleri ile ilgili aydınlatıcı bilgiler elde edilmiştir.

İki sene süren çalışmanın ardından ortaya çıkan bu tezin her aşamasında bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve eleştirileriyle çalışmanın gelişmesi ve sonuçlanması aşamalarında yardımlarını esirgemeyen Sayın Prof. Dr. Ahmet Kala'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Son olarak, bu süre içinde her zaman yanımda olan ve her konuda destek veren aileme ve Erdinç Poyraz'a yardımlarından ötürü teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZ – ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LISTESİ	vii
KISALTMALAR	ix
GİRİS	1
1. TARİHÇE	3
A. Aydın'ın Tarihçesi	3
B. Nazilli'nin Tarihçesi	5
2. COGRAFI VE DEMOGRAFİK YAPI	6
A. Aydın'ın Coğrafi Yapısı	6
B. Nazilli'nin Coğrafi Yapısı	6
C. Temettüat Tahrirlerine Göre Nazilli'nin Nüfusu ve Hane Yapısı	8
3. GENEL EKONOMİK YAPI	10
A. Gelir Kaynakları	10
B. Hane Reislerinin Meslek Dağılımı	15
C. Çiftçilik Üretim Bilesimi	20
D. Bitkisel Üretimin Bilesimi	25
E. Toprağın Kullanım Alanları İtibarıyla Dağılımı	31
F. Tarım İşletmelerinin Yapısı ve Verimlilik	37
G. Hayvancılık	41
H. Hayvan Sayısı ve Verimlilik	47
4. ZIRAI VERGİLEME	50
A. Tanzimat Devri'nde Zirai Vergileme	50
1. Vergiyi Mahsusa	51
2. Cizye	51
3. Asar ve Rüşumat	51
B. Vergi Bilesimi ve Vergi Yüğü	52

5. SOSYAL YAPI	57
A. Toprak Dagilimi	57
B. Gelir Dagilimi	59
C. Yüksek Gelirli Haneler	61
SONUÇ	71
BIBLIYOGRAFYA	73
A. Basbakanlik Osmanli Arsivi	73
B. Diger Kaynaklar	73
EKLER	74
A. Nazilli’de Mevcut Hane Reislerinin Meslegi-Ünvani-Adi - Toplam Gelirleri ve Ödedikleri Vergiyi Mahsusa, 1844.....	74
B. Kullanilan Arsiv Kaynaklari Belge Örnekleri.....	111
C. Bölge Haritasi.....	113

TABLolar LISTESi

	Sayfa
Tablo I.A. Yerlesim Birimleri Itibariyla Hane Sayilari, 1844	9
Tablo II.A. Gelirin Kaynaklari Itibariyla Dagilimi, 1844 (Kurus)	13
Tablo II.A.1. Gelirin Kaynaklari Itibariyla Dagilimi, 1844 (%)	14
Tablo II.B. Hane Reislerinin Meslekleri Itibariyla Yerlesim Birimlerine Göre Dagilimi, 1844 (%)	18
Tablo II.B.1. Hane Reislerinin Meslekleri, 1844 (Hane) (%)	19
Tablo III.A. Çiftçilik retim Bilesimi, 1844 (Kurus)	22
Tablo III.A.1. Çiftçilik retim Bilesimi, 1844 (%)	23
Tablo III.A.2. Yerlesim Birimleri Itibariyla Hane ve Isletme Basina Dsen Toprak Miktari, 1844	24
Tablo III.B. Bitkisel retim Bilesimi, 1844 (Kurus)	29
Tablo III.B.1. Bitkisel retim Bilesimi, 1844 (%)	30
Tablo III.C. Topragin Kullanim Alanlarına Göre Dagilimi, 1844 (Dönüm)	34
Tablo III.C.1. Topragin Kullanim Alanlarına Göre Dagilimi, 1844 (%)	35
Tablo III.C.2. Bölgede Bulunan Ağaçların Yerlesim Birimleri Itibariyla Dagilimi, 1844 (Adet) (Kurus)	36
Tablo III.D. Tarim Isletmelerinin Tip ve Büyüklükleri Itibariyla Dagilimi,1844	39
Tablo III.E. Dönüm Basina Gayri Safi Tarla rnleri retimi, 1844	40
Tablo III.F. Hayvanların Türleri, 1844 (Bas)	44
Tablo III.F.1. Yerlesim Birimleri Itibariyla Büyük ve Küçük Bas Hayvan Sayilari, 1844 (Bas)	45
Tablo III.F.2. Yerlesim Birimleri Itibariyla Büyük ve Küçük Bas Hayvan Sayilari, 1844 (%)	46
Tablo III.G. Tarim Isletmelerinde Sermaye Yogunlugu ve Verimlilik, 1844	49
Tablo IV.A. Yerlesim Birimleri Halkinca denen Vergilerin Dagilimi, 1844 (%)	54
Tablo IV.A.1. Vergi Türleri Itibariyla Vergi Yükünün Dagilimi, 1844 (%)	55
Tablo IV.A.2. Vergi Yükünün Gelir Gruplari Itibariyla Dagilimi, 1844 (%)	56

Tablo V.A.	Hanelerin Sahip Olduklari Toprak Miktari Itibariyla Dagilimi, 1844 (Dönüm)	63
Tablo V.A.1.	Hanelerin Sahip Olduklari Toprak Miktari Itibariyla Dagilimi, 1844 (%)	64
Tablo V.B.	Hanelerin Gelir Dagilimi, 1844 (Kurus) (Vergiden Önce)	65
Tablo V.B.1.	Hanelerin Gelir Dagilimi, 1844 (Kurus) (Vergiden Sonra)	66
Tablo V.B.2.	Hanelerin Gelir Dagilimi, 1844 (%) (Vergiden Önce)	67
Tablo V.B.3.	Hanelerin Gelir Dagilimi, 1844 (%) (Vergiden Sonra)	68
Tablo V.B.4.	Hane Basina Ortalama Gelirler, 1844 (Kurus)	69
Tablo V.C.	Toplam Gelirleri 3 Bin Kurusun Üzerinde Olan Hanelerin Gelir Miktarlari ve Yerlesim Birimleri, 1844	70

KISALTMALAR LISTESİ

A.e	Aynı eser
A.g.e.	Adi geçen eser
Bkz.	Bakiniz
B.O.A	Basbakanlık Osmanli Arsivi
DVIA	Diyanet Vakfi Islam Ansiklopedisi
Gr.	Gram
Kg.	Kilogram
Km.	Kilometre
M.Ö.	Milattan önce
No	Numara
s.	sayfa / sayfalar

GIRIS

Tarihi, cografyasi, iklimi, ekonomik ve sosyal yapilari birbirinden farkli olan yerlesim birimlerinin incelenmesi oldukca guctur. Bu sehirlerin sosyal ve ekonomik yapilarinin inceleme sonuclari, bize bolge hakkında onemli bilgiler elde etmemizi ve bazi degerlendirmeler yapabilmemizi saglayacaktır.

Yapmis oldugumuz bu calisma, XIX. yuzyilin ortalarinda Aydin eyaletine bagli olan Nazilli'nin sosyal ve ekonomik yapisini ortaya cikarmak ve bolgeyle ilgili cesitli degerlendirmeler yapabilmek icin hazirlanmistir. Bu calismamiz sirasinda temel kaynak olarak, Basbakanlik Osmanli Arsivi'nde bulunan Maliye Nezareti Temettuat Defterleri'nden yararlanilmistir. Bu defterler, 1845 senesinde yapilacak olan vergi sistemindeki yeni duzenlemeye esas teskil etmek amaciyla tutulmustur. Bu defterlerde, 1844 senesinde defterin tutuldugu sehirde bulunan hanelerin numaralari siralanmis, hane reislerinin isimleri ve bazen baba adlari ile unvanlari yazilmis, ayrica hane reislerinin meslekleri, yillik gelirleri, bir yil once odedikleri vergiyi mahsusanın miktarı, aynen ya da nakdi olarak alinan osurlerin adlari ve miktarlari, gayri muslim hanelerden alinan cizyenin miktarı, hanelerin sahip olduklari topraklar ve bu topraklarda yetistirdikleri urunler ve hasilatları, sahip olduklari hayvanlar ve varsa hasilatları ile sahip olduklari gayri menkuller islenmistir. Haneye ait bilgilerin altina, hanenin 1844 yilinda kazandigi hasilat bilgisi ile 1845 senesinde elde edecegi tahmini hasilat bilgisi yazilmistir. Bu sekilde tamamlanan defterler muhtar-i evvel, muhtar-i sani ve imam ya da papaz ya da kocabasilar tarafından mihurlenerek merkeze gonderilmistir. Bu defterlerin tutulma amacina uygun olarak haneler dikkate alinmis ve hane halklari degil hane reisleri belirtilmistir. Bazi haneler icin ayni hanede yasayan ve gelir elde eden kisilerin gelir bilgileri de belirtilmistir.

1844 yili itibariyle Nazilli'de 33 tanesi musliman, 1 tanesi gayri muslim olmak uzere 34 tane yerlesim birimi tespit edilmistir. Bu yerlesim birimlerinden 4 tanesi maha lle, digerleri koydur. Tek gayri muslim koyu olan Pazar Koyu'nde ermeni ve rum ahalisi birlikte yasamaktadir. Pazar Koyu'ne ait olan defterde rum ve ermeni ahailerine ait bilgiler ayri olarak kaydedilmistir.

Calismamizin birinci bolumunde, Aydin'in ve Nazilli'nin kısa tarihcesi ve idari yapilariyle ilgili bilgi verilmistir.

Ikinci bolumde, Aydin'in ve Nazilli'nin cografi yapisi ile Temettuat Tahrirlerine gore Nazilli'nin nufusu ve hane yapilariyle ilgili bilgi verilmeye calisilmistir.

Üçüncü bölümde, Nazilli'nin genel ekonomik yapisi üzerinde durulmustur. Bu bölümde, hanelerin gelirlerinin kaynaklari, hane reislerinin meslekleri ve mesleki dagilimlari, tarim alanlari, yetistirilen ürünler ve bu ürünlerin hasilatlari, sahip olunan topragin kullanım alanlari hakkında bilgi, bölgemizde bulunan tarim isletmelerinin yapisi ve verimlilik bilgileri, inceleme alanimizda yapilan hayvancilik, hayvan sayilari ve verimlikleri ile ilgili degerlendirmeler yapilmistir.

Dördüncü bölümde, vergileme üzerinde durulmustur. Tanzimat ile birlikte vergileme sekillerinde meydana gelen degisiklikler ve inceleme alanimizdan toplanan vergi türleri hakkında bilgi bu bölümde verilmistir. Hanelerin gelir gruplarina göre ve vergi türlerine göre vergi yükü dagilimlarina da bu bölümde yer verilmistir.

Besinci ve son bölümde, Nazilli'nin sosyal yapisi üzerinde durulmustur. Hanelerin sahip olduklari toprak miktarlari, ortalama gelirleri, vergiden önce ve vergiden sonra gelir durumlarinda meydana degisiklikler, yüksek gelirli haneler ile ilgili inceleme ve degerlendirmeler bu bölümde yer almaktadır.

Bölümlerle ilgili hazirlanan tablolar da, ilgili bölümlerin hemen arkasinda yer alacak sekilde siralanmistir.

1. TARİHÇE

A. Aydin'in Tarihçesi

Tarihin bilinen en eski devirlerinden beri çeşitli uyarlıklara merkezlik yapmiş, iklimi ve verimli topraklari yerlesik yasama elverisli olan ve tarih biliminin babasi sayilan Herodot'un 'Bizim yeryüzünde bildigimiz en güzel gökyüzünün altı ve en güzel iklimin bulunduğu yer'¹ olarak nitelendirdiği Aydin, önceleri Lidyalilar'in ve Persler'in idareleri altında bulunmuş, M.Ö. 333'de Iskender'in hakimiyetini tanımış, M.Ö. 241'den sonra ise Bergama Kralligi'nin merkezi haline gelmiştir. Bergama Kralligi yıkılarak M.Ö. 189'larda şehir Romalilar'in hakimiyeti altına girmiş, ardından da Bizans'in eline geçmiştir.² Böylece 1071 Malazgirt Zaferi'ne kadar Bizanslılar'in idaresinde kalan Tralles (Aydin), zaferden sonra Anadolu'nun Türkler tarafından fethi sırasında Selçuklular'in eline geçmiş ancak asrin son yıllarında Bizanslılar şehri geri almışlardır.

¹ Sabahattin Azazi, **Her Yönüyle Aydin III 2000**, Aydin 1999, s. 1.

² Feridun Emecen, "Aydin", **DVIA**, Cilt IV, Istanbul 1991, s. 235.

Sehrin tamamıyla Türkler'in eline geçmesi ise Mentese Beyliği zamanına rastlar. Mentese Bey'in ölümünden sonra damadı Sasa Bey'in elinde kalan şehir, Aydınoglu Mehmed Bey'le yaptığı savaşta Sasa Bey'in yenilmesi ve ölümü üzerine yaklaşık 1307 – 1308'den³ Osmanlı hakimiyetine kadar Aydınogulları'nın idaresinde kalmıştır.

Aydın ilk olarak, 1390 yılı başında Yıldırım Bayezid tarafından Osmanlı idaresine alınmıştır.⁴ Yıldırım Bayezit ordusu ile Aydınogulları'nın üzerine yürümüş ve Aydın Beyi olan İsa Bey savaşı kabul etmeyerek topraklarını Osmanlı Devleti'ne bırakmıştır. Yıldırım Bayezit'in sehzadesi olan Ertuğrul Bey bu tarihte vali olarak Aydın'a atanmıştır. Timur'un 1402'de Anadolu'yu istilası sırasında tekrar Aydınogulları'nın eline geçmiştir. Şehir kesin olarak, II.Murat zamanında 1426 yılında Osmanlı topraklarına katılmıştır.⁵ Aydın, Osmanlılar zamanında gelişimini sürdürmüştür. Bu dönemde çarşılar, sebiller, camiler, hanlar, medreseler, paşa sarayları gibi yapılar yapılmıştır.

Osmanlılar Aydınogulları Beyliği'ni, Aydın ili veya Liva-i Aydın adı altında Anadolu eyaletine bağlı bir sancak olarak idarelerine almışlardır fakat Osmanlı idaresi Aydın sancagında kolay kolay egemenliğini sürdürememiştir. İsyanlar ve soygunlar sonucu 1461 yılında yapılan idare değişikliğinde Aydın Kütahya'ya sancak olarak bağlanmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun duraklama devrinde yaşanan Celali isyanları sırasında Aydın çevresinin güvenliği için 1607 yılında görevlendirilen Halep Valisi Dislek Hüseyin Paşa bölgede huzuru sağlamıştır. 1811 yılında yapılan idari değişiklikte Aydın eyalet merkezi olmuş ve Isparta, İzmir, Manisa, Antalya, Muğla sancakları Aydın'a bağlanmıştır. 1850 yılında Vali Halil Paşa vilayet merkezliğini İzmir'e nakletmiştir.

Aydın kenti, Türkler tarafından alındıktan sonra Güzelhisar adıyla anılmaya başlamıştır. Aydın adı şehre sonradan verilmiştir. XV. ve XVI. yüzyıllara ait Tapu ve Tahrir defterlerinde de şehrin ismi "Kaza-i Güzelhisar der Liva-i Aydın" ya da "Nefs-i Güzelhisar der Liva-i Aydın" şeklinde geçmekte ve sancak merkezi Tire olarak gösterilmektedir. Tire, Aydın ili kazaları içinde ekonomik ve nüfus bakımından en önemli olan kazasıdır. Hatta Osmanlı paralarının bir bölümü Tire'de basılmıştır.

1671'de Aydın, Nazilli, Söke kentlerini gezen Evliya Çelebi, Aydın'ın 26 mahalleden ve 6770 kadar evden meydana geldiğini ve yörede yirmi altı çeşit ürün yettiğini yazar.⁶ 1677 yılında yapılan avariz tahririnde ise şehirde 22 mahalle, 2 gayr-i müslim cemaat ve 5.000'i

³ Hikmet Akin, **Aydın Ogulları Tarihi Hakkında Bir Araştırma**, Ankara 1968, s. 24-25.

⁴ Akin, **a.e.**, s. 61.

⁵ Akin, **a.e.**, s. 84.

⁶ Evliya Çelebi, **Seyahatname**, Cilt IX, İstanbul 1935, s. 152.

asan nüfusun bulunduğu tespit edilmistir.⁷ 1842 yıllarında Aydın'a gelen Fransız tarihçisi Sarl Teksiye; Aydın Güzelhisar'ı sehrinin 12.000 hane olduğunu, 60.000 kişi yaşadığını, Rumlar'ın 400 kişiyi geçmediğini belirtmektedir.(Yabancılara verilen imtiyazlardan faydalanan Rum ve diğer azınlıklar, ilk defa 1708 yılından sonra gelmeye başlamışlardır.)⁸

1831 yılında yapılan ilk nüfus sayımında Aydın Sancığı'na bağlı kazalar içinde, Güzelhisar başta olmak üzere Tire, Bayındır, Ödemiş, Birgi, Ayasulug, Alasehir, Nazilli, Dag Marmarasi, Yenisehir, Aydın, Salihli, Inegöl, Kuyucak, Atça, Yenipazar, Keles, Kösk, Dallica, Sultanhisar, Balyambolu, Arpaz, Bozdoğan, Vakıf yer almaktadır.

1867 yılındaki vilayetler yasasıyla, Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetsel yapısı değişmiştir. Vilayet, sancak, kaza ve nahiyelerden oluşan örgütlenme getirilmiştir. Bu değişiklikte vilayet merkezi İzmir olarak kalmış, eyaletin adı Aydın Vilayeti olmuştur. Bu değişiklik sonucunda Aydın Vilayeti, yönetim bakımından İzmir, Saruhan, Aydın, Denizli ve Mentese olmak üzere beş sancığa ayrılmıştır. Bu yeni örgütlenmede Aydın Sancığı, Nefs-i Aydın, Nazilli, Bozdoğan, Söke ve Çine'yi içeriyordu.

B. Nazilli'nin Tarihçesi

Büyük Menderes havzasına yerleşen Etiler M.Ö. 1200 yılında yıkılmış yerine geçen Frigler de M.Ö. 556 yılında Lidyalılar'a yenilmişlerdir. Böylece havza Etiler'den Frigler ve sonra da Lidyalılar'ın eline geçmiştir. Frigler, Lidyalılar, İyonlar ve Meonlar devri 600, Persler devri 213, İskender devri 144, Romalılar devri 584, Bizanslılar devri de 676 yıl sürdü. Buraları daha sonra Selçukogulları, Aydınoğulları ve Osmanlılar'ın idaresine girmiştir. Nazilli 1831 yılında ilçe olmuştur.

Salname Vilayet-i Aydın kayıtlarına göre, 1800'lü yılların sonları ile 1900'lü yılların başında Nazilli'de Jan Forbes'un buharla çalışan meyhanalı fabrikası, Haciseyhzade ve Hacı Ahmet Efendi'nin buharla çalışan bir un fabrikası, Denk'in buharla çalışan pamuk ve un fabrikası bulunmaktaydı. 1890 Aydın Vilayet Salnamesi'ne göre Aydın Sancığı'ndaki işletmeler, sırasıyla 104 yağhane, 10 sabunhane, 509 değirmen, 210 un fabrikası, 188 fırın, 35 kiremithane, 107 han, 286 mağaza, 4.345 dükkan, 2 otel, 52 meyhaneye, 15 tren istasyonu, 6 telgrafhane, 6 hapisane, 3 kışla, 51 hastane, 1 kütüphane ve 5 mumhane bulunmakta idi⁹.

⁷ Emecen, **a.g.e.**, s. 235.

⁸ Azazi, **a.g.e.**, s. 4.

⁹ Azazi, **a.e.**, s. II.

2. COGRAFI YAPI

A. Aydın'ın Coğrafi Yapısı

Yurdumuzun Ege Bölgesinin güney bölümünde bulunan Aydın, doğuda Denizli, batıda Ege Denizi, kuzeyde İzmir, Manisa, güneyde Muğla illeri ile komşu olup, alanı 8007 kilometre karedir.

Aydın'ın kuzey ve güney kesimi dağlıktır. Doğu-Batı doğrultusunda 584 km. uzunluğundaki Büyük Menderes Nehrinin il sınırları içindeki uzunluğu 281 km.dir.

Batı-Doğu doğrultusunda uzanan Büyük Menderes vadi tabanı, yer yer genişleyip daralarak il toprakları boyunca uzanır. Kuzeyde Aydın dağlarının batıya bakan yamaçları, güneyde Dandalas çayı, Akçay ve Çine Çayı'nın vadi tabanları ile bu vadiler arasında yer alan Karıncalı, Madran ve Besparmak dağ kütlelerinin büyük bölümleri de Aydın ili sınırları içine girer. Büyük Menderes vadi tabanı ve her iki yanında uzanan dağlar batıda Ege Denizi'nde son bulur.

Büyük Menderes ova düzlüğü, Batı Anadolu'nun en geniş ovasıdır. Cumhuriyetten önceki dönemde sazlık ve bataklıklarla kaplı olan ovada tarım alanları azdı. Cumhuriyetten sonra bataklıkların kurutulması, sulama kanallarının açılması, baraj ve regülatörlerin kurulması, ovanın neredeyse tümünü tarıma elverişli bir hale getirmiştir.

Yerleşim yerlerinin büyük bölümü Büyük Menderes Ovası ve Çine Ovası üzerinde kuruludur. Aydın'da Akdeniz iklimi hakimdir.

B. Nazilli'nin Coğrafi Yapısı

Nazilli ilçesi, Ege Bölgesinin Büyük Menderes ovasının kuzey kenarında, Menderes nehrinin doğu kısmında, Sarayköy-Aydın arasında Oyuk Dağların güney yamacında düzlük bir alana kurulmuştur.

Büyük Menderes vadisinde Aydın iline bağlı bir ilçedir. Yüz ölçümü 1593 kilometre karedir. İlçenin büyük bir parçası, Büyük Menderes vadisinin doğusunu kapsar.

Doğudan Sarayköy, Kuyucak ve Buldan, batıdan Aydın ve Sultanhisar, kuzeyden Alasehir, Ödemiş, güneyden Bozdoğan ilçeleriyle çevrilidir.

Büyük Menderes Havzası kuzeyden ve güneyden dağlarla çevrili olduğu için zararlı rüzgarların etkisini engeller. İncir ve pamuk ürünlerinin yetistirilmesinde önemli rol oynayan Inbat rüzgarları haziran ayında esmeye başlar. Büyük Menderes Havzası'nda yer aldığı için

Nazilli topragi çok verimlidir ve iklimin de olumlu etkisiyle her çeşit ürün yetistirilebilmektedir.

2. Temettüat Tahrirlerine Göre Nazilli'nin Nüfusu ve Hane Yapısı

Nazilli nüfus kayıtları ile ilgili ilk veri 1831 yılına aittir. 1831 yılında Aydın Sancığı'nda nüfus sayımı Mevaliden Arif Beyzade Rasit Bey tarafından yapılmıştır.¹ Bu verilere göre Nazilli'de 4.687 müslüman, 227 rum, 47 ermeni olmak üzere toplam 4.961 kişi yaşamaktadır.²

1890 yılına ait Aydın Vilayet Salnamesi'nde Nazilli'nin toplam nüfusu 62.475 olarak belirtilmiştir. 1893 Osmanlı nüfus sayımına göre, Nazilli'de, 30.141 müslüman kadın, 29.815 müslüman erkek, 959 rum kadın, 1.069 rum erkek, 149 ermeni kadın ve 152 ermeni erkek, 100 musevi kadın, 95 musevi erkek olmak üzere toplam 30.349 kadın ve 31.131 erkek yaşamaktadır. Nazilli'nin toplam nüfusu 62.480'dir.³

Incelediğimiz 1844 yılına ait Temettüat Defteri'nde ise Nazilli'ye bağlı yerleşim birimlerinde toplam 2.232 hane olduğu belirtilmiştir. Bu hanelerin 100 tanesi gayrimüslim, 2.132 tanesi müslümandır. Gayrimüslim hanelerin 67 tanesi rum, 33 tanesi ermenidir. Toplam otuz dört yerleşim birimi bulunmaktadır ve bunlardan dört tanesi mahalle diğerleri köydür. 246 haneye Karaçay Mahallesi, Nazilli'nin en kalabalık yerleşim yeridir. 14 haneye Suhudetli Köyü ise, en az haneli yerleşim yeridir. (Bkz.: Tablo I.A.)

Nazilli'de üç ayrı etnik grup bulunmaktadır. 33 haneye sahip olan ermeniler toplam nüfusun yaklaşık %1,5'ini oluşturmaktadır. 67 haneye sahip olan rumlar toplam nüfusun yaklaşık %3'ünü oluşturmaktadır. 2.132 haneye sahip olan müslümanlar toplam nüfusun yaklaşık %95,5'ini oluşturmaktadır.

1844 tarihli Temettüat Defterleri'nde Nazilli'ye bağlı yerleşim birimlerinin büyüklük bakımından sıralanışı: Karaçay Mahallesi, Cebehasan Mahallesi, Bazar Köyü, Yergeteli Köyü, Hacılar Mahallesi, Hacı Nisf Mahallesi, Pazar Köyü, Isabeyli Köyü, Derebasi Köyü, Yörükler Köyü, Arslanlı Köyü, Koz Deresi Köyü, Hamzalı Köyü, İceli Köyü, Erbaz Kazası, Hacibegli Köyü, Bereketli Köyü, Ketan Ovası Köyü, Örencik Köyü, Demirciler Köyü, Bekirler Köyü, Haydarlı Köyü, Sündüklü Köyü, Samaylı Köyü, Bayındır Köyü, Kavacık

¹ "Aydın", **Yurt Ansiklopedisi**, Cilt. I., Anadolu Yayıncılık A.Ş., s.995.

² Kemal, H. Karpat, **Ottoman Population (1830-1914), Demographic and Social Characteristics**, Madison, 1985, s.114

³ "Aydın", **a.g.e.**, s.996.

Köyü, Karahallilli Köyü, Yalinkuyu Köyü, Kestel Köyü, Sailer Köyü, Sinekler Köyü, Durasalli Köyü, Dere Köyü, Suhudetli Köyü seklindedir.

3. GENEL EKONOMİK YAPI

A. Gelir Kaynaklari

Nazilli bölgesinde elde edilen gelirlerin kaynaklari, sinai öncesi ekonomilerde olduğu gibi genel itibariyle tarım ve tarıma dayalı ek faaliyetlere dayanmaktadır. Bölge genelinde yerleşim birimlerine göre, gelirin kaynaklari itibariyle dağılımı, Tablo II.A.'da verilmektedir. Nazilli'de gelirin kaynaklari itibariyle dağılımı, altı grupta toplanmaktadır. Bunlar: çiftçilik, ticaret, esnaflik, tasimacilik, ücret gelirleri ve diğer gelir kaynaklari olarak sıralanmıştır.

% 59.1'lik bir orana sahip olan ziraattan sonra sırasıyla, esnaflikten %12.1, ticaretten %11.9, hizmet karşılığı alınan ücretlerden %9.2, tasimacilik faaliyetlerinden % 0.7 ve bunların dışında kalan diğer gelir kaynaklarından ise % 7 oranında gelir elde edilmektedir.

Bölge genelinde en önemli gelir kaynağı olan çiftçilik gelirleri, toplam gelirler içinde %59.1'lik bir paya sahiptir. Bölge genelinde çiftçilik geliri bulunmayan yerleşim birimi bulunmamaktadır. Çiftçilik faaliyetleri sonucu elde edilen gelirlerin daha ayrıntılı sınıflandırması, Tablo III.A ve Tablo III.A.1'de yer almaktadır. Çiftçilik faaliyetlerinin başlıca gelir kaynaklari, tarla ürünleri üretimi, bağ-bahçecilik, hayvancılık ve çayirlik-bayır faaliyetlerinden oluşmaktadır. Erbaz Kazası'nda, gelirlerin tamamının çiftçilikten elde edildiği görülmektedir. Erbaz Kazası'ndan sonra gelirlerini çiftçilikten elde eden başlıca yerleşim birimleri sırasıyla, %95.9 ile Kavacık Köyü, %92.3 ile Samaylı Köyü ve %87.4 ile Yalinkuyu Köyü'dür. Çiftçilik faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin en az olduğu yerler, %18.1 oranıyla Pazar Köyü, %20 ile Örencik Köyü ve %33.2 ile Yergeteli Köyü'dür. Bu yerlerden Örencik Köyü'nde gelirlerin yoğun olarak ticaret faaliyetlerinden elde edildiği, Pazar Köyü'nde ticaret ve esnaflik faaliyetlerinden gelir elde edildiği ve Yergeteli Köyü'nde ise gelirlerin büyük bölümünün esnaflik faaliyetlerinden elde edildiği görülmektedir.

Toplam gelir kaynaklari içinde %12.1'lik payı oluşturan başlıca esnaflik faaliyetleri; erbabi sanat, papuççuluk, kahvecilik, kebabçılık, berbercilik ve çulhacılıktır. On yedi yerleşim biriminde esnaflik faaliyetlerinden gelir elde edildiği görülmektedir. Esnaflik faaliyetlerinden gelir elde eden yerlerden, %46.6'lık oranla ilk sırada yer alan Yergeteli Köyü'nde yoğun olarak sanayile istigal edilmektedir. Yergeteli Köyü'nden sonra sırasıyla, %40.1 oranında Pazar Köyü'nde ve %20.4 oranında Bazar Köyü'nde esnaflik faaliyetlerinden gelir edilmektedir.

Gelirlerinin içinde esnaflik faaliyetleri bulunmayan ya da az miktarda bulunan yerlesim yerlerinde, yogun olarak çiftçilikten gelir elde edildiği görülmektedir. Bereketli Köyü, Iceli Köyü, Derebasi Köyü, Hamzali Köyü, Yörükler Köyü, Erbaz Kazasi, Arslanlı Köyü, Ketan Ovasi Köyü, Kavacık Köyü, Sailer Köyü, Samayli Köyü, Suhudetli Köyü, Örencik Köyü, Durasalli Köyü, Bayindir Köyü, Bekirler Köyü ve Karahallilli Köyü’nde elde edilen gelirlerin içinde esnaflik faaliyetleri yer almamaktadır. Esnaflik faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin en az olduğu yerlesim yerleri, %0.7 ile Yalinkuyu Köyü, %0.9 ile Koz Deresi Köyü, %1.2 ile Hacibegli Köyü’dür. Bu yerlerden, Yalinkuyu Köyü ve Hacibegli Köyü’nde gelirin büyük bölümü çiftçilik faaliyetlerinden elde edilirken, Koz Deresi Köyü’nde elde edilen gelirlerin içinde çiftçilik faaliyetleri kadar ticari faaliyetlerin de önemli bir yeri olduğu görülmektedir.

Ticari faaliyetler sonucu elde edilen gelirler Tablo II.A’da görüleceği üzere, %11.9’luk oranla çiftçilik ve esnaflikten sonra üçüncü sırada yer almaktadır. Tablo II.B.1 incelendiğinde ise, ticaretle toplam nüfusun %35.7’sinin yani 796 hanenin uğrastığı görülmektedir. Bu durumdan da anlaşılabileceği üzere, ticaret ile uğrasan kişi sayısı daha fazla olmasına rağmen çiftçilik ve esnaflikten daha çok gelir elde edilmektedir. Ticaretle uğrasan yerlesim yerlerinin arasında, %90.2’lik oranla ikinci sırada yer alan Koz Deresi Köyü’ne dikkat edildiğinde ticari faaliyetlerden elde edilen gelir yüksek olduğu halde çiftçilikten elde edilen gelirin de köyün toplam geliri içinde önemli bir yeri olduğu dikkati çekmektedir. Hamzali Köyü, Erbaz Kazasi, Sündüklü Köyü ve Kavacık Köyü’nde ticari faaliyetlerden gelir elde edilmemektedir. Bu yerlerdeki baslica gelir kaynagi, çiftçiliktir. Ticari faaliyetlerden elde edilen gelirlerin en yüksek olduğu yerlesim birimi, %55.5’lik oranla Örencik Köyü’dür. Örencik Köyü’nden sonra, %46’lik oranla Haydarli Köyü ve %42’lik oranla Koz Deresi Köyü ticari faaliyetlerden elde edilen gelirlerin en yüksek olduğu yerlerdir. Ticari faaliyetlerden elde edilen gelirlerin en az olduğu yerler, Isabeyli (%0.4), Samayli Köyü (%1.6) ve Yalinkuyu Köyü (%1.8)’dür. Bu yerlerdeki gelirlerin de, yogun olarak çiftçilik faaliyetlerinden elde edildiği görülmektedir.

Hizmetleri karsiligi ücret alan “ücretli” gelir grubuna, ırgatlık (%7.9), imam (%1.4), debbag kalfasi (%1.1), hizmetkarlık (%1.1) gibi birbirinden farklı sektörlerde çalışan hane üyeleri girmektedir. Ücretli gelirleri içinde yer alan ırgatlık gelirlerinin ve ırgatlık faaliyetleri sonucunda gelir elde eden hane sayısının, diğer mesleklere göre fazla olmasından, kendine ait topragi olmayan ya da yeterli miktarda topragi olmayan ve bu nedenle kendi işletmesinde istihdam fırsatı bulamayan hane üyelerinin çoğunlukla, daha fazla miktarda topraga sahip olan hanelerin topraklarında çalışarak gelir elde ettikleri anlaşılmaktadır. Erbaz Kazasi dışında kalan tüm yerlesim birimlerinde ücret karsiligi gelir elde edilmektedir. Ücret karsiligi elde

edilen gelirlerin fazla olduğu yerler, %36.3'lük oranla Derebasi Köyü, %29.1'lik oranla Bayındır Köyü ve %20.8'lik oranla Dere Köyü'dür. Kavacık Köyü (%0.4), Pazar Köyü (%2), Koz Deresi Köyü (%2.3) ücret karşılığı elde edilen gelirlerin en düşük olduğu yerlerdir. Bu yerlerden, Kavacık Köyü'nde elde edilen gelirlerin önemli bir bölümü çiftçilikten sağlanmaktadır. Pazar Köyü'nde önemli miktarda ticari faaliyetlerden gelir elde edilirken, Kozderesi Köyü'nde hem çiftçilik hem de ticari faaliyetlerin önemli gelir kaynakları olduğu görülmektedir.

Nazilli'de çeşitli tasimacılık faaliyetleriyle de uğraşıldığı görülmektedir. Bu faaliyetler arasında ayak tüccarlığı, arabacılık ticareti, bargircilik ticareti ve katircilik yer almaktadır. Tasimacılık faaliyetleri hane reislerinin meslekleri arasında %0.2'lik paya sahiptir. Tasimacılık faaliyetleri, Bereketli (%21.3), Cebehasan Mahallesi (%2.6), Hacılar Mahallesi (%2), Yergeteli Köyü (%1.7), ve Pazar Köyü (%0.6)'nde olmak üzere, bes ayrı yerleşim biriminde yapılmaktadır ve toplam gelirin %0.7'lik payına sahiptir.

Diğer gelir kaynaklarına sahip olan haneler arasında ise, toprak kiracılığı karşılığında gelir elde edenler, imam, papaz, muhtar gibi belirli bir statüye sahip kişiler ile yetim, malul, çocuk gibi gelirleri bulunmayan ya da gelirlerinin kaynağı hakkında yeterli bilgi bulunmayan haneler bulunmaktadır. Diğer gelir kaynaklarından elde edilen gelirlerin en yüksek olduğu yerleşim birimleri, Cebehasan Mahallesi (%20.8), Hacı Nisf Mahallesi (%19.7) ve Hacılar Mahallesi (%18.8)'dir.

Nazilli bölgesinde, görüldüğü gibi gelirlerin büyük bir kısmı çiftçilik faaliyetlerinden elde edilmektedir. Bu durum, tarıma dayalı ekonomilerde beklenen bir sonuçtur. Çünkü bu yerleşim birimlerindeki temel geçim kaynağı çiftçiliktir. Diğer gelir kaynakları da tarıma dayalı olarak yapılmaktadır. Tarlasından ya da hayvanından geçimlik düzeyinin üzerinde verim alanlar bu ürünleri satarak ticaret karşılığı gelir elde etmekte ya da yeterli toprağı bulunmayan hane üyeleri, daha büyük işletmelerde irgat olarak çalışarak istihdam fırsatı bulmakta ve ücret karşılığında gelir elde etmektedirler.

B. Hane Reislerinin Meslek Dağılımı

Nazilli'deki yerleşim birimlerinin hane reislerinin meslekleri itibarıyla dağılımı, Tablo II.B. ve Tablo II.B.1.'de görülmektedir. Kaza genelinde doksan dokuz farklı meslek tespit edilmiştir. Bu durum, incelemede bulunduğumuz bölge genelinde, meslek grupları itibarıyla çeşitlilik bulunduğunu göstermektedir. Meslek grupları; ziraatla uğrasanlar, ticaretle uğrasanlar, esnaflik faaliyetleriyle uğrasanlar, ücret karşılığı çalışanlar, tasimacılık

faaliyetleriyle ugrasanlar ve diger meslek gruplarına mensup olanlar olmak üzere alti grupta toplanmıştır.

Tablo II.B.'de de görüleceği üzere, hane reislerinin %35.7'si tüccar, %20'si çiftçi, %14.4'ü esnaf, %14.2'si ücretli, %0.2'si tasimaci ve %15.5'i diger meslek gruplarına mensuptur.

Bölgede yaygın olarak ticaretle ugrasılmaktadır. On alti yerlesim biriminde toplam hane sayısının yarisi ve üzerindeki bölümü ticaretle ugrasmaktadır. Ticaretle ugrasan kisi sayısının en yoğun olduğu yer %92.5'lik bir oranla Örencik Köyü'dür. Örencik Köyü'nden sonra ticaretle yoğun olarak ugrasilan yerler, %90.2 ile Kozderesi Köyü, %87.8 ile Iceli Köyü ve %87.5 ile Haydarli Köyü'dür. Örencik Köyü'nde gelirin en önemli kaynagi ticaret iken, ticaretin önemli olduğu diger yerlesim yerlerinde ticaret kadar çiftçilik gelirlerinin de önemli yer tuttuğu görülmektedir. Bölgede bulunan tek gayrimüslim yerlesim birimi olan, Pazar Köyü'nde de yoğun olarak (%40) ticaretle ugrasılmakta ve Pazar Köyü için ticaret önemli bir gelir kaynagi olmaktadır. Erbaz Kazasi ve Kavacik Köyü'nde hiç ticaretle ugrasılmadığı görülmektedir. Erbaz Kazasi halkinin tamamı çiftçilikle ugrasirken, Kavacik Köyü halkinin meslekleriyle ilgili kayıtlarda detayli bilgiye ulasilamamıştır. Ticaretle ugrasan hane sayısının az olduğu baslica yerler, %3.7 ile Karaçay Mahallesi, %6.9 ile Samayli Köyü ve %8.6 ile Hamzali Köyü'dür. Samayli Köyü ve Hamzali Köyü'nde yoğun olarak çiftçilikle ugrasilirken, Karaçay Mahallesi'nde yoğun olarak esnaflik faaliyetleriyle ugrasıldığı ve ücret karsiligi çalışıldığı görülmektedir. Bu durum, Karaçay Mahallesi'nin en kalabalik yerlesim birimi olması ve ekili toprak miktarinin Nazilli ortalamasının altında kalmasıyla açıklanabilir. Karaçay Mahallesi'nde, yoğun olarak emege ihtiyaç duyulan bahçecilik faaliyetleri ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Hane reislerinin %20'si çiftçilik ile ugrasmaktadır. Otuz dört yerlesim biriminden on besinde ziraatla ugrasan kisi sayısı bölge ortalamasının üzerindedir. Erbaz Kazasi'nin tamamının çiftçilikle ugrasması dikkati çeken bir husustur. Erbaz Kazasi'nin disinda çiftçiligin yoğun olarak yapıldığı yerler, %84.5 ile Hamzali Köyü, %58,9 ile Isabeyli Köyü ve %55.2 ile Samayli Köyü'dür. Haydarli Köyü, Yalinkuyu Köyü, Dere Köyü, Kestel Köyü, Demirciler Köyü ve Örencik Köyü'nde hane reislerinin çiftçilikle ugrasmadıkları görülmektedir. Bu yerlesim yerlerinden, Haydarli Köyü, Kestel Köyü, Demirciler Köyü ve Örencik Köyü'nde yoğun olarak ticaretle ugrasılmaktadır. Yalinkuyu ve Dere Köyü'nde ise yoğun olarak ücret karsiligi çalışıldığı görülmektedir. Yalinkuyu ve Dere Köyü'ndeki toprakların önemli bir bölümünün nadasta tutuluyor olması, inceleme yapıldığı dönemde bu

köylerdeki hanelerin ücret karşılığı başka yerlerde irgat olarak çalışmalarına neden olmuş olabilir.

Esnaflık faaliyetleri ile, sadece on bir yerleşim biriminde uğraşıldığı görülmektedir. Bu yerleşim birimleri sırasıyla; Yergeteli Köyü (%52.5), Karaçay Mahallesi (%28.5), Pazar Köyü (%28), Bazar Köyü (%27.1), Dere Köyü (%22.7), Cebehasan Mahallesi (%22.2), Hacılar Mahallesi (%16.2), Hacı Nisf Mahallesi (%14.5), Demirciler Köyü (%7.7), HacıBegli Köyü (%4.4) ve Isabeyli (%1.1)'dir. Bu yerleşim birimlerinden, sadece Yergeteli Köyü ve Pazar Köyü'ndeki haneler gelirlerinin önemli bir kısmını esnaflık faaliyetlerinden elde etmektedirler. Ancak Karaçay Mahallesi, Bazar Köyü, Dere Köyü, Cebehasan Mahallesi, Hacılar Mahallesi, Hacı Nisf Mahallesi, Demirciler Köyü, HacıBegli Köyü ve Isabeyli Köyü'ndeki hanelerin en önemli gelir kaynağı çiftçiliktir. Mesleği esnaflık olan hane reislerinin 198'i sanata uğramaktadır. Bunun dışında papuççuluk, kahvecilik, debbaglık da yaygın olarak yapılmaktadır.

Ücret karşılığı çalışan hane reislerinin payı 14.2'dir. Yalinkuyu Köyü'nün %52'si, Kestel Köyü'nün %40'i ve Bayındır Köyü'nün ise %34,5'i ücret karşılığında çalışmaktadır. Bu yerleşim yerleri ücret karşılığı çalışan hane sayısının yüksek olduğu yerlerdir. Ücretli olarak çalışanlardan 177'si irgat olarak çalışmaktadır. Hane sayısı olarak bakıldığında, ücret karşılığı çalışan haneler arasında ilk sırayı Karaçay Mahallesi, ikinci sırayı ise Cebehasan Mahallesi almaktadır. Bu durum, Karaçay Mahallesi ve CebeHasan Mahallesi'nin Nazilli'nin en kalabalık ilk iki yerleşim yeri olmasıyla açıklanabilir. Bölgede Erbaz Kazası ve Suhudetli Köyü haricindeki tüm yerleşim birimlerinde ücret karşılığında çalışan hane reisleri bulunmaktadır. Erbaz Kazası'nın tamamında çiftçilikle uğraşılırken Suhudetli Köyü'nde de yoğun olarak çiftçilik ve ticaretle uğraşılmaktadır. Ücret karşılığı çalışan hane sayısının az olduğu yerler, Koz Deresi Köyü (%1.6), Hamzalı Köyü (%1.7) ve İceli Köyü (%2)'dir. İceli Köyü ve Koz Deresi Köyü'nde yoğun olarak ticaretle uğraşılırken, Hamzalı Köyü'nde yoğun olarak çiftçilikle uğraşıldığı görülmektedir.

Hane reislerinin %0.2'si tasimacılık faaliyetleriyle uğramaktadır. Nazilli'de sadece üç yerleşim biriminde tasimacılıkla ilgili faaliyetler yapılmaktadır. Bu yerleşim birimleri, Hacılar Mahallesi (%1.4), Pazar Köyü (%1) ve Cebehasan Mahallesi (%0.5)'dir.

Tablo II.B.'de "diğer" meslek grubu olarak adlandırılan bölümde, mesleği hakkında yeterli bilgiye ulaşılamayan hane reisleri ile toprak kiracılığı karşılığında gelir elde edenler, imam, papaz, muhtar gibi belirli bir statüye sahip kişiler ve yetim, malul, çocuk gibi gelirleri bulunmayan haneler bulunmaktadır. Diğer grubuna giren hanelerin bölge ortalamasının

üzerinde bulunduğu yerleşim birimlerinden bazıları; Kavacık Köyü (%78.6), Yalinkuyu Köyü (%32), Samaylı Köyü (%31) ve Hacı Nisf Mahallesi (%28.2)'dir.

Nazilli bölgesinde, meslekler itibariyle çeşitlilik bulunduğu ve çiftçilik dışı faaliyetlerin de oldukça yaygın olduğu görülmektedir. Gelirin kaynaklarına göre yapılan dağılımda, en önemli gelir kaynağının çiftçilik faaliyetleri olarak çıkmasına rağmen, hanelerin meslekleri itibariyle yapılan dağılımda, yoğun olarak ticaretle uğraşıldığı görülmektedir. Kırsal bölgelerde, çiftçilik dışı mesleklerin yaygınlaşması, iktisadi gelişme açısından özel bir önem taşır. Bu meslekler, sanayi öncesi bir ekonomide ülke insanlarını modern ekonomik roller için hazırlar; tarımdan diğer faaliyetlere doğru bir kaymayı belirtir. Sınai gelişmenin ortaya çıkardığı emek ihtiyacı, öncelikle tarımdan kopmuş bu kişilerce karşılanır.¹⁰ Bu açıklamadan yola çıkarak, iktisadi açıdan gelişme yaşandığı söylenebilir. Ancak, çiftçilikten elde edilen gelir daha fazla olduğu halde hane reislerinin çiftçilik dışı mesleklere kayması, hanelerin geçimlerini sağlayabilecek miktarda toprağa sahip olmadığı anlamına gelmektedir.

C. Çiftçilik Üretim Bilesimi

Nazilli'nin çiftçilik üretim bilesimiyle ilgili bilgiler, Tablo III.A. ve III.A.1.'de verilmiştir. Çiftçilik üretim bilesimi incelenirken, tarla ürünleri üretimi, bağ ve bahçecilik faaliyetleri, hayvancılık ile çayırılık ve bayırlar ile ilgili bilgi verilmeye çalışılacaktır.

Tablo III.A.1.'de de görüleceği üzere, çiftçilik üretiminin %65.4'ü tarla ürünleri üretiminden elde edilmektedir. Bunu sırasıyla, %28.4 ile bağ ve bahçecilik, %6 ile hayvancılık ve %0.1 ile çayırılık ve bayır faaliyetlerinden elde edilen gelirler takip etmektedir.

Tablo III.A.1.'de otuz dört yerleşim biriminden yirmi üç tanesinde, tarla ürünleri üretiminin bölge ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Tarla ürünleri üretiminin ortalama üstünde olduğu yerleşim yerlerinden baslıcaları; Erbaz Kazası (%100), Demirciler Köyü (%92.4) ve Bekirler Köyü (%89.9)'dür. Nazilli'nin tamamında tarla ürünleri üretimiyle uğraşılırken, Samaylı Köyü (%2.6), Örencik Köyü (%4.5) ve Kavacık Köyü (%5.5)'nde tarla ürünleri üretiminin çok düşük olduğu görülmektedir. Bu durum, bahsi geçen yerlerde yoğun olarak bağ ve bahçecilik faaliyetlerinin yapılmasıyla açıklanabilir. Bazı yerlerde bağ ve bahçecilik ile tarla ürünleri üretimi arasında ters bir ilişki olduğu görülürken, genel olarak bağ ve bahçeciliğin de bölge için önemli bir yeri olduğu anlaşılmaktadır.

¹ Tevfik Güran, "Ondokuzuncu Yüzyıl Ortasında Bir Kırsal Bölgede Ekonomik ve Sosyal Yapı: Filibe Sancığı'nın Koyuntepe Nahiyesine Bağlı Dokuz Köy Üzerine Yapılmış Bir Karşılaştırma Çalışması", **19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı**, Eren Yayıncılık, İstanbul 1998, s. 189.

Erbaz Kazasi haricinde bölgenin tamamında bag ve bahçecilik ile uğrasılmaktadır. Bag ve bahçecilik üretiminin ortalama üstünde olduğu yerlesim yerlerinden baslicalari; Samayli Köyü (%96.5), Kavacik Köyü (%91.3) ve Örencik Köyü (%87.8)'dür. Görüldüğü üzere, tarla ürünleri üretimi konusunda en sonda yer alan üç yerlesim birimi bag ve bahçecilik konusunda ilk üç sirayi oluşturmaktadır. Erbaz Kazasi (%0), Ketan Ovasi Köyü (%1.5) ve Bekirler Köyü (%2.6)'nde bag ve bahçeciligin oldukça geride kaldığı görülmektedir. Aynı şekilde bu yerlerde de yogun olarak tarla ürünleri üretimi yapıldığı dikkati çekmektedir. Bag ve bahçecilik yogun olarak yapıldığı halde, sadece yedi yerlesim biriminde bag ve bahçecilikten elde edilen gelir tarla ürünleri üretiminden elde edilen gelirin üzerindedir. (Bkz.: Tablo III.A.).

Erbaz Kazasi hariç, Nazilli'nin tamamında hayvancilik faaliyetlerinde bulunmaktadır. Hayvanciligin yogun olarak yapıldığı baslica yerler; Derebasi Köyü (%30.6), Ketan Ovasi Köyü (%18.9) ve Karahallilli Köyü (%17.7)'dür. Hayvanciligin yogunlastığı yerlerde tarla ürünleri üretiminin de yogun olarak yapılması dikkati çekmektedir. Hayvanciligin en az yapıldığı baslica yerler, Pazar Köyü (%0.4), Samayli Köyü (%0.8) ve Bazar Köyü (%1.4)'dür. Bu yerlerden sadece, Samayli Köyü'nde bag ve bahçecilik yogun olarak yapılmaktadır. Pazar Köyü ve Bazar Köyü'nde ise tarla ürünleri üretimi gelişmiştir. Ancak bu iki köyde, hane reisleri özellikle ticaret ile uğrasılmaktadır. Bu nedenle bu yerlesim birimlerinde sahip olunan tarla miktarı azdır ve bu tarlaların sürülmesi, gübre ihtiyacı gibi konularda sahip olunan hayvan sayısı yeterli olmaktadır.

Nazilli'de yedi yerlesim biriminde çayirlik ve bayir bulunmaktadır. Bunlardan en yüksek paya sahip olanı %0.9 ile Hacilar Mahallesi'dir. Diğerleri ise sirasiyla; Yergeteli Köyü (%0.6), Karaçay Mahallesi (%0.5), Cebehasan Mahallesi (%0.3), Sündüklü Köyü (%0.2), Hacı Nisf Mahallesi (%0.1) ve Bazar Köyü (%0.1)'dür. Nazilli'de bulunan yerlesim yerleri arasındaki toplam dört mahallenin hepsinde çayirlik ve bayir olduğu görülmektedir. Çayirlik ve bayir bulunan yerlesim yerlerinin bir çoğunun, hayvancilik konusunda da ortalama düzeyinde oldukları görülmektedir.

Incelediğimiz bölgede, bag ve bahçeciligin hayvancilikten daha yüksek bir paya sahip olması dikkati çekmektedir. Tarla ürünleri üretimi yogun olarak yapıldığı halde bu üretimi destekleyici nitelikte olan hayvanciligin sahip olduğu payın düşük olması hayvanciligin yogun olarak tarla ürünleri üretimine yardımcı olarak yapıldığını göstermektedir.

Tablo III.A.2.'de hane ve isletme basına düşen toprak miktarları görülmektedir. Hane basına düşen ortalama toprak miktarı, 10.1 dönümdür. Buna göre, yirmi yerlesim yerinde hane basına düşen toprak miktarı bölge ortalamasının üzerindedir. Hane basına düşen toprak

miktarinin ortalama üstünde olduğu baslica yerler; Durasalli Köyü (%21.3), Erbaz Kazasi (%20.4) ve Suhudetli Köyü (%19.6)'dür. Bu yerlerde yogun olarak tarla ürünleri üretimi yapılmaktadır. Hane basina düşen toprak miktarinin en az olduğu baslica yerler, Örencik Köyü (%1.8), Pazar Köyü (%2.6) ve Haydarli Köyü (%3.9)'dür. Bu yerlesim yerlerinde, hane basina düşen toprak miktarı az olduğu için, hane reislerinin yogun olarak ticaretle uğrastıkları görülmektedir.

Nazilli'de bulunan işletmelerin yapısı verimlilikleri ile ilgili inceleme Bölüm 3.6'da ayrıntılı olarak yapılacaktır.

Gelir kaynaklarının önemli bir bölümünün tarım ve tarıma yönelik faaliyetlerden kazanıldığı tarım ekonomilerinde, toprak miktarı çok büyük önem tasımaktadır. Toprak miktarinin haneler için yeterli olup olmaması, hane reislerinin meslek seçimlerinde büyük rol oynamaktadır. İnceleme alanımızda da görüldüğü gibi, toprak miktarının yeterli olmadığı yerlesim yerlerindeki hane reisleri çiftçilik dışı mesleklere kaymaktadırlar. Hane basina düşen toprak miktarının yüksek olduğu yerlesim birimlerinin, toplam gelir içindeki paylarının da yüksek olduğu görülmektedir.

D. Bitkisel Üretimin Bilesimi

Tarım ekonomilerinde, tahil üretimi önemli bir yere sahiptir. Nazilli'de bulunan yerlesim yerlerinin bitkisel üretim bilesimi, Tablo III.B ve Tablo III.B.1'de görülmektedir. Bölgede bitkisel üretim olarak, hinta, dari, akdari, çavdar, susam, patlıcan, sarımsak, kendir, gövere, keten, harir, palamut, sogan üretimi yapılmaktadır. Bu ürünlerin haricinde, mezru tarlalar da bulunmaktadır.

Bölgede yapılan bitkisel üretimden toplam 779.284 kurus elde edilmektedir. Bu toplamın %39.6'sini mezru tarlalarda ekili olan bitkisel ürünler oluşturmakta, bunu %20'lik oranla palamut üretimi, %8'lik oranla sair üretimi, %8'lik oranla dari üretimi, %7'lik oranla hinta üretimi, %4'lük oranla kendir üretimi, %4'lük oranla gövere üretimi ve %3'lük oranla patlıcan üretimi, %3'lük oranla sogan üretimi, %2'lik oranla keten üretimi, %1'lik oranla çavdar üretimi, %0.4'lük oranla akdari üretimi, %0.4'lük oranla susam üretimi, %0.2'lik oranla sarımsak üretimi, %0.1'lik oranla harir üretimi takip etmektedir.

Derebasi Köyü, Sailer Köyü, Samayli Köyü, Suhudetli Köyü, Örencik Köyü, Bayındır Köyü, Bekirler Köyü ve Karahallilli Köyleri haricinde mezru tarlalarda ekili olan bitkisel ürünler olduğu görülmektedir. Mezru tarlalarda üretilen bitkisel ürünlerin toplam hasılası

308.945 kurustur. Mezru tarlalarda ekili olan bitkisel ürünlerden elde edilen hasilatın, diğer ürünlerin hasilatına göre en fazla olduğu yerler, %99 ile Erbaz Kazasi, %80 ile Isabeyli Köyü ve %76 ile Hacı Nisf Mahallesi'dir.

Palamut üretimi de bölgemizde yoğun olarak yapılmaktadır. Palamut üretiminin toplam hasilası 153.650 kurustur. Otuz dört yerleşim biriminden yirmi birinde palamut üretimi yapılmaktadır. Bu yerlerden diğer ürünlere göre palamut üretiminden elde edilen hasilatın en fazla olduğu yerler, %90 ile Bayındır Köyü, %83 ile İceli Köyü ve %79 ile Bekirler Köyü'dür. Palamut üretiminden elde edilen kazancın en az olduğu yerler, %0.3 ile Yergeteli Köyü, %1 ile Bazar Köyü, %1 ile Hamzalı Köyü'dür. Bu yerlerden Yergeteli Köyü'nde yoğun olarak mezru tarlalarda ekili olan bitkisel ürünlerden ve kendir üretiminden gelir elde edilmekte, Bazar Köyü'nde yoğun olarak mezru tarlalarda ekili olan bitkisel ürünlerden ve patlıcan üretiminden gelir elde edilmekte ve Hamzalı Köyü'nde ise, yoğun olarak hinta ve kendir üretiminden gelir elde edilmektedir.

Erbaz Kazasi haricinde bölgemizin tamamında sair üretimi yapılmaktadır. Sair üretiminin toplam hasilası 59.240 kurustur. Sair üretiminden elde edilen kazancın en fazla olduğu yerler sırasıyla, %62'lik pay ile Örencik Köyü, %33'lük pay ile Samaylı Köyü ve %28'lik pay ile Suhudetli Köyü'dür. Diğer bitkisel ürünlere göre sair üretiminden elde edilen kazancın düşük olduğu yerler, %1'lik pay ile Bazar Köyü, %2'lik pay ile Sailer Köyü ve %2'lik pay ile Sinekler Köyü'dür. Bazar Köyü'nde mezru tarlalarda üretilen bitkisel ürünlerden ve patlıcan üretiminden, Sailer Köyü'nde palamut üretiminden ve Sinekler Köyü'nde ise gövere ve palamut üretiminden gelir elde edilmektedir.

Dari üretiminden elde edilen toplam hasıla 62.237 kurustur. Dari üretimi, yirmi beş yerleşim biriminde yapılmaktadır. Bu yerlerden dari üretiminden elde edilen gelirin en fazla olduğu yerler, %25'lik pay ile Koz Deresi Köyü, %21'lik pay ile Hacılar Mahallesi ve %17'lik paya sahip olan Isabeyli, Haydarlı Köyü ve Ketanovası Köyü'dür. Dari üretiminden elde edilen gelirin en düşük olduğu yerler ise, %0.5 ile Erbaz Kazasi, %1 ile Durasallı Köyü ve %1 ile Karahallilli Köyü'dür. Erbaz Kazasi'nda yoğun olarak mezru tarlalarda üretilen bitkisel ürünlerden, Durasallı Köyü'nde mezru tarlalarda üretilen bitkisel ürünlerden ve palamut üretiminden, Karahallilli Köyü'nde ise palamut üretimi ve sair üretiminden gelir elde edilmektedir.

Otuz bir yerleşim yerinde hinta üretimi yapılmaktadır. Hinta üretiminin toplam hasilası 57.557 kurustur. Suhudetli Köyü (%70), Samaylı Köyü (%67) ve Bereketli Köyü (%51) hinta üretiminden yüksek gelir elde eden yerleşim birimleridir. Bazar Köyü (%1), Isabeyli (%1) ve Kozderesi Köyü (%1) hinta üretiminden elde edilen en düşük olduğu

yerlerdir. Bu yerlerden Bazar Köyü ve Isabeyli'nde en çok mezru tarlalarda üretilen bitkisel ürünlerden gelir elde edilirken Kozderesi Köyü'nde keten, sair ve dari üretimlerinden gelir elde edilmektedir.

Kendir üretiminin toplam hasilası 30.770 kurustur. On üç yerlesim biriminde kendir üretimi yapılmaktadır. Kendir üretiminden elde edilen hasılanın en yüksek olduğu yerler, Yergeteli Köyü (%26), Hamzalı Köyü (%22) ve Südüklü Köyü (%16)'dür. Arslanlı Köyü (%0.4), Yörükler Köyü (%1) ve Erbaz Kazası (%1) kendir üretiminden elde edilen gelirin düşük olduğu yerlerdir. Arslanlı Köyü'nde en çok sogan üretiminden, Yörükler Köyü'nde palamut üretiminden, Erbaz Kazası'nda ise mezru tarlalarda üretilen bitkisel ürünlerden gelir elde edilmektedir.

Gövere üretiminden elde edilen toplam hasıla 31.275 kurustur. Sadece yedi yerlesim biriminde gövere üretimi yapılmaktadır. Gövere üretimi yapan yerler ve gövere üretiminden elde ettikleri gelirin bitkisel üretimleri içindeki oranı, %60 ile Sinekler Köyü, %58 ile Yalinkuyu Köyü, %56 ile Kestel Köyü, %8 ile Sailer Köyü, %6 ile Demirciler Köyü, %3 ile Yörükler Köyü ve %1 ile Bayındır Köyü'dür.

Patlıcan üretiminin toplam hasilası 21.260 kurustur. Dört yerlesim biriminde patlıcan üretimi yapılmaktadır. Bu yerler ve patlıcan üretimin ürettikleri bitkisel ürünlerin geliri içindeki payları, Dere Köyü (%38), Pazar Köyü (%36), Bazar Köyü (%20) ve Yalinkuyu Köyü (%1)'dür.

Sogan üretiminden elde edilen toplam hasıla 22.105 kurustur. Altı yerlesim biriminde sogan üretimi yapılmaktadır. Sogan üretiminin yapıldığı yerler ve bitkisel ürün üretimlerinden elde ettikleri gelir içindeki payları, Arslanlı Köyü (%52), Demirciler Köyü (%23), Koz Deresi Köyü (%7), Yörükler Köyü (%3), Bazar Köyü (%2), Kestel Köyü (%1)'dür.

Sinai bitkiler arasında yer alan keten üretiminden elde edilen toplam hasıla 16.485 kurustur. Keten üretimi altı yerlesim biriminde yapılmaktadır. Bu yerler, Koz Deresi köyü (%32), Haydarlı Köyü (%27), Ketan Ovası Köyü (%19), Karahallilli Köyü (%8), Derebasi Köyü (%8), Demirciler Köyü (%5), Yörükler Köyü (%3)'dür.

Daha çok düşük gelirli ailelerce tercih edilen çavdarın bölgemizde üretimi oldukça düşüktür. Çavdar üretiminden elde edilen toplam hasıla 7.280 kurustur ve bes yerlesim yerinde üretilmektedir. Bu yerler, Derebasi Köyü (%31), Karahallilli Köyü (%14), Ketan Ovası Köyü (%13), Bekirler Köyü (%2), Koz Deresi Köyü (%1)'dür.

Akdari üretimin toplam hasilası 3.440 kurustur ve az miktarlarda da olsa on bes yerlesim biriminde akdari üretimi yapılmaktadır. Bu yerlerden baslıcaları, Koz Deresi Köyü (%2), Sailer Köyü (%2), Karahallilli Köyü (%2)'dür.

Sinai bitkiler arasında yer alan susam üretimi, altı yerleşim biriminde yapılmaktadır ve toplam hasılası 3.390 kurustur. Susam üretiminden elde edilen gelirin diğer yerleşim birimlerine göre en fazla olduğu yer, Yörükler Köyü (%6)'dür. Susam, tahıllardan farklı olarak genelde pazar için üretilirken Nazilli'de susam üretiminin az olması, üretimin pazar için değil de ihtiyaçların karşılanması için olduğunu göstermektedir.

Sarımsak üretimi sadece Bazar Köyü'nde yapılmaktadır ve toplam hasılası 1.200 kurustur. Sarımsak üretiminden elde edilen gelirin Bazar Köyü'nde üretilen diğer bitkisel ürünler içinde payı %1'dir.

Sinai bitkilerinden biri olan harir üretimi Cebehasan Mahallesi (%1) ve Hacılar Mahallesi (%0.4)'nde yapılmaktadır. Harir üretiminden elde edilen toplam hasıla 450 kurustur.

Nazilli bölgesinde bitkisel üretim, diğer tarım ekonomilerinde olduğu gibi yoğun olarak yapılmaktadır. Özellikle palamut üretimi oldukça yaygındır ve palamut üretiminden elde edilen gelir önemli bir paya sahiptir. Palamut, sinai bir bitkidir ve derinin tabaklaması ile ipekli kumaşların boyanmasında kullanılmaktadır. Keten, harir, kenevir, susam gibi diğer sinai bitkilerin de üretiminin yapılıyor olması sinai bitki üretimine oldukça önem verildiğini ve pazar için üretim yapıldığını göstermektedir. Sinai bitkilerin haricinde sair, dari, hinta gibi bitkisel ürünlerin üretiminin de önemli bir paya sahip olduğu görülmektedir.

E. Toprağın Kullanım Alanlarına Göre Dağılımı

Tarım ve tarıma dayalı üretimin önemli olduğu toplumlarda, ekili toprak miktarı fazla olmaktadır. Çayırılık, otlak gibi ortak kullanıma açık yerlerin miktarı ise, bölgede hayvancılığın önemiyle ilgili bilgi vermektedir. Bağcılık ve bahçecilik faaliyetleri, tarla tarımından daha çok emek gerektirdiği için istihdam edilecek nüfusun fazla olduğu yerlerde tercih edilmektedir. Tablo III.C. ve III.C.1'de Nazilli'deki toprağın kullanım alanlarına göre dağılımı gösterilmiştir. İlgili tablolarda toprağın kullanım alanları, ekili toprak, nadas toprak, bostan tarlası, çayırılık, kavaklık, otlak, bağçe, bağ, harap bağ, bozuk bağçe, elmalık, zeytin escari tarlası, armutluk ve fidanlık olarak on dört bölüme ayrılarak incelenmiştir.

Tabloda da görüleceği üzere, toplam 22.553,5 dönüm toprağın 1844 yılı itibarıyla %58.3'ü ekili toprak, %17.9'u bağçe, %5.9'u bağ, %1.3'ü bostan tarlası, toplam %2.3'lük kısmı ise elmalık, zeytin escari tarlası, armutluk ve fidanlık şeklinde işlenmektedir. Aynı yılın verilerine göre toplam toprak miktarının %9.6'si nadasa bırakılmıştır. Nadas toprak miktarının çokluğu, Temettüat kayıtlarının nadas yılında tutulmuş olma ihtimalini

göstermektedir. Nadas toprak miktarının çok olmasıyla birlikte, %0.4 oranında harap bag ve bozuk bagçe bulunmaktadır. Temettüat ve Tahrir kayıtlarında, tüm hanelerin ortak kullanımına açık olan çayirlik, kavaklık ve otlaklar da toplam toprakların %6.6'si olarak kaydedilmiştir. Bunların arasında özellikle %5.9'luk oranla çayirlerin çokluğu dikkati çekmektedir.

Yerlesim birimlerinin arasında ekili topragi olmayan yer bulunmamaktadır. On bes yerlesim yerindeki ekili toprak miktarı, genel ortalamanın üzerinde bulunmaktadır. Ekili toprak miktarı en fazla olan yerlesim yeri, %95.2'lik oranla Derebasi Köyü'dür. Derebasi Köyü'nü sirasiyla, %90.7'lik oranla Demirciler Köyü, %89.2'lik oranla Sailer Köyü ve %88.3'lük oranla Erbaz Kazasi takip etmektedir. Ekili toprakların 1.609,5 dönümünde palamutluk yer almaktadır. Palamut, özellikle derinin tabaklanmasında ve ipekli kumasların boyanmasında kullanılmaktadır ve önemli ihraç ürünlerinden biridir. Nazilli'de Hacilar Mahallesi ve Cebehasan Mahallesi'nde harir üretimi de yapılmaktadır. Yetistirilen bu palamutların, üretilen ipekli kumasların boyanmasında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Palamutlukların önemli bir kısmı Yörükler Köyü, Iceli Köyü ve Sailer Köyü'nde bulunmaktadır.

Nazilli'de bahçecilik faaliyetleriyle de yoğun olarak uğrasılmaktadır. Örneğin, Arslanlı Köyü'nde bahçelerin ekili topraklardan da fazla olduğu dikkati çekmektedir. Bağcılık ve bahçecilik faaliyetleri tarla tarımından daha çok emek gerektirmektedir. Bu nedenle ya nüfusu fazla olan yerlesim birimleri tarafından yapılmakta ya da özellikle hasat zamanlarında dışarıdan işgücü transferi yapılmaktadır. Bozuk bagçe ve harap bağların dışında toplam 4.083,25 dönüm bagçe ve 1.357 dönüm bag bulunmaktadır. 1.357 dönüm üzerinde yapılan bağcılık da önemli faaliyet kollarından biridir. Nazilli'de önemli ölçüde armud üretimi de yapılmaktadır. 387 dönümle fidanlıklar da önemli bir yer tutmaktadır.

Bagçecilik faaliyetleri, %46.8'lik oranla en çok Arslanlı Köyü'nde yapılmaktadır. Arslanlı Köyü'nü sirasiyla; %34.2'lik oranla Örencik Köyü, %32.7'lik oranla Sinekler Köyü ve %29.7'lik oranla Karaçay Mahallesi takip etmektedir. Bagçecilik faaliyetleri, Iceli Köyü, Derebasi Köyü, Haydarlı Köyü, Erbaz Kazasi, Ketan Ovası Köyü, Bekirler Köyü ve Karahallilli Köyü haricindeki tüm yerlesim yerlerinde yapılmaktadır. Bagçecilik faaliyetlerinin yapılmadığı yerlesim birimleri arasında yer alan Derebasi Köyü haricindeki tüm yerlesim yerlerinde, toplam nüfusun genel ortalama nüfusun altında kalan yerler olması dikkati çekmektedir. Bahçeciliğin en az yapıldığı yerler, Demirciler Köyü (%0.7), Bayındır Köyü (%2) ve Kavacık Köyü (%2.3)'dür. Bu yerlerden Bayındır Köyü ve Demirciler

Köyü'nde en çok ekili topraklar bulunurken, Kavacık Köyü'nde en çok bağcılık yapılmaktadır.

Bağcılık faaliyetleri; Bereketli Köyü, Derebasi Köyü, Erbaz Kazasi, Ketan Ovası Köyü ve Kestel Köyü haricindeki tüm yerleşim yerlerinde yapılmaktadır. Derebasi Köyü haricinde bağcılık yapılmayan yerlerin nüfusunun, bağcılık faaliyetleri yapılmayan yerlerde olduğu gibi, genel nüfus ortalamasının altında kalan yerler olması dikkati çekmektedir. Derebasi Köyü'nde bağ ve bahçecilik faaliyetlerinin yapılmıyor olması köyün topraklarının %95.2'sinin ekili toprak olması ve geri kalan %4.8'lik kısmın da nadas toprak olmasıyla açıklanabilir. Bağcılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı baslıca yerler sırasıyla, %69.3 ile Kavacık Köyü, %64.9 ile Samaylı Köyü ve %52.1 ile Örencik Köyü'dür. Bağcılığın en az yapıldığı yerler olan, Hamzalı Köyü (%0.1), Sündüklü Köyü (%0.3) ve Karaçay Mahallesi (%0.5)'nde en çok ekili toprak bulunmakta ve aynı zamanda bu yerlerde bahçecilik de yapılmaktadır.

Nazilli halkının ortak kullanım alanları arasında yer alan çayırılık, kavaklık ve otlaklar da, Tablo III.C ve Tablo III.C.1'de toprağın kullanım alanlarına göre dağılımı tablosunda gösterilmiştir. %5.9'luk oranla çayırılıkların fazlalığı dikkati çekmektedir. Otlakların oranı %0.5 ve kavaklıkların oranı ise %0.2'dir. Çayırların fazla olduğu yerleşim yerlerinde, hayvan sayısının da fazla olduğu görülmektedir.

Tablo III.C.2.'de de görülebileceği üzere, Nazilli'de 8199 adet zeytin escarı, 281 adet kestane escarı ve 3 adet elma escarı bulunmaktadır. Erbaz Köyü, Sündüklü Köyü ve Karahallilli Köyü haricindeki tüm yerleşim yerlerinde zeytin escarı bulunmaktadır. Zeytin sadece tüketim amaçlı olarak değil, aynı zamanda pazara yönelik olarak zeytin yağı ve sabun üretiminde de kullanılmak üzere yetistirmektedir. Zeytin escarı üretimi konusunda, 1495 escarla Bazar Köyü birinci sırada yer almaktadır. Bazar Köyü'nü sırasıyla, 785 escarla Yörükler Köyü ve 712 escarla Cebehasan Mahallesi takip etmektedir. İceli Köyü, Derebasi Köyü, Yörükler Köyü, Ketanovası Köyü, Kavacık Köyü, Sailer Köyü, Samaylı Köyü ve Karahallilli Köyü'nde kestane escarı yetistirmektedir. 97 escarla kestane escarı üretimi konusunda Samaylı Köyü birinci sırada yer almaktadır. Elma escarı bulunan tek yerleşim yeri, 3 elma escarına sahip olan Samaylı Köyü'dür.

Nazilli Bölgesi'nde de diğer tarım ekonomilerinde olduğu gibi ekili toprak miktarının fazla olduğu görülmektedir. Ancak tarla ürünleri üretimi kadar, bağcılık ve bahçecilik faaliyetlerinin de önemli olması dikkati çekmektedir. Çayırılık gibi ortak kullanıma açık olan yerlerinde daha çok hayvancılığın geliştiği yerlerde bulunduğu görülmektedir. Nazilli'de ağaç

yetistiriciligi de önemli bir yere sahiptir. Özellikle, zeytin agaci yetistiriciliginin piyasaya dönük yapildiği anlasilmektedir.

F. Tarim Isletmelerinin Yapisi ve Verimlilik

Tarim ekonomilerinin incelenmesi asamasinda isletmelerin büyüklükleri, ticaretin gelismisi konusunda önemli bilgiler elde edinilmesini saglamaktadır. Büyük ölçekli isletmeler, sermaye donanimi konusunda gelismis, pazar için üretim yapan, yardımcı isgücüne ihtiyaç duyan çiftlik isletmeleridir. Küçük ölçekli isletmeler ise, sermaye donanimi konusunda yetersiz, geçimlik düzeyde üretim yapan, yardımcı isgücüne genellikle ihtiyacin olmadığı isletme tipidir.

Nazilli Bölgesi'ndeki haneler, geçimlik düzeyinde gelir elde eden küçük üretici köylü isletmeleri olup çiftlik isletmelerine rastlanmamaktadır. Tablo III.D'de de görülebileceği gibi, örnek alanımızda bulunan 446 küçük üretici köylü isletmesinde, isletme basına düşen ortalama toprak miktarı 50.6 dönümdür. Isletme basına düşen ortalama kosum hayvani ise 1.8 çifttir.

Haydarli Köyü, Yalinkuyu Köyü, Dere Köyü, Kestel Köyü, Demirciler Köyü ve Örencik Köyü'nde isletme bulunmamaktadır. Haydarli Köyü, Kestel Köyü, Demirciler Köyü ve Örencik Köyü'nde hane reisleri yoğunlukla ticaretle uğramaktadır. Yalinkuyu Köyü'nde ise hane halkının %52'si ücret karşılığı çalışmaktadır. Bu köyde ücret karşılığı çalışanların %85'i irgat olarak çalışmaktadır. Bu bilgiden, Yalinkuyu halkının diğer yerleşim birimlerinde bulunan isletmelere isgücü desteği verdiği sonucunu çıkarabiliriz.

Geçimlik gelir sağlayabilecek bir tarım isletmesi 40-50 dönüm arasındadır.¹¹ Bu bilgiden yola çıkarak, örnek alanımızda isletme basına düşen ortalama toprak miktarı 50.6 dönüm olduğu için, Nazilli'nin geçimlik gelir sağlayabilecek düzeyde olduğunu söyleyebiliriz. Isletme basına düşen toprak miktarı bakımından en yüksek ortalama sahip üç yerleşim yeri sırasıyla: Bekirler Köyü (384.5 dönüm), Koz Deresi Köyü (253.9 dönüm) ve Iceli Köyü (198.5)'dür. Bu yerleşim birimlerinde ortalama toprak miktarının oldukça yüksek olması dikkati çekmektedir.

Nazilli'de bulunan otuz dört yerleşim biriminden altısında isletme bulunmamakta, geri kalan yirmi sekiz yerleşim biriminden on besindeki isletmelerin sahip olduğu ortalama toprak miktarı genel ortalamanın üzerinde bulunmaktadır. Genel ortalamanın altında kalan yerlerdeki

² Güran, a.e., s. 193.

isletmelerin sahip olduklari ortalama toprak miktarı 14.4 dönüm ile 48.4 dönüm arasında değişmektedir. Nazilli genelinde, isletmelerin sahip olduklari toprak miktarı bakımından ortalamanın altında kalan baslıca yerler, 14.4 dönüm ile Samaylı Köyü, 16.5 dönüm ile Hamzalı Köyü ve 19.4 dönüm ile Isabeyli'dir. Bu yerlerde ortalama altında kalınmasının sebebi, hane halklarının çoğunun ziraatla uğraşması nedeniyle sahip olduklari toprak miktarının yeterli olmamasıyla açıklanabilir.

Tablo III.D.'de de belirtildiği gibi işletme başına düşen ortalama kışım hayvani sayısı 1.8 çifttir. Haydarlı Köyü, Yalınkuyu Köyü, Dere Köyü, Kestel Köyü, Demirciler Köyü ve Örencik Köyü'nde işletme bulunmadığı için işletmelere ait kışım hayvani da bulunmamaktadır. Erbaz Kazası'nda ise işletme bulunduğu halde, kışım hayvani bilgisine Temettüat ve Tahrir defterlerinde ulaşılammıştır.

Otuz dört yerleşim biriminden yedisinde kışım hayvani bulunmamakta, dokuz yerleşim birimindeki kışım hayvani ortalaması ise genel ortalamanın altında kalmaktadır. Sahip olduklari kışım hayvani bakımından ortalamanın altında kalan baslıca yerler, 0.4 çift ile Bayındır Köyü, 0.8 çift ile Pazar Köyü ve 1 çift ile Isabeyli ve Samaylı Köyü'dür. Bu durum, bazı hanelerin kışım hayvanına sahip olmamaları ile açıklanabilir. İşletme başına düşen kışım hayvani sayısı bakımından, 14.3 çift ile Koz Deresi Köyü, 13.5 çift ile Derebaşı Köyü ve 8.5 çift ile Bekirler Köyü dikkati çekmektedir. Bu yerlerde, işletme sayısı genel ortalamaya göre az iken, sahip olduklari kışım hayvani sayısı ve işletme başına düşen toprak miktarı fazladır.

Tablo III.E.'ye bakıldığında Nazilli genelinde, dönüm başına gayri safi üretim değeri görülmektedir. Tarla ürünleri üretimi yapılan ekili toprakların dönüm başına verimliliği, 57.2 kurustur. Otuz dört yerleşim yerinden on altı yerleşim yerinde verimlilik genel ortalamanın üzerindedir. Başka bir ifadeyle, yerleşim yerlerinin yaklaşık %47'sinde yani yarısına yakınında verimlilik ortalamanın üzerindedir. Verimliliğin genel ortalamanın üzerinde olduğu baslıca yerler, 128.67 kuruş ile Isabeyli, 121.76 kuruş ile Sinekler Köyü ve 118.37 kuruş ile Yalınkuyu Köyü'dür. Verimliliğin genel ortalamanın altında kaldığı yerler, 21.08 kuruş ile Samaylı Köyü, 22.47 kuruş ile Kavacık Köyü ve 24.54 kuruş ile Derebaşı Köyü'dür. Verimliliğin genel ortalamanın altında kaldığı yerlerde ortalama verimlilik, 21.08 kuruş ile 56.45 kuruş arasında değişmektedir.

Sonuç olarak, Nazilli'de bulunan işletmelerin sahip olduklari ortalama toprak miktarı geçimlik düzeyin üzerindedir ve görüldüğü üzere, işletme başına düşen toprak miktarı, işletme başına düşen kışım hayvani sayısı ve dolayısıyla işletme büyüklükleri açısından yerleşim birimleri arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır.

G. Hayvancilik

Hayvancilik, sinai öncesi toplumlarda olduğu gibi öncelikle, tarla ürünleri üretimi esnasında çift islerini yaptırmak, gübre ihtiyacının karsılanması ve ailelerin temel beslenme ihtiyaçlarından olan hayvansal gıdaların temini için yapılmaktadır. Hayvancılığı meslek olarak edinen haneler de olabilir. Bu haneler, ürettikleri hayvansal gıdaları ya da ürünleri satarak geçimlerini sağlamaktadırlar.

Hayvan türleri Tablo III.F.'de, yerleşim birimleri itibarıyla büyük ve küçükbaş hayvan sayıları ise Tablo III.F.1 ve Tablo III.F.2'de verilmistir. Erbaz Kazası hariç tüm yerleşim birimlerinde hayvan beslenmektedir. Erbaz Kazası'ndaki hayvan türleri ve sayılarına Temettüat defterlerinde rastlanılmadığı için Erbaz Kazası incelememizin dışında tutulacaktır.

Nazilli bölgesinde, kosum hayvani olarak 1.180 bas öküz, 335 bas sağmal manda, 148 bas erkek manda, 30 bas manda dügesi, 8 bas dölsüz manda ve 1 bas kısır manda bulunmaktadır. Toplam kosum hayvani sayısı 1.702'dir. (Bkz.: Tablo III.F.) Tablo III.F.2.'de belirtildiği gibi, yerleşim birimlerinin sahip oldukları ortalama kosum hayvani sayısı 23.6'dir ve on dokuz yerleşim yerindeki kosum hayvani sayısı ortalamanın üzerinde bulunmaktadır. Sahip oldukları kosum hayvani sayısına göre sıralama yaptığımızda, 153 bas kosum hayvani ile Cebehasan Mahallesi birinci sırada yer almaktadır. Daha sonra sırasıyla, 134 bas ile Yergeteli Köyü ve 130 bas ile Hamzalı Köyü gelmektedir. Haydarlı Köyü, Yalınkuyu Köyü, Dere Köyü, Kestel Köyü, Demirciler Köyü ve Örencik Köyü'nde işletme bulunmadığı halde diğer hanelere ait kosum hayvani bulunduğu görülmektedir. Kosum hayvani sayısı en az olan yerleşim birimleri, 6 bas ile Pazar Köyü, 7 bas ile Bayındır Köyü ve 9 bas ile Haydarlı Köyü'dür. Bu köylerden, Haydarlı Köyü'nde işletme bulunmamaktadır. Pazar Köyü ve Bayındır Köyü'nde ise bulunan işletme sayısı azdır.

Diğer büyükbaş hayvanların toplamı 2.776 adettir. Diğer büyükbaş hayvanların sayısı, küçükbaş ve büyükbaş hayvanların toplam sayısı içinde %38.5'lik paya sahiptir. Yirmi dört yerleşim birimindeki diğer büyükbaş hayvan sayısı toplamı ortalamanın üzerinde bulunmaktadır. Bölgede 1098 bas sağmal inek, 503 bas merkep, 394 bas bargir ve 360 bas kısır bulunması diğer büyükbaş hayvanlar arasında sayıca fazla olmalarıyla dikkati çekmektedir. 196 bas diğer büyükbaş hayvan sayısı ile Yörükler Köyü, kosum hayvani haricinde en çok büyükbaş hayvana sahip olan yerleşim birimidir. Yörükler Köyü'nü, 194 bas ile Cebehasan Mahallesi ve 166 bas ile Koz Deresi Köyü izlemektedir. En az diğer büyükbaş

hayvana sahip olan yerler sirasiyla, 18 bas ile Pazar Köyü, 24 bas ile Dere Köyü ve 31 bas ile Bayindir Köyü'dür. Bu köylerden Pazar Köyü'nde, yogun olarak ticaretle ugrasilmakta, Dere Köyü ve Bayindir Köyü'nde ise yogun olarak ücret karsiligi çalisilarak gelir elde edilmektedir. Ücret karsiligi çalisan kisiler genellikle, irgat olarak baska isletmelerde çalismaktadirlar.

Küçükbas hayvan sayisi 2.730 bastir ve 1.935 bas sagmal keçi ile 795 bas sagmal ganem beslenmektedir. Küçükbas hayvanlarin sayisi, toplam hayvan sayisi içinde %37.9'luk paya sahiptir. Küçükbas hayvan sayisi önemli bir pay sahibi oldugu halde, sadece on dört yerlesim biriminde küçükbas hayvan yetistiriciligi yapilmaktadir. Dokuz yerlesim biriminde bulunan küçükbas hayvan sayisi, genel ortalamainin üzerinde bulunmaktadir. Bu yerlerden Yörükler Köyü, 691 bas ile ilk sirada yer almaktadir. Yörükler Köyü'nü, 420 bas ile Karaçay Mahallesi, 253 bas ile Ketan Ovasi Köyü ve 242 bas ile Derebasi Köyü takip etmektedir. Bu yerlerden Karaçay Mahallesi, hane sayisi olarak en kalabalik yerlesim birimidir. Karaçay Mahallesi disindaki diger köylerde ise, hane reisleri genellikle ticaretle ugrasmaktadir. Küçükbas hayvan sayisinin fazla olmasindan, bu köylerdeki bazi hanelerin, küçükbas hayvan yetistiriciligi yaparak et, süt, yag, peynir gibi hayvansal gıdalar ile yün, deri gibi hayvansal maddelerin ticaretini yaptiklari anlasilmaktadir. Küçükbas hayvana sahip olan yerler arasinda, küçükbas hayvan sayisinin en az oldugu yerlesim birimi, 15 bas ile Kestel Köyü'dür. Kestel Köyü'nü 30 bas ile Kavacik Köyü ve Haydarli Köyü takip etmektedir. Bu köylerde daha çok diger büyükbas hayvan beslenmektedir.

Nazilli'de ari yetistiriciligi de yapilmaktadir. Yirmi yedi yerlesim biriminde ari kovani bulunmaktadir. Toplam ari kovani adeti 546'dir. Ortalama olarak bir ari kovanindan 4-6 kg. bal ile 300-600 gr. Balmumu aliniyordu. Bir ari kovaninin çiftçinin gelirine katkisi Rumeli'de 24, Anadolu'da 18 gurustu.¹² Bu bilgiden yola çıkarak, ariciligin Nazilli halki için önemli bir gelir kaynagi oldugunu söyleyebiliriz. En çok ari kovanina sahip olan yerlesim birimi 48 adet ile Cebehasan Mahallesi'dir. 43 adet ile Karaçay Mahallesi, 42 adet ile Isabeyli ve 41 adet ile Yergeteli Köyü de önemli ölçüde ari kovanina sahip yerlesim birimleri arasinda yer almaktadir.

Nazilli bölgesinde, sahip olduklari büyük ve küçükbas hayvan sayisi bakımından, 969 bas ile Yörükler Köyü ilk sirada yer almaktadir. Yörükler Köyü'nü, 707 bas ile Karaçay Mahallesi, 482 bas ile Derebasi Köyü ve 435 bas ile Yergeteli Köyü takip etmektedir. Bu yerler, hayvancilikten elde edilen gelire bakildiginda ilk siralarda yer almaktadirlar. Bazi

³ Tefik Güran, "Osmanli Tarim Ekonomisi, 1840-1910", **19. Yüzyil Osmanli Tarimi**, Eren Yayıncılık, İstanbul 1998, s. 105.

yerlesim yerlerinde, hayvanciligin sadece ailenin çift islerinin görülmesi, et, süt, yağ gibi hayvansal gıda ihtiyaçlarının karşılanması gibi geçimlik düzeyde yapılmadığı, pazara yönelik olarak da üretim yapıldığı anlaşılmaktadır.

H. Hayvan Sayısı ve Verimlilik

Hayvancılık, tarimin öneminin yüksek olduğu sinai öncesi toplumlar için büyük önem taşımaktadır. Bu tür toplumlarda hayvancılık, özellikle tarımı destekleyici nitelikte yapılmakta olup, hayvan sayısı ile işletmelerin yapısı ve büyüklükleri arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Daha büyük ölçekli işletmelerde ihtiyaç duyulan hayvan sayısı daha fazla olmaktadır. Bizim inceleme yaptığımız Nazilli bölgesi gibi, daha küçük ölçekli işletmelerin bulunduğu yörelerde ise ihtiyaç duyulan hayvan sayısı daha az olmaktadır. Hayvancılığın sadece tarıma yardımcı olarak yapıldığını söylemek de çok doğru değildir. Çünkü hayvancılığı, pazara yönelik olarak yapan haneler de bulunmaktadır.

Nazilli bölgesinde bulunan tarım işletmelerinin sermaye yoğunlukları ve verimlilikleri Tablo III.G.'de verilmiştir. Nazilli bölgesinin dönüm başına verimliliği, 57.2 kurustur. Verimliliğin en yüksek olduğu yerleşim birimi 128.67 kurus ile İsabeyli iken, verimliliğin en düşük olduğu yerleşim birimi 21.08 kurus ile Samaylı Köyü'dür. Dönüm başına kosum hayvani 0.07 çifttir. Dönüm başına kosum hayvani sayısının en yüksek olduğu yer, 0.55 çiftle Örencik Köyü'dür. İşletme başına düşen ortalama kosum hayvani 1.8 çifttir. İşletme başına düşen kosum hayvani sayısının en yüksek olduğu yer, 14.3 çiftle Koz Deresi Köyü'dür.

İşletme başına düşen diğer büyükbaş hayvan sayısı, 6.2'dir. İşletme başına düşen diğer büyükbaş hayvan sayısının en yüksek olduğu yer, 83 baş ile Koz Deresi Köyü'dür. Koz Deresi Köyü, sahip olduğu kosum hayvani sayısı ile ilk sırada yer almaktadır. İşletme başına düşen küçükbaş hayvan sayısı olarak da, Koz Deresi Köyü ikinci sırada yer almaktadır. Bu durumda, Koz Deresi köyünde hayvancılığın oldukça gelişmiş olduğunu söyleyebiliriz. Koz Deresi Köyü'nden sonra işletme başına düşen diğer büyükbaş hayvan sayısının en yüksek olduğu yerler, 53 baş ile Derebasi Köyü ve 47 baş ile Bekirler Köyü'dür. Görüldüğü gibi, bu yerlerdeki diğer büyükbaş hayvan sayısı ile bölge ortalaması arasındaki fark oldukça yüksektir. İşletme başına düşen diğer büyükbaş hayvan sayısının en düşük olduğu yerler, 2.4 baş ile Samaylı Köyü, 2.5 baş ile Hamzalı Köyü ve 2.9 baş ile İsabeyli Köyü'dür.

İşletme başına düşen küçükbaş hayvan sayısı, 6.9 baştır. 185 baş ile Bekirler Köyü işletme başına en yüksek küçükbaş hayvana sahip olan yerleşim birimidir. Bekirler Köyü'nü,

85 bas ile Koz Deresi Köyü ve 80.7 bas ile Derebasi Köyü takip etmektedir. Hamzali Köyü (%0.9) ve Kavacik Köyü (%6) disinda kalan yerlerde, isletme basina düşen küçükbas hayvan sayisi bölge ortalamasinin üzerinde bulunmaktadır.

Sahip olunan hayvan sayisi ile verimlilik arasinda önemli bir iliski bulunmaktadır. Ancak, inceleme alamizdaki bazı verimli yerlerin sahip olduklari hayvan sayisinin, ortalama ya da ortalamanin altinda olmasi dogrudan bir baglanti kurmamizi mümkün kilmamaktadır. Örneğin, verimliliğin 128.67 kurus ile en yüksek olduğu Isabeyli, isletme basina düşen kosum hayvani ve isletme basina düşen diğer büyükbas hayvan sayisi bakımından ortalamanin altinda kalmaktadır. Bu yerlesim yerinde küçükbas hayvan da bulunmamaktadır. Buna ragmen verimliliğin 121.76 kurus ile en yüksek ikinci olduğu Sinekler Köyü’nde, isletme basina düşen kosum hayvani sayisi, dönüm basina kosum hayvani sayisi ve isletme basina düşen diğer büyükbas hayvan sayisi bakımından ortalamanin üstünde yer almaktadır. Verimlilik ve hayvan sayisi arasındaki bu önemli farklar, topragin tarima elverişli olmasi ve iklim sartlarinin olumlu etkisiyle açıklanabilir.

4. ZIRAI VERGILEME

A. Tanzimat Devri’nde Zirai Vergileme

Vergileme, sanayi öncesi ekonomilerde gelir dagiliminin temel mekanizmalarından birisidir. ¹³ Vergileme, kırsal nüfusun yalnızca yasama kosullarini, yiyecek miktarini ve yatırım yapma gücünü belirlemekle kalmaz, aynı zamanda ekonomik degismelere cevap verme seklini de etkiler. Çünkü, vergiler zorunlu, kaçınılmaz ve köylünün elde ettiği gelirden öncelikle yapılması gereken ödemelerdir. ¹⁴

Tanzimat’la birlikte, Osmanli mali yapısındaki vergi konusunda adaletsizlikleri önlemek, gelir dagilimında adaletin sağlanarak ağır vergilerle zor durumda bulunan halkın durumunun düzeltilmesi, vergilerin toplanması aşamasında yaşanan yolsuzlukların önlenmesi amacıyla vergi sisteminde yeni bir düzenlemeye gidilmiştir.

Bu yeni düzenlemeyle birlikte, alınan “örfi vergiler” birleştirilmiş ve yerine tek bir vergi konulmuştur. Bu vergi, halkın sahip olduğu emlak, arazi, hayvan ve ticaret gelirlerini esas alarak hesaplanmakta ve tahsil edilmekteydi. Yeni düzenlemelerle birlikte vergi sisteminin uygulanmasını sağlamak için “muhassilliklar” kurulmuştur. Tanzimat’in

¹ Güran, a.e., s. 174.

² Güran, a.g.e., s. 199.

uygulandığı eyaletlere dağılan muhassıllar, çalışmalarına köylerden başlayacaklar ve bu kişiler gittikleri yerlerde yaşayan halkın ne kadar emlak, arazi, hayvanatı olduğunu ve o kişinin senelik tahmini gelirini kaydedecek, bu bilgiler ışığında mükelleflerin gelirlerine göre ödemeleri gereken vergi tutarı belirlenecekti. İşlemlerin yapılmasında kolaylık olması açısından muhassıllara ilgili kazadan önde gelen biri refakat edecekti.

Incelediğimiz bölgede devlete ödenen vergileri üç grupta toplayabiliriz:

1. Vergiyi Mahsusa
2. Cizye
3. Asar ve Rüsumat

1. Vergiyi Mahsusa

Tanzimat'ın ilanıyla birlikte “örfi vergiler” birleştirilmiş ve onun yerine mükelleflerin ödeme güçlerini esas alan “an-cemaatin” vergi adıyla tek bir vergi getirilmiştir. Bu verginin önemli bir özelliği, matrahinin köy olmasıdır.¹⁵

Osmanlı İmparatorluğu'nda toprağın asıl sahibi padişattır ve halk kullandığı toprak için devlete vergi vermektedir. Devletin kazalarından istediği vergiyi, kazalar kendisine bağlı olan köyler arasında paylaştırmakta ve köylerde bu vergi tutarını haneleri arasında her hanenin sahip olduğu toprak, emlak, hayvan ve gelirlerine göre paylaştırarak tahsili yoluna gidilmektedir. Toplanan bu vergilerin miktarı imparatorluk genelinde farklılıklar göstermektedir.

2. Cizye

İslam'ın ilk yıllarından itibaren, yalnız yetişkin gayri müslim erkeklerden ödeme güçlerine göre üç ayrı grupta alınan bir vergi türüdür.

³ Güran, a.e., s. 199.

Gayri müslim erkek nüfustan ekonomik gücüne göre ala (60 gurus), evsat (30 gurus) ve edna (15 gurus) olarak üç gurupta alınan bu vergi esas olarak bir bas vergisi niteliindedir.¹⁶ Gayri müslim halk, ödedikleri bu cizye vergisi sayesinde can ve mal güvenliğini bir şekilde koruma altına almaktadırlar. Bu vergi 1856 yılında ilan edilen Islahat Fermani ile kaldırılmıştır.

3. Asar ve Rüsumat

Diğer vergilerden farklı olarak bu vergiler, halkın üretimi karşılığında elde ettiği geliri üzerinden alınmaktadır. Aynen ve nakden olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır.

Aynen alınan asar vergisi, gayri safi bitkisel üretimin onda biri oranında alınmaktadır. Ancak uygulamada bu oran değişiklik gösterebilmektedir.

Nakdi olarak alınan vergi ise, üretime bağlı kalmadan bağ, bahçe ve bostan ürünleri ile kovan ve küçükbaş hayvanlar gibi benzer kalemlerden maktu olarak tahsil edilmektedir.

B. Vergi Bilesimi ve Vergi Yüğü

Nazilli bölgesinde, vergiyi mahsusa, ayni ve nakdi vergiler ile sadece gayri müslim halkın yaşadığı Pazar Köyü'nden alınan cizye vergisi toplanmaktaydı. Tablo IV.A.'da yerleşim birimleri halkınca ödenen vergilerin dağılımı, Tablo IV.A.1.'de vergi türleri itibarıyla vergi yükünün dağılımı ve Tablo IV.A.2.'de vergi yükünün gelir grupları itibarıyla dağılımı gösterilmiştir.

Nazilli'de 1844 yılı itibarıyla toplam 606.214,3 kuruş vergi toplanmıştır. Tablo IV.A.'da da görüldüğü üzere toplanan bu vergilerin, %81'ini vergiyi mahsusa, %15,9'unu nakdi olarak ödenen ösür ve resimler, %2,7'sini aynen ödenen ösürler ve %0,4'ünü ise sadece gayri müslimlerden alınan vergiler oluşturmaktadır.

Görüldüğü gibi, yerleşim birimleri halkınca ödenen vergilerin önemli bir kısmını vergiyi mahsusa oluşturmaktadır. Erbaz Kazası'ndan toplanan vergiyi mahsusa hakkında Temettüat ve Tahrir defterlerinde yeterli bilgiye ulaşılamamıştır. Bu kazayla ilgili, sadece ayni ve nakdi vergiler ile ilgili bilgi bulunmaktadır. Vergiyi Mahsusa'nın toplam vergiler içinde en yüksek paya sahip olduğu yerleşim yeri, %96,1 ile Örencik Köyü'dür. Örencik

⁴ Güran, a.e., s. 199.

Köyü'nü, %92.6 ile Derebasi Köyü ve %89.1 ile Haydarli Köyü takip etmektedir. Nakdi vergilerin toplam vergiler içindeki payinin en yüksek olduğu yerlesim birimi, %31.9 ile Isabeyli Köyü'dür. Isabeyli Köyü'nü, %27.7 ile Samayli Köyü ve %27.2 ile Durasalli Köyü takip etmektedir.

Toplam verginin toplam gelire oranlanmasi ile bulunan vergi yükü, örnek alanimize giren yerlesim birimlerinde, %30.2'dir. Bunun %24.5'i vergiyi mahsusa, %4.8'i nakdi asar ve resimler, %0.8'i ayni asar ve %0.1'i cizyedir. Vergi yükünün, toplam gelir içinde önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Özellikle vergiyi mahsusanin payinin yüksek olduğu görülmektedir.

Özellikle gelirlerinin içinde çiftçilik faaliyetlerinin önemli yer tuttuğu yerlesim birimlerinde, ayni vergilerin gelirin içindeki yükünde artis gözlenmektedir. Örneğin, çiftçilikten elde edilen gelirlerin önemli yer tuttuğu Bereketli Köyü, Hamzali Köyü, Yörükler Köyü, Erbaz Kazasi, Sündüklü Köyü, Yalinkuyu Köyü, Ketan Ovasi Köyü, Hacibegli Köyü, Suhudetli Köyü, Bekirler Köyü ve Karahallilli köylerinde ayni olarak ödenen asar vergisi yükünün, bölgenin gelirlere göre ortalama ayni vergi yükünden fazla olduğu görülmektedir. (Bkz.: Tablo II.A.1. ve Tablo IV.A.1.)

Vergi yükünün bazı yerlesim birimlerinde %50 seviyelerine yaklastigi görülmektedir. Bu yerlesim birimlerinden bazilari; Hamzali Köyü (%52.4), Bereketli Köyü (%47.9), Örencik Köyü (%46.5) ve Sailer Köyü (%42.7)'dür. Bu yerlerdeki hane reisleri, yogun olarak ticaretle ugrasmaktadirlar.

Vergi yükünün haneler arasi dagilimini belirlemek amaciyla, vergi yükünün gelir gruplari itibariyle dagilimini gösteren Tablo IV.A.2. düzenlenmistir. Her köyün haneleri gelirlerine göre siralandiktan sonra bes gruba ayrilmistir. Gelirlerden en düşük payi alan ilk grubun vergi yükü %36.5'tir. Bu grupta yer alan hanelerin gelirleri 0-500 kurus arasinda degismektedir. Gelirleri 501-1000 kurus arasinda degisen ikinci gruptaki hanelerin vergi yükü %34.4 ve gelirleri 1001-1500 kurus arasinda degisen üçüncü grubun vergi yükü %30.8'dir. Toplam gelirden en yüksek payi alan son iki gruptan, gelirleri 1501-2000 kurus arasinda degisen dördüncü gruptaki hanelerin vergi yükü %29.5 ve 2001 kurus ve üzeri gelir elde eden besinci gruptaki hanelerin vergi yükü ise %22.7'dir. Vergi yükünün en yüksek olduğu grubun, Hamzali Köyü'nde 0-500 kurus arasi gelir elde eden grup olduğu görülmektedir. Bu grubun vergi yükü %75.4'tür. Ayni zamanda %52.4 ile Hamzali Köyü, yerlesim birimleri arasinda vergi yükünün en yüksek olduğu yerlesim yeridir.

Sonuç olarak, daha düşük gelir gruplarindan daha yüksek oranda vergi alindigi görülmektedir. Hatta gelir arttikça, vergi yükü düzenli olarak düsmektedir.

5. SOSYAL YAPI

Bir bölgenin ekonomik olarak gelişmişlik düzeyi hakkında bilgi sahibi olmak için o bölgenin sosyal yapısını incelememiz gerekmektedir. Özellikle kırsal bölgelerdeki ekonomik gelişmişlik düzeyinin açıklanmasında sosyal yapının önemi büyüktür. Sosyal yapı, bize elde edilen gelirin ne şekilde kullanıldığı ve paylaşıldığı hususlarında bilgi vermektedir.

Bir kırsal bölgede sosyal yapı özelliklerinin en önemlisi toprak dağılımıdır. Temel geçim kaynağının çiftçilik olduğu bir ekonomik yapıda, toprak üretimi temel ekonomik faktördür. Fakat, kırsal bir bölgede yaşayan nüfus için, toprak yalnızca karlılık hesaplarına göre satın alınacak ya da elden çıkarılacak bir üretim faktörü olmaktan da öte bir önem tasir. Toprak, ona hane sahibi ve köy topluluğunun bir üyesi olma imkanını sağlar; köy içinde sosyal yerini belirler; kendisine güven ve itibar kazandırır.¹⁷ Toprak sahibi olmanın bu kadar önemli olduğu kırsal bölgelerde toprak, hanelerin en önemli geçim kaynağıdır. Toprağın sürülmesini sağlayacak kosum hayvani sayısı, gübre sağlanması için gerekli olan hayvana sahip olunması, toprağın kalitesi, toprağın işlenmesi için gerekli olan işgücü gibi diğer faktörler sosyal farklılaşmaların en önemli belirleyicileridir. Yeterli toprağa, işgücüne ya da hayvana sahip olmayan haneler ek gelir olarak farklı faaliyetlerde bulunmaktadır. Tamamen çiftçilik dışı faaliyetlerden geçimlerini sağlayan haneler de bulunmaktadır.

A. Toprak Dağılımı

Kırsal bölgelerde yaşayan kişiler için toprak sahibi olmak çok önemlidir. Nazilli'de yaşayan hanelerin, sahip oldukları toprak miktarı itibarıyla yerleşim birimlerine göre dağılımları, Tablo V.A. ve Tablo V.A.1'de verilmiştir. Hanelerin sahip oldukları toprak miktarı tablolarında altı ayrı bölüme ayrılarak incelenmiştir. Bu bölümler, toprak sahibi olmayan haneler, 1-40 dönüm arasında toprak sahibi olan haneler, 41-80 dönüm arasında toprak sahibi olan haneler, 81-120 dönüm arasında toprak sahibi olan haneler, 121-160 dönüm arasında toprak sahibi olan haneler ve 161-200 dönüm arasında toprak sahibi olan hanelerdir. Tabloda hane sayıları ile birlikte sahip oldukları toplam toprak miktarı da belirtilmiştir.

Bölgede, hane başına düşen toprak miktarı ortalama 10.10 dönümdür. Nazilli'de yaşayan halkın %24.5'inin işleyebileceği toprağı bulunmamaktadır. Toprak sahibi olmayan

¹ Güran, a.e., s.201.

hanelerin en yoğun olduğu yerleşim birimi, %81 ile Pazar Köyü'dür. Pazar Köyü'nden sonra, Karaçay Mahallesi'ndeki hanelerin %41.5'inin ve Bazar Köyü'nün %36.7'sinin toprağı bulunmamaktadır. Hamzalı Köyü, Erbaz Kazası, Sündüklü Köyü, Yalinkuyu Köyü, Hacibegli Köyü, Kavacık Köyü, Kestel Köyü, Demirciler Köyü ve Durasallı Köyü'ndeki hanelerin tamamı toprak sahibidir.

Bölge genelinde, 1-40 dönüm arasında toprağı sahip olan haneler %72.5 ile çoğunluktadır. 1-40 dönüm arası toprak sahibi olan hanelerin sahip oldukları toprak miktarının oranı %78.1'dir. Demirciler Köyü ve Hacibegli Köyü'ndeki hanelerin tamamı 1-40 dönüm arasında toprağı sahip olan hanelerdir. İceli Köyü, Derebasi Köyü, Haydarlı Köyü, Ketan Ovası Köyü, Sailer Köyü, Samaylı Köyü, Suhudetli Köyü, Örencik Köyü, Bayındır Köyü ve Karahallilli Köyü'ndeki toprakların tamamı 1-40 dönüm arası toprağı sahip olan hanelere aittir. Başka bir ifadeyle, bu köylerdeki haneler ya topraksız olan hanelerdir ya da 1-40 dönüm arası toprağı sahip olan hanelerdir.

41-80 dönüm arası toprağı sahip olan hanelerin oranı %2.4'tür. Bu hanelerin sahip oldukları toprak miktarının oranı %12.7'dir. Yirmi bir yerleşim biriminde 41-80 dönüm arası toprağı sahip olan haneler mevcuttur. En fazla 41-80 dönüm arası toprağı sahip olan haneler %8.7 ile Sailer Köyü ve %8 ile Durasallı Köyü'nde bulunmaktadır. Pazar Köyü'nde toprakların %39.4'ü 41-80 dönüm arası toprağı sahip olan hanelere aittir ve bu topraklara toplam hanelerin sadece %2'sinin sahip olması dikkati çekmektedir.

81-120 dönüm arası toprağı sahip olan hanelerin oranı %0.4'tür ve sahip oldukları toprak miktarının oranı, %4.3'tür. 81-120 dönüm arasında toprağı sahip olan hanelerin bulunduğu sekiz yerleşim yeri bulunmaktadır. Bu yerleşim yerlerinden, Sinekler Köyü'ndeki hanelerin %4.3'ü, Erbaz Kazası'ndaki hanelerin %2'si 81-120 dönüm arasında toprağı sahiptir.

121-160 dönüm arası toprağı sahip olan hanelerin oranı %0.1'dir ve sahip oldukları toprak miktarının oranı %3.5'tir. 121-160 dönüm arası toprağı sahip olan hanelerin bulunduğu iki yerleşim yeri bulunmaktadır. Bunlar, Karaçay Mahallesi ve Hacı Nisf Mahallesi'dir. Karaçay Mahallesi'ndeki hanelerin %0.4'ünün mahalledeki toprakların %28'ine ve Hacı Nisf Mahallesi'ndeki hanelerin %0.9'unun mahalledeki toprakların %9.7'sine sahip olduğu görülmektedir.

161-200 dönüm arası toprağı sahip olan hanelerin oranı %0.04'tür ve sahip oldukları toprak miktarının oranı %1.4'tür. 161-200 dönüm arası toprağı sahip olan hanelerin bulunduğu sadece bir yerleşim yeri bulunmaktadır. Bu yerleşim yeri, Hacı Nisf Mahallesi'dir.

Haci Nisf Mahallesi'ndeki hanelerin %0.9'u, mahalledeki toprakların %20.1'ine sahiptir ve bu oran oldukça yüksektir.

Yerleşim birimleri arasında hane başına ortalama toprak miktarı açısından farklılıklar bulunmaktadır. Çiftçiliğin öneminin arttığı ve gelirin içindeki payının yüksek olduğu yerlerde hane başına düşen toprak miktarının da yüksek olduğu görülmektedir. Bölge halkının büyük çoğunluğunun 1-40 dönüm arasında toprağa sahip olmasına rağmen, özellikle topraksız olan haneler açısından yerleşim birimleri arasında önemli farklılıklar bulunduğu görülmektedir. Toprak dağılımı konusundaki bu eşitsizlik, sosyal farklılaşma konusunda da oldukça önemli olmaktadır.

B. Gelir Dağılımı

Bu bölümde, bölgede elde edilen safi gelirin dağılımını, vergiden önce ve vergiden sonra olmak üzere iki ayrı şekilde ele alarak gelir dağılımının eşit olup olmadığını ve vergi yükünün gelirlerin üzerindeki etkisini inceleyeceğiz. Bölgedeki safi gelirin, vergiden önce ve vergiden sonra haneler itibarıyla dağılımı, Tablo V.B. ve Tablo V.B.1'de verilmiştir. Tablolarda hanelerin gelirleri beş ayrı gruba ayrılarak incelenmiştir. Bu gruplar; 0-500 kuruş arası gelire sahip olan haneler, 501-1000 kuruş arası gelire sahip olan haneler, 1001-1500 kuruş arası gelire sahip olan haneler, 1501-2000 kuruş arası gelire sahip olan haneler ve 2001 kuruş ve üzeri gelire sahip olan hanelerdir.

Tablo V.B.2'den de görüleceği üzere, toplam gelirler içinde en düşük payı alan 0-500 kuruş arası gelire sahip olan haneler, vergiden önce toplam hanelerin %35.2'sini oluşturmakta ve toplam gelirin %11.1'ini elde etmektedirler. Toplam hanelerin %34.6'sini oluşturan 501-1000 kuruş arası gelire sahip olan hanelerin toplam gelir içindeki payı %28.6'dır. 1001-1500 kuruş arası gelire sahip olan hanelerin, toplam haneler içindeki oranı %17 iken, toplam gelir içindeki payları %23'tür. 1501-2000 kuruş arası gelire sahip olan haneler, toplam hanelerin %5.7'sini oluştururken toplam gelirlerin %10.9'una sahiptirler. 2001 kuruş ve üzeri gelire sahip olan en üst gelir grubunun, haneler içindeki payı %7.5 iken, toplam gelir içindeki payı %26.4'tür. Görüldüğü gibi bölge halkının büyük bir çoğunluğu, 0-500 kuruş ve 501-1000 kuruş arası gelir sahibi olan gruplarda yer almaktadırlar. Bu iki grup tüm hanelerin %69.8'ini oluşturmaktadır. İki grubun toplam gelirleri ise toplam gelirlerin %39.7'sidir. Bereketli Köyü, Derebaşı Köyü, Haydarlı Köyü, Yalınkuyu Köyü, Ketan Ovası Köyü, Demirciler Köyü, Örencik Köyü, Bayındır Köyü ve Karahallilli Köyü haricindeki yirmi beş yerleşim biriminde 2001 ve üzeri gelir elde eden haneler bulunmaktadır. Bu yerleşim birimlerinden Pazar Köyü ve

Yergeteli Köyü'ndeki haneler gelirlerinin önemli bir kısmını esnafliktan kazanırken, kalan yirmi üç yerleşim biriminin tamamındaki hanelerin en önemli gelir kaynağı çiftçiliktir. Isabeyli Köyü, Hacı Nisf Mahallesi ve Durasalli Köyü'nde bulunan geliri 2001 kuruş ve üzerindeki hanelerin, yerleşim birimlerindeki gelirin neredeyse yarısına sahip olmaları dikkati çekmektedir.

Tablo V.B.3.'den de görülebileceği üzere, vergiden sonra 0-500 kuruş arası gelir elde eden en alt gelir düzeyine sahip olan grubun, toplam haneler içindeki oranı %54'tür. Bu hanelerin toplam gelir içindeki payları %21.3'dür. 501-1000 kuruş arası gelir elde eden grubun, haneler içindeki payı %30.4 iken, toplam gelir içindeki payı %34'tür. 1001-1500 kuruş arası gelir elde eden grup, toplam haneler içinde %8.7'lik paya sahipken, toplam gelir içinde %16.8'lik paya sahiptir. 1501-2000 kuruş arası gelir elde eden grubun, toplam haneler içindeki oranı %3.1, toplam gelir içindeki oranı ise %8.4'tür. 2001 ve üzeri gelir elde eden en üst gelir grubuna mensup olan hanelerin, toplam haneler içindeki payları %3.8, toplam gelir içindeki payları ise %19.5'tir. En düşük geliri elde eden iki grubun toplam gelir içindeki payları vergiden önce %39.7 iken, vergiden sonra bu oran %55.3'e yükselmıştır. 0-500 kuruş ve 501-1000 kuruş arası gelire sahip olan grupların vergiden sonra toplam gelir içindeki paylarının yükselmiş olduğu, ancak 1001-1500 kuruş, 1501-2000 kuruş ile 2001 kuruş ve üzeri gelire sahip grupların vergiden sonra toplam gelir içindeki paylarının düştüğü gözlenmektedir. Bu durumdan, vergi yükünün gelir grupları açısından oldukça ağır olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle, en düşük iki gelir grubundaki toplam hane sayısında ve bu grupların toplam gelir içindeki paylarında artış olması yani düşük gelir grubunda bulunan hanelerin toplam hanelerin %84.4'ünü kapsaması ve bu gelir gruplarındaki hanelerin toplam gelirin %55.3'üne sahip olması, vergiden sonra bölgenin ciddi anlamda fakirleştiğini göstermektedir. 1501-2000 kuruş gelire sahip yerleşim birimi sayısı vergiden önce yirmi dokuz iken, vergiden sonra yirmi olmuştur. 2000 kuruş ve üzeri gelire sahip yerleşim birimi sayısı ise yirmi beşten yirmi bir'e düşmüştür.

Tablo V.B.4.'de de görüldüğü üzere, hane başına ortalama gelir vergiden önce 899.7 kuruş iken, vergiden sonra hane başına ortalama gelir 628.1 kuruş olmuştur. Vergiden sonra hane başına düşen ortalama gelir itibarıyla genel ortalamanın üzerinde olan yerleşim birimleri, Yergeteli Köyü, Bazar Köyü, Isabeyli Köyü, İceli Köyü, Yörükler Köyü, Arslanlı Köyü, Yalınkuyu Köyü, HacıBegli Köyü, Hacı Nisf Mahallesi, Kavacık Köyü, Kestel Köyü, Samaylı Köyü, Suhudetli Köyü, Demirciler Köyü, Durasalli Köyü ve Bekirler Köyü'dür. Hane başına düşen ortalama gelirin en fazla olduğu yerleşim birimleri, Durasalli Köyü (1.218 kuruş), Isabeyli Köyü (924.3 kuruş) ve Kestel Köyü (791.4 kuruş)'dür. Hane başına ortalama

gelirlerin, ortalamanin üzerinde oldugu yerlesim birimlerinden Yergeteli Köyü disindaki tüm yerlerin, en önemli gelir kaynaginin çiftçilik oldugu görülmektedir. (Bkz.: Tablo II.A.1.) Yergeteli Köyü'ndeki en önemli gelir kaynagi ise esnafliktir. Hatta, Yergeteli Köyü'nün gelir kaynaklarinin dagiliminda, esnaflik faaliyetlerinin aldigi pay diger yerlesim birimlerine göre daha yüksektir.

Sonuç olarak, vergilemenin hanelerin gelirlerini önemli ölçüde düsürdüğü ve yerlesim birimleri arasinda, hanelerin vergiden önce ve vergiden sonra gelir dagilimlarinda oldugu gibi hane basina ortalama gelirlerinde de esitsizligin bulunduğu görülmektedir.

C. Yüksek Gelirli Haneler

Tablo V.C'de 2232 hane içinde geliri 3.000 kuruş ve üzerinde olan hane reislerinin adi, meslegi, ünvanı ve gelirleri gösterilmiştir.

3.000 kuruş ve üzerinde gelire sahip olan 58 hane reisi bulunmaktadır. Bu hane reislerinin önemli bir kısmi ziraat ile uğrasmaktadır. Ziraatin disinda meslegi tüccar, yapucu, bakkal, erbabi sanat, vakif çalisani olan haneler de bulunmaktadır. Yüksek gelirli hanelerin gelirleri 3.000 kuruş ile 23.995 kuruş arasinda degismektedir.

Yüksek gelirli hanelerin 8'er tanesi Karaçay Mahallesi ve Bazar Köyü'nde yer almaktadır. 7 tanesi Isabeyli'de, 6 tanesi Hacı Nisf Mahallesi'nde, 4'er tanesi Yörükler Köyü ve Cebehasan Mahallesi'nde, 3'er tanesi Hacılar Mahallesi ve Yergeteli Köyü'nde, 2'ser tanesi Durasallı Köyü, Arslanlı Köyü, Kestel Köyü ve Samaylı Köyü'nde, 1'er tanesi Pazar Köyü, Sinekler Köyü, Sündüklü Köyü, Hamzalı Köyü, Sailer Köyü, Suhudetli Köyü ve Kavacık Köyü'nde yer almaktadır.

Nazilli'de toplam geliri 8.000 kuruş ve üzerinde olan dört hane bulunmaktadır. Bu hanelerden 2 tanesi Hacı Nisf Mahallesi'nde, 1'er tanesi Bazar Köyü ve Karaçay Mahallesi'nde yer almaktadır.

Sahip olduğu 23.995 kuruşluk gelir itibariyle ilk sirada yer alan Mustafa Ağa, Karaçay Mahallesi'nde yer almaktadır. 4 no lu hanede oturan Mustafa Ağa ziraatla uğrasmaktadır. Ek olarak ganem ticaretiyle de uğrasmaktadır.

11.025 kuruş gelirler ikinci sirada yer alan Osman Efendi vakif çalisanıdır ve Hacı Nisf Mahallesi'nde ikamet etmektedir. Osman Efendi, gelirinin çoğunu ziraat kazancından ve bil icare dükkân hissesinden elde etmektedir.

Hacibesir Muhammed , 9585 kuruş gelir elde etmekte ve Hacı Nisf Mahallesi'nde yaşamaktadır. Yüksek gelirli haneler arasında üçüncü sırada olan Hacibesir Muhammed'in mesleği erbabi sanat olmakla birlikte çiftçilikten de gelir elde etmektedir.

Hacı Hakkaz Hüseyin, Bazar Köyü'nde yaşamaktadır. Dördüncü sırada yer alan Hacı Hakkaz Hüseyin'in mesleği ziraattir ve 8.850,5 kuruş olan gelirinin tamamını ziraat faaliyetlerinden elde etmektedir.

SONUÇ

XIX. yüzyılın ortalarında halktan toplanacak vergilerin miktarlarını adaletli olarak belirleyerek, daha adil bir vergi düzenlemesi yapılabilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla tutulan Temettüat defterlerinde yer alan bilgiler bize, bir Anadolu kenti olan Aydın İline bağlı Nazilli'nin otuz dört yerleşim biriminin sosyal ve ekonomik durumu hakkında bilgi vermektedir.

Incelediğimiz dönemde Nazilli, otuz dört yerleşim birimi ve 2.232 haneden oluşmaktadır. Nazilli'de bulunan yerleşim birimlerinden sadece bir tanesinde gayri müslimler yaşamaktadır. Müslümanlarla gayri müslimler ayrı yerlerde yaşamalarına rağmen, rum ahalisiyle ermeni ahalisinin aynı köyde ikamet ediyor olması dikkati çekmektedir. Yine de gayri müslimlerin ikamet ettikleri Pazar Köyü'ne ait olan tahrir defterinde, rum ahalisinin ve ermeni ahalisinin hane numaralarının birbirlerinden ayrı olarak sıralanması, aynı köyde ikamet eden iki ayrı etnik grubun hanelerinin yerleşim yerlerinin, yine kendileriyle aynı inanca sahip olanlarla yakın olduğunu göstermektedir. 100 haneye sahip olan Pazar Köyü'nde rum ahalisinin hane numaraları 1-67 arasında, ermeni ahalisinin hane numaraları ise 67-100 arasında belirtilmiştir. Gayri müslim halk, toplam halkın yaklaşık %4,5'ini oluşturmaktadır.

Halkın büyük çoğunluğu gelirini zirai faaliyetlerden elde etmektedir. Ziraatın yanı sıra ticaret ve esnafıktan da elde edilen gelirler önemli bir yer tutmaktadır. Bölgede ayrıca, ücret karşılığı çalışanlara ve tasimacılık faaliyetleriyle uğrasanlara da rastlanmaktadır. Sanayi öncesi tarım toplumlarında olduğu gibi Nazilli'de de gelirin büyük bölümü tarım ve tarıma dayalı ek faaliyetlerden elde edilmektedir. Gelirin büyük bir kısmı zirai faaliyetlerden elde edilse de hane reislerinin büyük bölümünün ticaretle uğraştığı görülmektedir. Kırsal bölgelerde bu tür ticari faaliyetlerin yaygınlaşmasının önemi büyüktür. Ticaretle uğrasan hane reislerinin sayısındaki fazlalık sahip oldukları toprak miktarıyla da ilişkilendirilebilir. Ticaretle uğrasan hanelerin büyük çoğunluğu topraga sahiptir ancak miras yoluyla bölünmeler sonucunda sahip olunan toprağın yetersiz kalması ya da sahip oldukları toprağın hanede

yasayan nüfusa yetersiz kalması sonucunda ticaret ve esnaflik gelişmiş olabilir. Zaten ücretli çalışan kişilerin büyük bir kısmının mesleğinin irgatlık olmasından, bu kişilerin daha büyük topraga sahip olan ve yeterli işgücü olmayan diğer hanelerde çalışarak gelir elde ettikleri anlaşılmaktadır.

Incelediğimiz bölgede ekili topraklar kadar bağ ve bahçelerin de fazla olması, bağ ve bahçecilik faaliyetlerinin de gelişmiş olduğunu göstermektedir. Tarla ürünleri üretimiyle bağ ve bahçecilik faaliyetlerinin genelde ters orantılı olduğu görülmektedir. Tarla ürünleri üretiminin geliştiği yerlerde bağ ve bahçecilik faaliyetleri düşük kalmakta, bağ ve bahçeciliğin geliştiği yerlerde ise tarla ürünleri üretimi düşük kalmaktadır. Tarla ürünleri üretimine göre bağ ve bahçecilik faaliyetleri için daha çok emeğe ihtiyaç duyulmaktadır. Zaten bağ ve bahçecilik faaliyetlerinin yaygın olduğu yerleşim birimlerinde nüfusun da fazla olduğu görülmektedir. Tarla ürünleri üretiminin yapılabilmesi için, hayvanın gücünden ve elde edilen gübresinden yararlanılması gereklidir. Bu nedenle, özellikle tarla ürünleri üretiminin geliştiği yerlerde hayvancılığın da daha çok yapıldığı görülmektedir. Yine de, hayvancılığın Nazilli’de fazla gelişmemiş olduğu anlaşılmaktadır. Nazilli’de bulunan tarım işletmeleri, küçük üretici köylü işletmeleri şeklindedir ve 446 adet işletmeye sahiptir. İşletme başına düşen ortalama toprak miktarı 50.6 dönüm olup, geçimlik düzeyin üzerindedir. Dönüm başına gayri safi tarla ürünleri hasılatı ise ortalama 57.2 kurustur.

Inceleme bölgemizde özellikle, mezru tarlalarda üretilen bitkisel ürünlerin payı yüksektir. Temel gıda maddelerinden olan hinta üretimine göre, sair ve dari üretiminin fazla olması da dikkati çeken diğer bir husustur. Ticari amaçlarla üretilen sinai bitkilerde de çeşitlilik olduğu görülmektedir. Özellikle palamut üretimi oldukça fazladır. Zeytincilik ve arıcılık da yaygın olarak yapılmaktadır.

Inceleme yaptığımız dönemde hane reislerinden alınan vergiyi mahsusa, aynı ve nakdi olarak ödenen ösürlük ve gayri müslimlerden bir bas vergisi niteliğinde toplanan cizye bilgilerine dayanarak hazırladığımız tablolarda da görüldüğü üzere toplam hanelerin vergi yükü ortalama %30.2’dir ve bu oran gayet yüksektir. Vergi yükünün, gelir azaldıkça düşmesi gerekirken yükseldiği görülmekte ve bu durumdan gelir gruplarına göre vergi dağılımında adaletsizlik olduğu sonucuna varılmaktadır. Toplanan vergilerin içinde en büyük payı %81 ile vergiyi mahsusa almaktadır. Gelir gruplarına göre vergi yükü bakımından gayri müslim köyü olan Pazar Köyü’nün ortalama altında kaldığı görülmektedir. Buna rağmen bu köyden toplanan vergiyi mahsusalardan, ödedikleri toplam vergi içindeki payı ortalamanın üstündedir ve vergiden sonra hane başına ortalama gelir bakımından ortalamanın altında kalmaktadırlar. Bölge genelinde, hane başına ortalama gelir vergiden önce 899.7 kurus iken, vergiden sonra

628.1 kurusa düsmüştür. Bu durumdan, toplanan vergilerin hem müslümanlar hem de gayri müslimler için önemli bir gelir kaybına yol açtığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, XIX. yüzyilin ortalarında Nazilli'nin sosyal ve ekonomik yönden gelişmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bölgede hem tarla ürünleri üretiminin, hem bağ ve bahçeciliğin, hem de sinai ürünlerin üretiminin yüksek olması, ayrıca ticaret ve esnafın da yaygın olarak yapılması İzmir'e giden yollar üzerinde bulunan Nazilli'nin refah seviyesinin yükselmesini sağlamıştır.

BIBLIYOGRAFYA

A. Basbakanlik Osmanli Arsivi

Basbakanlik Osmanli Arsivi Emlak, Arazi, Hayvanat ve Temettuat Defteri, 1844
No: 2409- 2410- 2411- 2412- 2413- 2414- 2415- 2416- 2417- 2419- 2420- 2421- 2422- 2423-
2424- 2425- 2426- 2427- 2428- 2429- 2430- 2431- 2432- 2433- 2434- 2435- 2436- 2437-
2438- 2439- 2440- 2441- 2442- 2443.

B. Diger Kaynaklar

Akin, Dr. Hikmet: **Aydin Ogullari Tarihi Hakkinda Bir Arastirma**,
A.Ü.D.T.C Fakültesi Yayinlari, Ankara 1968.

Azazi, Sabahattin: **Her Yönüyle Aydin Ili 2000**, Aydin 1999.

Celebi, Evliya: **Seyahatname**, Cilt IX, Istanbul 1935.

Emecen, Feridun: "Aydin", **DVIA**, Cilt IV, Istanbul 1991, s. 235-237.

Güran, Tefvik: "Osmanli Tarim Ekonomisi, 1840-1910" **19. Yüzyil Osmanli Tarimi**, Eren Yayıncılık, Istanbul 1998, s.63-175.

Güran Tefvik: "Ondukozuncu Yüzyil Ortasinda Bir Kirsal Bölgede Ekonomik ve Sosyal Yapı: Filibe Sancagi'nin Koyuntepe Nahiyesine Bagli Dokuz Köy Üzerine Yapilmis Bir Karsilastirma Çalışması", **19. Yüzyil Osmanli Tarimi**, Eren Yayıncılık, Istanbul 1998, s.179-206.

Karpat, Kemal H.: **Ottoman Population (1830-1914), Demographic and Social Characteristics**, Madison, 1985.

"Aydin " **Yurt Ansiklopedisi**: Cilt I. Anadolu Yayıncılık A.S., s.966-1040.

Tablo I.A. Yerlesim Birimleri Itibariyla Hane Sayilari, 1844

SIRA NO	YERLESIM BIRIMI	HANE SAYISI
1	KARAÇAY MAHALLESİ	246
2	CEBEHASAN MAHALLESİ	194
3	HACILAR MAHALLESİ	148
4	HACI NISF MAHALLESİ	110
5	BAZAR KÖYÜ	177
6	YERGETELİ KÖYÜ	160
7	PAZAR KÖYÜ - Rum Ahalisi	67
7	PAZAR KÖYÜ - Ermeni Ahalisi	33
8	ISABEYLİ KÖYÜ	90
9	DEREBASI KÖYÜ	81
10	YÖRÜKLER KÖYÜ	79
11	ARSLANLI KÖYÜ	65
12	KOZ DERESİ KÖYÜ	61
13	HAMZALI KÖYÜ	58
14	İCELİ KÖYÜ	49
15	ERBAZ KAZASI	49
16	HACİBEGLİ KÖYÜ	45
17	BEREKETLİ KÖYÜ	40
18	KETAN OVASI KÖYÜ	40
19	ÖRENCİK KÖYÜ	40
20	DEMİRCİLER KÖYÜ	39
21	BEKİRLER KÖYÜ	33
22	HAYDARLI KÖYÜ	32
23	SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	29
24	SAMAYLI KÖYÜ	29
25	BAYINDIR KÖYÜ	29
26	KAVACIK KÖYÜ	28
27	KARAHALLILLI KÖYÜ	26
28	YALINKUYU KÖYÜ	25
29	KESTEL KÖYÜ	25
30	SAILER KÖYÜ	23
31	SİNEKLER KÖYÜ	23
32	DURASALLI KÖYÜ	23
33	DERE KÖYÜ	22
34	SUHUDETLİ KÖYÜ	14
TOPLAM		2.232

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri,
1844, No: 2409-2443

Tablo II.A.I. Gelirin Kaynaklari Itibariyla Dagilimi, 1844 (%)

YERLESIM BIRIMI	Çiftçilikten	Ticaret	Esnafliktan	Tasimacilikten	Ücretli	Diger
KARAÇAY MAHALLESİ	48,3	9,8	18,8	0	15,8	7,3
HACILAR MAHALLESİ	42,1	9,5	13,6	2,0	14	18,8
CEBEHASAN MAHALLESİ	44,1	5	17,1	2,6	10,5	20,8
HACI NISF MAHALLESİ	60,7	4,9	9,5	0	5,3	19,7
PAZAR KÖYÜ	18,1	36,7	40,1	0,6	2	2,6
BEREKETLİ	66,4	4,4	0	21,3	6,4	1,5
YERGETELİ KÖYÜ	33,2	5,9	46,6	1,7	5,7	6,9
BAZAR KÖYÜ	57,8	12,8	20,4	0	6,7	2,4
ISABEYLİ	83,7	0,4	2,6	0	6,9	6,3
İCELİ KÖYÜ	65,3	21,5	0	0	11,3	1,8
DEREBASI KÖYÜ	34,3	26,2	0	0	36,3	3,2
HAMZALI KÖYÜ	82,7	0	0	0	5,4	11,9
YÖRÜKLER KÖYÜ	75,9	16,6	0	0	5,2	2,3
HAYDARLI KÖYÜ	46,5	46,0	1,9	0	2,5	3,1
ERBAZ KAZASI	100	0	0	0	0	0
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	80,5	0	4,1	0	10,1	5,3
ARSLANLI KÖYÜ	72,2	10,5	0	0	13,4	3,9
YALINKUYU KÖYÜ	87,4	1,8	0,7	0	7,7	2,4
DERE KÖYÜ	52,4	12,8	11,3	0	20,8	2,7
KETAN OVASI KÖYÜ	74,3	19,5	0	0	6,2	0
KOZ DERESİ KÖYÜ	51,8	42	0,9	0	2,3	3
HACİBEGLİ KÖYÜ	87	4,8	1,2	0	6	1
KAVACIK KÖYÜ	95,9	0	0	0	0,4	3,7
SAILER KÖYÜ	80,5	7,9	0	0	10,2	1,4
SİNEKLER KÖYÜ	70,2	11,9	2,6	0	15,3	0
KESTEL KÖYÜ	60,9	14,9	8,9	0	12,1	3,1
SAMAYLI KÖYÜ	92,3	1,6	0	0	3,2	3
SUHUDETLİ KÖYÜ	85	3,3	0	0	7,4	4,4
DEMİRCİLER KÖYÜ	63,9	16,2	4,1	0	13	2,8
ÖRENCİK KÖYÜ	20	55,5	0	0	10,1	14,3
DURASALLI KÖYÜ	86,6	5,8	0	0	7,4	0,1
BAYINDIR KÖYÜ	66,7	4,2	0	0	29,1	0
BEKİRLER KÖYÜ	77,9	19,7	0	0	2,4	0,1
KARAHALLILLI KÖYÜ	67,4	14,9	0	0	16,4	1,2
TOPLAM	59,1	11,9	12,1	0,7	9,2	7,0

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo II.A. Gelirin Kaynakları İtibariyle Dağılımı, 1844 (Kurus)

YERLEŞİM BİRİMİ	Çiftçilikten	Ticaret	Esnafliktan	Tasimacılıktan	Ücretli	Diğer
KARAÇAY MAHALLESİ	90.955	18.503	35.469	0	29.718	13.771
HACILAR MAHALLESİ	50.840,5	11.484,5	16.389,5	2.384,5	16.900	22.652,5
CEBEHASAN MAHALLESİ	67.385	7.593,5	26.202	3.900	16.003	31.708
HACI NİSF MAHALLESİ	67.190	5.394	10.494	0	5.850	21.773,5
PAZAR KÖYÜ	12.630	25.586,75	27.986,75	400	1.400	1.802,5
BEREKETLİ	16.530	1.100	0	5.294,75	1.594,75	373,5
YERGETELİ KÖYÜ	53.180	9.400	74.734	2.800	9.150	10.978
BAZAR KÖYÜ	112.090	24.850	39.475,5	0	12.900	4.582,5
ISABEYLİ	94.390	500	2.921	0	7.771	7.132,5
İCELİ KÖYÜ	35.148	11.590	0	0	6.100	950
DEREBASI KÖYÜ	14.092	10.777,5	0	0	14.927,5	1.300
HAMZALI KÖYÜ	29.434	0	0	0	1.937	4.240,5
YÖRÜKLER KÖYÜ	64.825	14.209	0	0	4.450	1.939
HAYDARLI KÖYÜ	12.339	12.200	500	0	650	834,5
ERBAZ KAZASI	23.218	0	0	0	0	0
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	21.350	0	1.100	0	2.670	1.408
ARSLANLI KÖYÜ	54.045	7.859,5	0	0	10.059,5	2.896
YALINKUYU KÖYÜ	26.150	550	200	0	2.300	731
DERE KÖYÜ	8.570	2.100	1.850	0	3.400	450
KETAN OVASI KÖYÜ	18.056	4.750	0	0	1.500	0
KOZ DERESİ KÖYÜ	27.445	22.220	500	0	1.200	1.598
HACİBEGLİ KÖYÜ	41.305	2.296	550	0	2.846	492,5
KAVACIK KÖYÜ	33.030	0	0	0	150	1.259
SAILER KÖYÜ	19.050	1.870	0	0	2.419	340
SİNEKLER KÖYÜ	13.765	2.340	500	0	2.990	0
KESTEL KÖYÜ	17.795	4.350	2.610	0	3.550	913,5
SAMAYLI KÖYÜ	29.450	500	0	0	1.020	950
SUHUDETLİ KÖYÜ	13.265	510	0	0	1.150	679,5
DEMİRCİLER KÖYÜ	25.135	6.363	1.616	0	5.116	1.082
ÖRENCİK KÖYÜ	5.830	16.150	0	0	2.950	4.150
DURASALLI KÖYÜ	34.105	2.281	0	0	2.931	58,5
BAYINDIR KÖYÜ	10.420	650	0	0	4.550	0
BEKİRLER KÖYÜ	29.425	7.440	0	0	889	36
KARAHALLILLI KÖYÜ	13.740	3.041	0	0	3.341	250
TOPLAM	1.186.177,5	238.458,75	243.097,75	14.779,25	184.382,75	141.332

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

TOPLAM
188.416
120.651,5
152.791,5
110.701,5
69.806
24.893
160.242
193.898
112.714,5
53.788
41.097
35.611,5
85.423
26.523,5
23.218
26.528
74.860
29.931
16.370
24.306
52.963
47.489,5
34.439
23.679
19.595
29.218,5
31.920
15.604,5
39.312
29.080
39.375,5
15.620
37.790
20.372
2.008.228

Tablo II.B.1. Hane Reislerinin Meslekleri, 1844 (Hane) (%)

<u>Meslekler</u>	<u>Hane</u>	<u>% Dağılım</u>	<u>Hane</u>	<u>% Dağılım</u>	
1. Ziraat	446	20,0	4. Ücretli	317	14,2
Erbab-i Ziraat	394	17,7	Terzi Kalfasi	2	0,1
Çiftçi	50	2,2	Urgancı Çiragi	1	0,04
Rençber	2	0,1	Kasap Kalfasi	1	0,04
			Natir	1	0,04
2. Ticaret	796	35,7	Samancı Çiragi	1	0,04
Erbab-i Ticaret	755	33,8	Müderriş	1	0,04
Çukacı Tüccari	2	0,1	Tellal	1	0,04
Tüccar	12	0,5	Semerci Çiragi	1	0,04
Odun Tüccari	1	0,04	Vakif Çalışani	1	0,04
Yolculuk Tüccari	17	0,8	Hallaç Kalfasi	1	0,04
İlik Tüccari	1	0,04	Çirak	3	0,1
Barut Tüccari	8	0,4	Hizmetkar	24	1,1
			Muallim	7	0,3
3. Esnaf	324	14,4	İmam	32	1,4
Erbab-i Sanat	198	8,9	Hatip	7	0,3
Sabuncu	3	0,1	Debbag Kalfasi	25	1,1
Etimekçi	1	0,04	Debbag Çiragi	8	0,4
Degirmenci	3	0,1	Irgat	177	7,9
Kahveci	16	0,7	Kalfa	2	0,1
Duhancı	3	0,1	Kebabçi Çiragi	1	0,04
Börekçi	2	0,1	Papuçcu Kalfasi	7	0,3
Kasap	3	0,1	Kasap Çiragi	1	0,04
Yapucu	1	0,04	Çoban	6	0,3
Debbag	14	0,6	Papuçcu Çiragi	1	0,04
Berber	6	0,3	Kahveci Çiragi	1	0,04
Papuçcu	16	0,7	Sigirtmaç	4	0,2
Helvacı	3	0,1			
Kabapçi	8	0,4	5. Tasimacilik	4	0,2
Dülger	3	0,1	Ayak Tüccari	1	0,04
Terzi	1	0,04	Arabacılık Ticareti	1	0,04
Boyacı	2	0,1	Bargircilik Ticareti	1	0,04
Tuzcu	1	0,04	Katirci	1	0,04
Kirisçi	2	0,1			
Çulhacı	6	0,3	6. Diğer	345	15,5
Demirci	1	0,04	Papaz	3	0,1
Çilingir	1	0,04	Kadin	19	0,9
Bakkal	3	0,1	Muasir	1	0,04
Seritçi	3	0,1	Fakir	10	0,5
Satici	1	0,04	Amel Mande	12	0,5
Eskici	3	0,1	İhtiyar	1	0,04
Yagci	1	0,04	Iane	18	0,8
Oduncu	1	0,04	Çocuk	2	0,1
Çirçir İmalcisi	1	0,04	Ama	5	0,2
Hasirci	1	0,04	Diğer	148	6,6
Urgancı	4	0,2	Disarda	12	0,5
Serici	1	0,04	Çiftlik Ortagi	1	0,04
Bularici	1	0,04	Yetim	62	2,8
Duvarci	3	0,1	Kiraci	28	1,3
Manav	1	0,04	Cambaz	4	0,2
Sakatatçı	1	0,04	Asker	3	0,1
Leblebici	1	0,04	Mücrim	2	0,1
Katmerci	1	0,04	Maliil	11	0,5
Erbab-i Barut	3	0,1	Muhtari Evvel	2	0,1
			Muhtari Sani	1	0,04
			TOPLAM	2232	100

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo II.B. Hane Reislerinin Meslekleri İtibariyle Yerlesim Birimlerine Göre Dagilimi, 1844 (%)

YERLESİM BİRİMİ	Ziraat	Tüccar	Esnaf	Ücretli	Tasimacilik	Diger	Toplam
KARAÇAY MAHALLESİ	11,8	3,7	28,5	32,9		23,2	100,0
HACILAR MAHALLESİ	18,2	32,4	16,2	19,6	1,4	12,2	100,0
CEBEHASAN MAHALLESİ	16,0	12,4	22,2	21,1	0,5	27,8	100,0
HACI NİSF MAHALLESİ	10,9	32,7	14,5	13,6		28,2	100,0
PAZAR KÖYÜ	4,0	40,0	28,0	3,0	1,0	24,0	100,0
BEREKETLİ	22,5	55,0		7,5		15,0	100,0
YERGETELİ KÖYÜ	13,8	9,4	52,5	15,0		9,4	100,0
BAZAR KÖYÜ	11,9	35,0	27,1	13,6		12,4	100,0
ISABEYLİ	58,9	13,3	1,1	15,6		11,1	100,0
ICELİ KÖYÜ	6,1	87,8		2,0		4,1	100,0
DEREBASI KÖYÜ	3,7	80,2		8,6		7,4	100,0
HAMZALI KÖYÜ	84,5	8,6		1,7		5,2	100,0
YÖRÜKLER KÖYÜ	25,3	53,2		5,1		16,5	100,0
HAYDARLI KÖYÜ		87,5		6,3		6,3	100,0
ERBAZ KAZASI	100,0						100,0
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	41,4	48,3		3,4		6,9	100,0
ARSLANLI KÖYÜ	20,0	64,6		6,2		9,2	100,0
YALINKUYU KÖYÜ		16,0		52,0		32,0	100,0
DERE KÖYÜ		18,2	22,7	31,8		27,3	100,0
KETAN OVASI KÖYÜ	20,0	62,5		5,0		12,5	100,0
KOZ DERESİ KÖYÜ	3,3	90,2		1,6		4,9	100,0
HACİBEGLİ KÖYÜ	42,2	35,6	4,4	8,9		8,9	100,0
KAVACIK KÖYÜ	17,9			3,6		78,6	100,0
SAILER KÖYÜ	30,4	47,8		17,4		4,3	100,0
SİNEKLER KÖYÜ	13,0	65,2		8,7		13,0	100,0
KESTEL KÖYÜ		56,0		40,0		4,0	100,0
SAMAYLI KÖYÜ	55,2	6,9		6,9		31,0	100,0
SUHUDETLİ KÖYÜ	42,9	50,0				7,1	100,0
DEMİRCİLER KÖYÜ		79,5	7,7	7,7		5,1	100,0
ÖRENCİK KÖYÜ		92,5		2,5		5,0	100,0
DURASALLI KÖYÜ	39,1	56,5		4,3			100,0
BAYINDIR KÖYÜ	27,6	27,6		34,5		10,3	100,0
BEKİRLER KÖYÜ	3,0	84,8		3,0		9,1	100,0
KARAHALLILLI KÖYÜ	23,1	69,2		3,8		3,8	100,0
TOPLAM	20,0	35,7	14,4	14,2	0,2	15,5	100,0

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.A.1. Çiftçilik Üretim Bilesimi, 1844 (%)

YERLESİM BİRİMİ	Tarla Ürünleri	Bag ve Bahçecilik	Hayvancılık	Çayirlik ve Bayir	Toplam
KARAÇAY MAHALLESİ	61,0	30,3	8,2	0,5	100
HACILAR MAHALLESİ	70,0	23,9	5,1	0,9	100
CEBEHASAN MAHALLESİ	67,9	26,6	5,3	0,3	100
HACI NISF MAHALLESİ	69,9	22,1	7,9	0,1	100
PAZAR KÖYÜ	78,6	21,0	0,4	0,0	100
BEREKETLİ	46,5	46,6	7,0	0,0	100
YERGETELİ KÖYÜ	55,0	33,7	10,7	0,6	100
BAZAR KÖYÜ	71,9	26,6	1,4	0,1	100
ISABEYLİ	75,7	22,0	2,2	0,0	100
İCELİ KÖYÜ	72,4	24,4	3,2	0,0	100
DEREBASI KÖYÜ	66,1	3,3	30,6	0,0	100
HAMZALI KÖYÜ	47,1	41,1	11,8	0,0	100
YÖRÜKLER KÖYÜ	74,3	11,4	14,3	0,0	100
HAYDARLI KÖYÜ	79,4	7,9	12,7	0,0	100
ERBAZ KAZASI	100,0	0,0	0,0	0,0	100
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	42,2	50,3	7,2	0,2	100
ARSLANLI KÖYÜ	43,9	54,4	1,6	0,0	100
YALINKUYU KÖYÜ	87,5	8,5	4,0	0,0	100
DERE KÖYÜ	42,4	55,0	2,7	0,0	100
KETAN OVASI KÖYÜ	79,6	1,5	18,9	0,0	100
KOZ DERESİ KÖYÜ	80,5	8,6	10,9	0,0	100
HACİBEGLİ KÖYÜ	61,3	36,4	2,3	0,0	100
KAVACIK KÖYÜ	5,5	91,3	3,2	0,0	100
SAILER KÖYÜ	79,2	18,4	2,4	0,0	100
SİNEKLER KÖYÜ	73,0	23,2	3,8	0,0	100
KESTEL KÖYÜ	77,0	17,0	6,0	0,0	100
SAMAYLI KÖYÜ	2,6	96,5	0,8	0,0	100
SUHUDETLİ KÖYÜ	73,0	20,6	6,4	0,0	100
DEMİRCİLER KÖYÜ	92,4	5,4	2,2	0,0	100
ÖRENCİK KÖYÜ	4,5	87,8	7,7	0,0	100
DURASALLI KÖYÜ	65,6	32,9	1,6	0,0	100
BAYINDIR KÖYÜ	82,9	13,9	3,2	0,0	100
BEKİRLER KÖYÜ	89,9	2,6	7,4	0,0	100
KARAHALLILLI KÖYÜ	76,6	5,7	17,7	0,0	100
TOPLAM	65,4	28,4	6,0	0,1	100

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.A.2. Yerleşim Birimleri İtibarıyla Hane ve İletme Basına Düşen Toprak Miktarı, 1844

YERLEŞİM BİRİMİ	Hane Sayısı	İletme Sayısı	Toplam Toprak Miktarı (Dönüm)	Hane Basına Düşen Toprak (Dönüm)	İletme Basına Düşen Toprak (Dönüm)
KARAÇAY MAHALLESİ	246	29	2.246,0	9,1	77,4
HACILAR MAHALLESİ	148	27	1.121,0	7,6	41,5
CEBEHASAN MAHALLESİ	194	31	1.970,3	10,2	63,6
HACI NİSF MAHALLESİ	110	12	1.548,0	14,1	129,0
PAZAR KÖYÜ	100	4	257,5	2,6	64,4
BEREKETLİ	40	9	523,0	13,1	58,1
YERGETELİ KÖYÜ	160	21	1.536,5	9,6	73,2
BAZAR KÖYÜ	177	21	1.895,8	10,7	90,3
İSABEYLİ	90	53	1.029,8	11,4	19,4
İCELİ KÖYÜ	49	3	595,5	12,2	198,5
DEREBASI KÖYÜ	81	3	335,5	4,1	111,8
HAMZALI KÖYÜ	58	49	809,0	13,9	16,5
YÖRÜKLER KÖYÜ	79	20	857,5	10,9	42,9
HAYDARLI KÖYÜ	32	0	125,0	3,9	0,0
ERBAZ KAZASI	49	49	1.000,0	20,4	20,4
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	29	12	509,0	17,6	42,4
ARSLANLI KÖYÜ	65	13	629,5	9,7	48,4
YALINKUYU KÖYÜ	25	0	402,8	16,1	0,0
DERE KÖYÜ	22	0	154,0	7,0	0,0
KETAN OVASI KÖYÜ	40	8	383,5	9,6	47,9
KOZ DERESİ KÖYÜ	61	2	507,8	8,3	253,9
HACİBEGLİ KÖYÜ	45	19	594,3	13,2	31,3
KAVACIK KÖYÜ	28	5	354,8	12,7	71,0
SAILER KÖYÜ	23	7	370,5	16,1	52,9
SİNEKLER KÖYÜ	23	3	234,8	10,2	78,3
KESTEL KÖYÜ	25	0	271,0	10,8	0,0
SAMAYLI KÖYÜ	29	16	231,0	8,0	14,4
SUHUDETLİ KÖYÜ	14	6	275,0	19,6	45,8
DEMİRCİLER KÖYÜ	39	0	433,5	11,1	0,0
ÖRENCİK KÖYÜ	40	0	73,0	1,8	0,0
DURASALLI KÖYÜ	23	9	489,0	21,3	54,3
BAYINDIR KÖYÜ	29	8	201,5	6,9	25,2
BEKİRLER KÖYÜ	33	1	384,5	11,7	384,5
KARAHALLILLI KÖYÜ	26	6	204,0	7,8	34,0
TOPLAM	2.232	446	22.553,5	10,1	50,6

**Kaynak* : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.A. Çiftçilik Üretim Bilesimi, 1844 (Kurus)

YERLESİM BİRİMİ	Tarla Ürünleri	Bag ve Bahçecilik	Hayvancılık	Çayirlik ve Bayir	Toplam
KARAÇAY MAHALLESİ	55.515	27.520	7.440	480	90.955
HACILAR MAHALLESİ	35.595	12.175,5	2.595	475	50.840,5
CEBEHASAN MAHALLESİ	45.750	17.900	3.540	195	67.385
HACI NISF MAHALLESİ	46.950	14.855	5.315	70	67.190
PAZAR KÖYÜ	9.930	2.650	50	0	12.630
BEREKETLİ	7.680	7.700	1.150	0	16.530
YERGETELİ KÖYÜ	29.255	17.930	5.670	325	53.180
BAZAR KÖYÜ	80.605	29.765	1.600	120	112.090
ISABEYLİ	71.500	20.785	2.105	0	94.390
İCELİ KÖYÜ	25.458	8.560	1.130	0	35.148
DEREBASI KÖYÜ	9.312	465	4.315	0	14.092
HAMZALI KÖYÜ	13.854	12.100	3.480	0	29.434
YÖRÜKLER KÖYÜ	48.195	7.365	9.265	0	64.825
HAYDARLI KÖYÜ	9.799	970	1.570	0	12.339
ERBAZ KAZASI	23.218	0	0	0	23.218
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	9.020	10.740	1.540	50	21.350
ARSLANLI KÖYÜ	23.745	29.420	880	0	54.045
YALINKUYU KÖYÜ	22.870	2.235	1.045	0	26.150
DERE KÖYÜ	3.630	4.710	230	0	8.570
KETAN OVASI KÖYÜ	14.371	275	3.410	0	18.056
KOZ DERESİ KÖYÜ	22.095	2.350	3.000	0	27.445
HACİBEGLİ KÖYÜ	25.325	15.050	930	0	41.305
KAVACIK KÖYÜ	1.820	30.160	1.050	0	33.030
SAILER KÖYÜ	15.080	3.510	460	0	19.050
SİNEKLER KÖYÜ	10.050	3.190	525	0	13.765
KESTEL KÖYÜ	13.695	3.030	1.070	0	17.795
SAMAYLI KÖYÜ	780	28.430	240	0	29.450
SUHUDETLİ KÖYÜ	9.680	2.730	855	0	13.265
DEMİRCİLER KÖYÜ	23.220	1.355	560	0	25.135
ÖRENCİK KÖYÜ	260	5.120	450	0	5.830
DURASALLI KÖYÜ	22.360	11.210	535	0	34.105
BAYINDIR KÖYÜ	8.640	1.450	330	0	10.420
BEKİRLER KÖYÜ	26.465	770	2.190	0	29.425
KARAHALLILLI KÖYÜ	10.520	790	2.430	0	13.740
TOPLAM	776.242	337.265,5	70.955	1.715	1.186.177,5

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.B.1. Bitkisel Üretim Bilesimi, 1844 (%)

YERLESİM BİRİMİ	Sair	Hinta	Dari	Akdari	Çavdar	Bamya	Susam	Diger	Toplam
KARAÇAY MAHALLESİ	72,7	26,7		0,6					100,0
HACILAR MAHALLESİ	48,4	51,6							100,0
CEBEHASAN MAHALLESİ	72,3	27,7							100,0
HACI NİSF MAHALLESİ	64,9	31,6		3,6					100,0
PAZAR KÖYÜ	66,7			33,3					100,0
BEREKETLİ	29,7	70,3							100,0
YERGETELİ KÖYÜ	69,3	29,4		1,2					100,0
BAZAR KÖYÜ	77,5	22,5							100,0
ISABEYLİ	67,3	13,3		19,5					100,0
İCELİ KÖYÜ	61,3	38,7							100,0
DEREBASI KÖYÜ	34,3	5,7	20,4	0,4	39,2				100,0
HAMZALI KÖYÜ	17,2	71,5	10,5				0,8		100,0
YÖRÜKLER KÖYÜ	61,0	34,3		4,3	0,4				100,0
HAYDARLI KÖYÜ	64,6		26,5	8,8					100,0
ERBAZ KAZASI	3,8	22,5	2,0	0,7		70,0	1,0		100,0
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	31,9	60,9	5,8	1,4					100,0
ARSLANLI KÖYÜ	37,9	28,0	32,9	1,2					100,0
YALINKUYU KÖYÜ	42,8	21,4	35,8						100,0
DERE KÖYÜ	68,1	31,9							100,0
KETAN OVASI KÖYÜ	50,0	8,4	11,7		29,9				100,0
KOZ DERESİ KÖYÜ	84,9	1,6	2,8	6,4	4,4				100,0
HACİBEGLİ KÖYÜ	48,6	47,9	0,7	2,9					100,0
KAVACIK KÖYÜ	64,5	35,5							100,0
SAILER KÖYÜ	20,3	68,8		10,9					100,0
SİNEKLER KÖYÜ	38,5	53,8	7,7						100,0
KESTEL KÖYÜ	54,8	35,7		9,5					100,0
SAMAYLI KÖYÜ	50,0	50,0							100,0
SUHUDETLİ KÖYÜ	42,7	55,3	2,0						100,0
DEMİRCİLER KÖYÜ	53,2	9,7	35,6	1,5					100,0
ÖRENCİK KÖYÜ	72,7	27,3							100,0
DURASALLI KÖYÜ	80,4	17,9						1,8	100,0
BAYINDIR KÖYÜ	46,4	53,6							100,0
BEKİRLER KÖYÜ	70,0	17,6		1,9	10,5				100,0
KARAHALLILLI KÖYÜ	50,0	18,8	1,6	4,3	25,3				100,0
TOPLAM	45,1	28,2	5,9	2,0	3,6	15,0	0,2	0,0	100,0

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettuat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.C.1. Topragin Kullanim Alanlarına Göre Dağılımı, 1844 (%)

YERLEŞİM BİRİMİ	Ekili Toprak	Nadas Toprak	Bostan Tarlası	Çayırlik	Kavaklik	Otlak	Bagçe	Bag	Harap Bag	Bozuk Bagçe	Elmalik	Zeytin Escari Tarlası	Armutluk	Fidanlik	Toplam
KARAÇAY MAHALLESİ	51,5	7,6	0,8	7,3	1,1		29,7	0,5		0,2			1,3		100
HACILAR MAHALLESİ	35,4	8,7	0,3	21,2			28,9	1,5		1,0				2,9	100
CEBEHASAN MAHALLESİ	48,7	4,4	3,3	13,8			20,8	2,8					1,3	4,9	100
HACI NİSF MAHALLESİ	63,0	6,1		8,7			19,0	1,0		0,3		0,0	0,6	1,4	100
PAZAR KÖYÜ	67,0	10,1					13,2	6,2	1,6					1,9	100
BEREKETLİ	50,9	13,8	2,7	9,0	2,5		18,5			2,7					100
YERGETELİ KÖYÜ	40,1	15,7	2,8	13,3	0,6		24,6	1,7		0,4				0,8	100
BAZAR KÖYÜ	49,7	6,5	0,5	2,2			29,4	6,3	0,3	0,6			0,5	4,0	100
ISABEYLİ	45,0	2,3	3,1	9,1			26,5	3,6		0,6			5,1	4,7	100
İCELİ KÖYÜ	75,7	4,5						19,7							100
DEREBASI KÖYÜ	95,2	4,8													100
HAMZALI KÖYÜ	40,1	19,4	4,7			11,4	21,9	0,1		1,9				0,5	100
YÖRÜKLER KÖYÜ	82,7	4,5	0,2				3,0	9,4			0,1				100
HAYDARLI KÖYÜ	83,2	16,0						0,8							100
ERBAZ KAZASI	88,3	11,7													100
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	36,4	18,1	2,6	17,0			25,2	0,3						0,4	100
ARSLANLI KÖYÜ	30,8	9,2	2,7			3,0	46,8	2,9						4,5	100
YALINKUYU KÖYÜ	44,1	41,7					11,0	3,2							100
DERE KÖYÜ	33,1	19,5					20,8	26,6							100
KETAN OVASI KÖYÜ	77,3	22,7													100
KOZ DERESİ KÖYÜ	83,2	13,6					2,7	0,6							100
HACİBEGLİ KÖYÜ	55,9	11,9	1,5				6,4	21,0						3,4	100
KAVACIK KÖYÜ	22,8	5,6					2,3	69,3							100
SAILER KÖYÜ	89,2		1,6				2,6	6,6							100
SİNEKLER KÖYÜ	33,9	29,6				2,1	32,7	1,7							100
KESTEL KÖYÜ	65,3	18,8					13,3							2,6	100
SAMAYLI KÖYÜ	16,0	5,6					13,4	64,9							100
SUHUDETLİ KÖYÜ	54,5	9,5		20,4			13,5	1,1						1,1	100
DEMİRCİLER KÖYÜ	90,7	5,3	0,7				0,7	2,7							100
ÖRENCİK KÖYÜ	13,7						34,2	52,1							100
DURASALLI KÖYÜ	48,4	12,1	4,9	1,0			11,8	15,7						6,1	100
BAYINDIR KÖYÜ	80,4	6,7					2,0	10,9							100
BEKİRLER KÖYÜ	86,7	4,7						8,6							100
KARAHALLILLI KÖYÜ	84,6	1,0						14,5							100
TOPLAM	58,3	9,6	1,3	5,9	0,2	0,5	17,9	5,9	0,039	0,3	0,004	0,002	0,6	1,7	100

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.C. Topragin Kullanım Alanlarına Göre Dağılımı, 1844 (Dönüm)

YERLEŞİM BİRİMİ	Ekili Toprak	Nadas Toprak	Bostan Tarlası	Çayırlik	Kavaklik	Otlak	Bagçe	Bag	Harap Bag	Bozuk Bagçe	Elmalik	Zeytin Escari Tarlası	Armutluk	Fidanlik	Toplam
KARAY MAHALLESİ	1156	171	19	163	24,5		667,5	11		5			29		2.246
HACILAR MAHALLESİ	396,5	98	3	238			324,5	17		11				33	1.121
CEBEHASAN MAHALLESİ	959	87,5	65,5	271			409,25	56					25	97	1.970,25
HACI NİSF MAHALLESİ	974,5	94,5		134			293,5	15		5		0,5	10	21	1.548
PAZAR KÖYÜ	172,5	26					34	16	4					5	257,5
BEREKETLİ	266	72	14	47	13		97			14					523
YERGETELİ KÖYÜ	616,5	240,5	43	204,5	8,5		378	26,5		6				13	1.536,5
BAZAR KÖYÜ	941,5	123,5	9,5	42			556,75	120	5	12			10	75,5	1.895,75
ISABEYLİ	463,5	24	31,5	93,5			272,75	37,5		6			53	48	1.029,75
İCELİ KÖYÜ	451	27						117,5							595,5
DEREBASI KÖYÜ	319,5	16													335,5
HAMZALI KÖYÜ	324,5	157	38			92	177,5	1		15				4	809
YÖRÜKLER KÖYÜ	709	39	1,5				26	81			1				857,5
HAYDARLI KÖYÜ	104	20						1							125
ERBAZ KAZASI	883	117													1.000
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	185,5	92	13	86,5			128,5	1,5						2	509
ARSLANLI KÖYÜ	194	58	17			19	294,5	18,5						28,5	629,5
YALINKUYU KÖYÜ	177,5	168					44,25	13							402,75
DERE KÖYÜ	51	30					32	41							154
KETAN OVASI KÖYÜ	296,5	87													383,5
KOZ DERESİ KÖYÜ	422,25	69					13,5	3							507,75
HACİBEGLİ KÖYÜ	332	70,5	9				38,25	124,5						20	594,25
KAVACIK KÖYÜ	81	20					8	245,75							354,75
SAILER KÖYÜ	300,5		10,5				17	42,5							370,5
SİNEKLER KÖYÜ	79,5	69,5				5	76,75	4							234,75
KESTEL KÖYÜ	177	51					36							7	271
SAMAYLI KÖYÜ	37	13					31	150							231
SUHUDETLİ KÖYÜ	150	26		56			37	3						3	275
DEMİRCİLER KÖYÜ	393	23	3				3	11,5							433,5
ÖRENCİK KÖYÜ	10						25	38							73
DURASALLI KÖYÜ	236,5	59	24	5			57,75	76,75						30	489
BAYINDIR KÖYÜ	162	13,5					4	22							201,5
BEKİRLER KÖYÜ	333,5	18						33							384,5
KARAHALLILLI KÖYÜ	172,5	2						29,5							204
TOPLAM	12.528,25	2.182,5	301,5	1.340,5	46	116	4.083,25	1.357	9	74	1	0,5	127	387	22.553,5

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüt Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.D. Tarım İşletmelerinin Tip ve Büyüklükleri İtibariyle Dağılımı, 1844

YERLEŞİM BİRİMİ	Küçük Üretici Köylü İşletmeleri		
	İşletme Sayısı	İşletme Basına Düşen Toprak (Dönüm)	İşletme Basına Kosum Hayvani (Çift)
KARAÇAY MAHALLESİ	29	77,4	2,2
HACILAR MAHALLESİ	27	41,5	2,0
CEBEHASAN MAHALLESİ	31	63,6	2,5
HACI NİSF MAHALLESİ	12	129,0	2,9
PAZAR KÖYÜ	4	64,4	0,8
BEREKETLİ	9	58,1	2,3
YERGETELİ KÖYÜ	21	73,2	3,2
BAZAR KÖYÜ	21	90,3	1,6
ISABEYLİ	53	19,4	1,0
İCELİ KÖYÜ	3	198,5	4,3
DEREBASI KÖYÜ	3	111,8	13,5
HAMZALI KÖYÜ	49	16,5	1,3
YÖRÜKLER KÖYÜ	20	42,9	2,1
ERBAZ KAZASI	49	20,4	0,0
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	12	42,4	1,5
ARSLANLI KÖYÜ	13	48,4	2,0
KETAN OVASI KÖYÜ	8	47,9	2,4
KOZ DERESİ KÖYÜ	2	253,9	14,3
HACİBEGLİ KÖYÜ	19	31,3	1,5
KAVACIK KÖYÜ	5	71,0	4,0
SAILER KÖYÜ	7	52,9	2,0
SİNEKLER KÖYÜ	3	78,3	2,7
SAMAYLI KÖYÜ	16	14,4	1,0
SUHUDETLİ KÖYÜ	6	45,8	3,1
DURASALLI KÖYÜ	9	54,3	1,2
BAYINDIR KÖYÜ	8	25,2	0,4
BEKİRLER KÖYÜ	1	384,5	8,5
KARAHALLILLI KÖYÜ	6	34,0	2,1
TOPLAM	446,0	50,6	1,8

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.E. Dönüm Basına Gayri Safi Tarla Ürünleri Üretimi, 1844

YERLESİM BİRİMİ	Toplam Tarla Ürünleri Üretimi (Kurus)	Toplam Ekili Tarlalar (Dönüm)	Dönüm Basına Tarla Ürünleri Üretimi (Kurus)
KARAÇAY MAHALLESİ	49.375	1156	42,71
HACILAR MAHALLESİ	27.895	396,5	70,35
CEBEHASAN MAHALLESİ	43.070	959	44,91
HACI NISF MAHALLESİ	43.400	974,5	44,54
PAZAR KÖYÜ	9.930	172,5	57,57
BEREKETLİ	7.230	266	27,18
YERGETELİ KÖYÜ	26.205	616,5	42,51
BAZAR KÖYÜ	79.295	941,5	84,22
ISABEYLİ	59.640	463,5	128,67
İCELİ KÖYÜ	25.458	451	56,45
DEREBASI KÖYÜ	7.840	319,5	24,54
HAMZALI KÖYÜ	12.939	324,5	39,87
YÖRÜKLER KÖYÜ	48.195	709	67,98
HAYDARLI KÖYÜ	8.119	104	78,07
ERBAZ KAZASI	26.140	883	29,60
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	7.865	185,5	42,40
ARSLANLI KÖYÜ	20.615	194	106,26
YALINKUYU KÖYÜ	21.010	177,5	118,37
DERE KÖYÜ	3.630	51	71,18
KETAN OVASI KÖYÜ	11.961	296,5	40,34
KOZ DERESİ KÖYÜ	16.510	422,25	39,10
HACİBEGLİ KÖYÜ	24.795	332	74,68
KAVACIK KÖYÜ	1.820	81	22,47
SAILER KÖYÜ	13.820	300,5	45,99
SİNEKLER KÖYÜ	9.680	79,5	121,76
KESTEL KÖYÜ	12.295	177	69,46
SAMAYLI KÖYÜ	780	37	21,08
SUHUDETLİ KÖYÜ	9.480	150	63,20
DEMİRCİLER KÖYÜ	19.655	393	50,01
ÖRENCİK KÖYÜ	260	10	26,00
DURASALLI KÖYÜ	22.220	236,5	93,95
BAYINDIR KÖYÜ	8.640	162	53,33
BEKİRLER KÖYÜ	26.400	333,5	79,16
KARAHALLILLI KÖYÜ	10.430	172,5	60,46
TOPLAM	716.597	12.528,25	57,2

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.F.1. Yerlesim Birimleri Itibariyla Büyük ve Küçük Bas Hayvan Sayilari, 1844 (Bas)

Yerlesim Birimi	Büyükbas Hayvanlar		Küçükbas Hayvanlar	Toplam	Ari Kovani
	Kosum Hayvani	Diger Büyükbas Hayvanlar			
KARAÇAY MAHALLESİ	127	160	420	707	43
HACILAR MAHALLESİ	110	145	0	255	34
CEBEHASAN MAHALLESİ	153	194	0	347	48
HACI NISF MAHALLESİ	70	85	200	355	7
PAZAR KÖYÜ	6	18	0	24	4
BEREKETLİ	42	76	0	118	0
YERGETELİ KÖYÜ	134	141	160	435	41
BAZAR KÖYÜ	67	83	0	150	30
ISABEYLİ	107	155	0	262	42
ICELİ KÖYÜ	26	54	80	160	10
DEREBASI KÖYÜ	81	159	242	482	0
HAMZALI KÖYÜ	130	121	44	295	17
YÖRÜKLER KÖYÜ	82	196	691	969	28
HAYDARLI KÖYÜ	9	81	30	120	29
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	37	56	0	93	6
ARSLANLI KÖYÜ	53	82	0	135	0
YALINKUYU KÖYÜ	17	63	0	80	40
DERE KÖYÜ	14	24	0	38	0
KETAN OVASI KÖYÜ	38	77	253	368	0
KOZ DERESİ KÖYÜ	57	166	170	393	16
HACİBEGLİ KÖYÜ	57	75	0	132	4
KAVACIK KÖYÜ	40	78	30	148	10
SAILER KÖYÜ	28	44	0	72	10
SİNEKLER KÖYÜ	16	32	0	48	33
KESTEL KÖYÜ	19	50	15	84	29
SAMAYLI KÖYÜ	31	38	0	69	22
SUHUDETLİ KÖYÜ	37	45	0	82	3
DEMİRCİLER KÖYÜ	33	59	0	92	25
ÖRENCİK KÖYÜ	11	59	0	70	0
DURASALLI KÖYÜ	21	41	0	62	2
BAYINDIR KÖYÜ	7	31	0	38	5
BEKİRLER KÖYÜ	17	47	185	249	2
KARAHALLILI KÖYÜ	25	41	210	276	6
TOPLAM	1.702	2.776	2.730	7.208	546

**Kaynak* : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.F.2. Yerlesim Birimleri Itibariyla Büyük ve Küçük Bas Hayvan Sayilari, 1844 (%)

Yerlesim Birimi	Büyükbas Hayvanlar		Küçükbas Hayvanlar	Toplam	Ari Kovani
	Kosum Hayvani	Diger Büyükbas Hayvanlar			
KARAÇAY MAHALLESİ	18,0	22,6	59,4	100	7,9
HACILAR MAHALLESİ	43,1	56,9		100	6,2
CEBEHASAN MAHALLESİ	44,1	55,9		100	8,8
HACI NISF MAHALLESİ	19,7	23,9	56,3	100	1,3
PAZAR KÖYÜ	25,0	75,0		100	0,7
BEREKETLİ	35,6	64,4		100	0,0
YERGETELİ KÖYÜ	30,8	32,4	36,8	100	7,5
BAZAR KÖYÜ	44,7	55,3		100	5,5
ISABEYLİ	40,8	59,2		100	7,7
ICELİ KÖYÜ	16,3	33,8	50,0	100	1,8
DEREBASI KÖYÜ	16,8	33,0	50,2	100	0,0
HAMZALI KÖYÜ	44,1	41,0	14,9	100	3,1
YÖRÜKLER KÖYÜ	8,5	20,2	71,3	100	5,1
HAYDARLI KÖYÜ	7,5	67,5	25,0	100	5,3
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	39,8	60,2		100	1,1
ARSLANLI KÖYÜ	39,3	60,7		100	0,0
YALINKUYU KÖYÜ	21,3	78,8		100	7,3
DERE KÖYÜ	36,8	63,2		100	0,0
KETAN OVASI KÖYÜ	10,3	20,9	68,8	100	0,0
KOZ DERESİ KÖYÜ	14,5	42,2	43,3	100	2,9
HACİBEGLİ KÖYÜ	43,2	56,8		100	0,7
KAVACIK KÖYÜ	27,0	52,7	20,3	100	1,8
SAILER KÖYÜ	38,9	61,1		100	1,8
SİNEKLER KÖYÜ	33,3	66,7		100	6,0
KESTEL KÖYÜ	22,6	59,5	17,9	100	5,3
SAMAYLI KÖYÜ	44,9	55,1		100	4,0
SUHUDETLİ KÖYÜ	45,1	54,9		100	0,5
DEMİRCİLER KÖYÜ	35,9	64,1		100	4,6
ÖRENCİK KÖYÜ	15,7	84,3		100	0,0
DURASALLI KÖYÜ	33,9	66,1		100	0,4
BAYINDIR KÖYÜ	18,4	81,6		100	0,9
BEKİRLER KÖYÜ	6,8	18,9	74,3	100	0,4
KARAHALLILLI KÖYÜ	9,1	14,9	76,1	100	1,1
TOPLAM	23,6	38,5	37,9	100	100

**Kaynak* : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.F. Hayvanların Türleri, 1844 (Bas)

Hayvan Türü	Hayvan Sayısı
1) KOSUM HAYVANLARI	1.702
Öküz	1.180
Sagmal Manda	335
Dölsüz Manda	8
Kisir Manda	1
Erkek Manda	148
Manda Dügesi	30
2) DİGER BÜYÜKBAS HAYVAN	2.776
Sagmal Inek	1.098
Buzagi	21
Inek Dügesi	3
Düge	60
Camus Dügesi	3
Erkek Dana	2
Dana	53
Katir	60
At	5
Bargir	394
Sipa	23
Tay	110
Merkep	503
Deve Sipasi	3
Deve	65
Dölsüz Kısarak	13
Kısarak	360
3) KÜÇÜKBAS HAYVAN	2.730
Sagmal Ganem	795
Sagmal Keçi	1.935
4) ARI KOVANI	546

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat
Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.G. Tarım İşletmelerinde Sermaye Yoğunluğu ve Verimlilik, 1844

YERLEŞİM BİRİMİ	Dönüm Basına Gayri Safi Tarla Ürünleri Hasılatı (Kuruş)	İşletme Basına Kosum Hayvanı (Çift)	Dönüm Basına Kosum Hayvanı (Çift)	İşletme Basına Diğer Büyükbaş Hayvan (Bas)	İşletme Basına Küçükbaş Hayvan (Bas)
KARAÇAY MAHALLESİ	42,71	2,2	0,05	5,5	14,5
HACILAR MAHALLESİ	70,35	2,0	0,14	5,4	0,0
CEBEHASAN MAHALLESİ	44,91	2,5	0,08	6,3	0,0
HACI NİSF MAHALLESİ	44,54	2,9	0,04	7,1	16,7
PAZAR KÖYÜ	57,57	0,8	0,02	4,5	0,0
BEREKETLİ	27,18	2,3	0,08	8,4	0,0
YERGETELİ KÖYÜ	42,51	3,2	0,11	6,7	7,6
BAZAR KÖYÜ	84,22	1,6	0,04	4,0	0,0
ISABEYLİ	128,67	1,0	0,12	2,9	0,0
İCELİ KÖYÜ	56,45	4,3	0,03	18,0	26,7
DEREBASI KÖYÜ	24,54	13,5	0,13	53,0	80,7
HAMZALI KÖYÜ	39,87	1,3	0,20	2,5	0,9
YÖRÜKLER KÖYÜ	67,98	2,1	0,06	9,8	34,6
HAYDARLI KÖYÜ	78,07	0,0	0,04	0,0	0,0
ERBAZ KAZASI	29,60	0,0	0,00	0,0	0,0
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	42,40	1,5	0,10	4,7	0,0
ARSLANLI KÖYÜ	106,26	2,0	0,14	6,3	0,0
YALINKUYU KÖYÜ	118,37	0,0	0,05	0,0	0,0
DERE KÖYÜ	71,18	0,0	0,14	0,0	0,0
KETAN OVASI KÖYÜ	40,34	2,4	0,06	9,6	31,6
KOZ DERESİ KÖYÜ	39,10	14,3	0,07	83,0	85,0
HACİBEGLİ KÖYÜ	74,68	1,5	0,09	3,9	0,0
KAVACIK KÖYÜ	22,47	4,0	0,25	15,6	6,0
SAILER KÖYÜ	45,99	2,0	0,05	6,3	0,0
SİNEKLER KÖYÜ	121,76	2,7	0,10	10,7	0,0
KESTEL KÖYÜ	69,46	0,0	0,05	0,0	0,0
SAMAYLI KÖYÜ	21,08	1,0	0,42	2,4	0,0
SUHUDETLİ KÖYÜ	63,20	3,1	0,12	7,5	0,0
DEMİRCİLER KÖYÜ	50,01	0,0	0,04	0,0	0,0
ÖRENCİK KÖYÜ	26,00	0,0	0,55	0,0	0,0
DURASALLI KÖYÜ	93,95	1,2	0,04	4,6	0,0
BAYINDIR KÖYÜ	53,33	0,4	0,02	3,9	0,0
BEKİRLER KÖYÜ	79,16	8,5	0,03	47,0	185,0
KARAHALLILLI KÖYÜ	60,46	2,1	0,07	6,8	35,0
TOPLAM	57,2	1,8	0,07	6,2	6,9

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.B. Bitkisel Üretim Bilesimi, 1844 (kile)

YERLESİM BİRİMİ	Sair	Hinta	Dari	Akdari	Çavdar	Bamya	Susam	Diger	Toplam
KARAÇAY MAHALLESİ	171,5	63		1,5					236
HACILAR MAHALLESİ	23	24,5							47,5
CEBEHASAN MAHALLESİ	121,5	46,5							168
HACI NİSF MAHALLESİ	73	35,5		4					112,5
PAZAR KÖYÜ	8			4					12
BEREKETLİ	20,5	48,5							69
YERGETELİ KÖYÜ	56,5	24		1					81,5
BAZAR KÖYÜ	27,5	8							35,5
ISABEYLİ	38	7,5		11					56,5
İCELİ KÖYÜ	51,5	32,5							84
DEREBASI KÖYÜ	42	7	25	0,5	48				122,5
HAMZALI KÖYÜ	20,5	85,5	12,5				1		119,5
YÖRÜKLER KÖYÜ	140,5	79		10	1				230,5
HAYDARLI KÖYÜ	36,5		15	5					56,5
ERBAZ KAZASI	27	161	14	5		500	7		714
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	11	21	2	0,5					34,5
ARSLANLI KÖYÜ	30,5	22,5	26,5	1					80,5
YALINKUYU KÖYÜ	37	18,5	31						86,5
DERE KÖYÜ	23,5	11							34,5
KETAN OVASI KÖYÜ	53,5	9	12,5		32				107
KOZ DERESİ KÖYÜ	106,5	2	3,5	8	5,5				125,5
HACİBEGLİ KÖYÜ	34	33,5	0,5	2					70
KAVACIK KÖYÜ	10	5,5							15,5
SAILER KÖYÜ	6,5	22		3,5					32
SİNEKLER KÖYÜ	5	7	1						13
KESTEL KÖYÜ	11,5	7,5		2					21
SAMAYLI KÖYÜ	6,5	6,5							13
SUHUDETLİ KÖYÜ	64,5	83,5	3						151
DEMİRCİLER KÖYÜ	71	13	47,5	2					133,5
ÖRENCİK KÖYÜ	4	1,5							5,5
DURASALLI KÖYÜ	45	10						1	56
BAYINDIR KÖYÜ	6,5	7,5							14
BEKİRLER KÖYÜ	73,5	18,5		2	11				105
KARAHALLILLI KÖYÜ	46,5	17,5	1,5	4	23,5				93
TOPLAM	1.504	940	195,5	67	121	500	8	1	3.337

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo III.C.2. Bölgede Bulunan Ağaçların Yerleşim Birimleri İtibarıyla Dağılımı, 1844 (Adet) (Kurus)

YERLEŞİM BİRİMİ	Elma Eşçarı		Zeytin Eşçarı		Kestane Eşçarı	
	Escar	Hasıla	Escar	Hasıla	Escar	Hasıla
KARAÇAY MAHALLESİ			649	2652		
HACILAR MAHALLESİ			485	1172,5		
CEBEHASAN MAHALLESİ			712	2000		
HACI NİSF MAHALLESİ			349	246,5		
PAZAR KÖYÜ			181	20		
BEREKETLİ			20			
YERGETELİ KÖYÜ			161			
BAZAR KÖYÜ			1495	1180		
İSABEYLİ			495	2820		
İCELİ KÖYÜ			354	100	22	330
DEREBASI KÖYÜ			4		58	755
HAMZALI KÖYÜ			53			
YÖRÜKLER KÖYÜ			785		23	600
HAYDARLI KÖYÜ			7			
ERBAZ KAZASI						
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ						
ARSLANLI KÖYÜ			166	150		
YALINKUYU KÖYÜ			118	80		
DERE KÖYÜ			248			
KETAN OVASI KÖYÜ			3		2	
KOZ DERESİ KÖYÜ			9			
HACİBEGLİ KÖYÜ			516	120		
KAVACIK KÖYÜ			188	320	53	625
SAILER KÖYÜ			623		3	1400
SİNEKLER KÖYÜ			27			
KESTEL KÖYÜ			109	240		
SAMAYLI KÖYÜ	3	40	52		97	1090
SUHUDETLİ KÖYÜ			5			
DEMİRCİLER KÖYÜ			48			
ÖRENCİK KÖYÜ			3			
DURASALLI KÖYÜ			68			
BAYINDIR KÖYÜ			198			
BEKİRLER KÖYÜ			68			
KARAHALLILLI KÖYÜ					23	270
TOPLAM	3	40	8199	11101	281	5070

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettuat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo IV.A.1. Vergi Türleri İtibarıyla Vergi Yükünün Dağılımı, 1844 (%)

YERLEŞİM BİRİMİ	Vergi-i Mahsusa/Toplam Gelir	Cizye/Toplam Gelir	Asar ve Rüşimat		Toplam Vergi/Toplam Gelir
			Aynı Vergiler/Toplam Gelir	Nakdi Vergiler/Toplam Gelir	
KARAÇAY MAHALLESİ	21,7	0,0	0,6	3,8	26,1
HACILAR MAHALLESİ	22,8	0,0	0,2	3,9	26,9
CEBEHASAN MAHALLESİ	24,7	0,0	0,6	3,7	29,0
HACI NİSF MAHALLESİ	16,3	0,0	0,5	5,0	21,9
PAZAR KÖYÜ	23,0	3,4	0,1	1,0	27,4
BEREKETLİ	41,6	0,0	1,9	4,4	47,9
YERGETELİ KÖYÜ	22,2	0,0	0,3	2,6	25,1
BAZAR KÖYÜ	23,4	0,0	0,1	5,3	28,8
ISABEYLİ	17,6	0,0	0,2	8,4	26,2
İCELİ KÖYÜ	26,4	0,0	0,8	5,7	32,9
DEREBASI KÖYÜ	31,2	0,0	1,6	0,9	33,7
HAMZALI KÖYÜ	45,3	0,0	2,3	4,8	52,4
YÖRÜKLER KÖYÜ	25,3	0,0	1,4	5,5	32,2
HAYDARLI KÖYÜ	35,4	0,0	1,0	3,3	39,7
ERBAZ KAZASI	0,0	0,0	10,0	1,1	11,1
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	31,7	0,0	0,9	5,8	38,3
ARSLANLI KÖYÜ	28,6	0,0	0,6	6,5	35,7
YALINKUYU KÖYÜ	25,5	0,0	1,6	7,0	34,1
DERE KÖYÜ	27,9	0,0	1,1	3,8	32,8
KETAN OVASI KÖYÜ	27,6	0,0	2,6	4,1	34,3
KOZ DERESİ KÖYÜ	23,1	0,0	1,0	3,7	27,8
HACİBEGLİ KÖYÜ	22,5	0,0	0,9	7,7	31,1
KAVACIK KÖYÜ	27,3	0,0	0,2	9,2	36,7
SAILER KÖYÜ	33,8	0,0	0,8	8,1	42,7
SİNEKLER KÖYÜ	31,2	0,0	0,4	5,6	37,2
KESTEL KÖYÜ	26,1	0,0	0,4	5,7	32,3
SAMAYLI KÖYÜ	23,9	0,0	0,2	9,2	33,4
SUHUDETLİ KÖYÜ	22,2	0,0	6,2	1,8	30,2
DEMİRCİLER KÖYÜ	26,8	0,0	1,8	4,7	33,2
ÖRENCİK KÖYÜ	44,6	0,0	0,1	1,7	46,5
DURASALLI KÖYÜ	20,3	0,0	0,7	7,9	28,9
BAYINDIR KÖYÜ	29,4	0,0	0,5	5,9	35,9
BEKİRLER KÖYÜ	26,0	0,0	1,4	6,2	33,5
KARAHALLILLI KÖYÜ	30,2	0,0	2,2	4,0	36,4
TOPLAM	24,5	0,1	0,8	4,8	30,2

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettuat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

**Tablo IV.A.2. Vergi Yükünün Gelir Grupları İtibarıyla
Dağılımı, 1844 (%)**

YERLEŞİM BİRİMİ	0-500 Kurus	501-1000 Kurus	1001-1500 Kurus	1501-2000 Kurus	2001+ Kurus	Toplam Haneler
KARAÇAY MAHALLESİ	37,1	31,3	25,2	29,3	16,5	26,1
HACILAR MAHALLESİ	22,2	29,1	29,8	26,2	25,4	26,9
CEBEHASAN MAHALLESİ	38,5	33,5	27,6	23,0	19,7	29,0
HACI NİSF MAHALLESİ	32,6	36,1	26,2	19,3	12,5	21,9
PAZAR KÖYÜ	33,1	22,4	25,4		20,7	27,4
BEREKETLİ	49,6	51,2	42,7	41,7		47,9
YERGETELİ KÖYÜ	40,5	26,9	25,5	25,5	18,7	25,1
BAZAR KÖYÜ	28,5	30,3	31,4	33,9	25,0	28,8
ISABEYLİ	39,7	34,6	23,2	24,8	23,6	26,2
İCELİ KÖYÜ	34,0	40,8	30,6	28,5	31,0	32,9
DEREBASI KÖYÜ	33,4	33,7	34,3			33,7
HAMZALI KÖYÜ	75,4	51,9	39,9	38,1	26,4	52,4
YÖRÜKLER KÖYÜ	45,5	33,2	33,7	36,8	26,1	32,2
HAYDARLI KÖYÜ	37,6	44,4	35,3	32,2		39,7
ERBAZ KAZASI	9,8	11,9	10,0	10,0	13,8	11,1
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	43,5	39,6	46,8	40,2	32,1	38,3
ARSLANLI KÖYÜ	35,3	38,6	35,5	35,0	34,3	35,7
YALINKUYU KÖYÜ		28,1	38,2	31,4		34,1
DERE KÖYÜ	49,1	40,0	38,3	16,6	27,6	32,8
KETAN OVASI KÖYÜ	53,9	34,3	27,7	27,0		34,3
KOZ DERESİ KÖYÜ	32,6	28,6	28,5	25,9	20,0	27,8
HACİBEGLİ KÖYÜ	37,7	34,7	28,6	37,1	21,5	31,1
KAVACIK KÖYÜ	51,0	42,6	35,8	30,2	37,7	36,7
SAILER KÖYÜ	37,1	48,8	46,2	45,2	30,6	42,7
SİNEKLER KÖYÜ	30,1	48,5	38,2		19,4	37,2
KESTEL KÖYÜ	65,8	34,8	32,2	29,6	25,7	32,3
SAMAYLI KÖYÜ	27,6	41,4	35,7	29,7	31,6	33,4
SUHUDETLİ KÖYÜ	35,2	44,4	16,4	24,7	30,1	30,2
DEMİRCİLER KÖYÜ	46,1	35,6	31,9	30,9		33,2
ÖRENCİK KÖYÜ	38,7	50,9	43,2			46,5
DURASALLI KÖYÜ		23,2	33,6	35,5	25,1	28,9
BAYINDIR KÖYÜ	22,2	42,3	23,9			35,9
BEKİRLER KÖYÜ	50,2	42,7	30,6	30,0	27,2	33,6
KARAHALLILLI KÖYÜ	37,8	34,4	38,9	38,8		36,4
TOPLAM	36,5	34,4	30,8	29,5	22,7	30,2

**Kaynak* : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo IV.A. Yerlesim Birimleri Halkinca Ödenen Vergilerin
Dağılımı, 1844 (%)

YERLESİM BİRİMİ	Vergi-i Mahsusa/ Toplam Vergi	Cizye/ Toplam Vergi	Asar ve Rüsümat	
			Aynı Vergi/ Toplam Vergi	Nakdi Vergi/ Toplam Vergi
KARAÇAY MAHALLESİ	83,1	0,0	2,4	14,6
HACILAR MAHALLESİ	84,7	0,0	0,9	14,4
CEBEHASAN MAHALLESİ	85,1	0,0	1,9	12,9
HACI NISF MAHALLESİ	74,4	0,0	2,5	23,1
PAZAR KÖYÜ	83,9	12,4	0,3	3,5
BEREKETLİ	86,9	0,0	4,0	9,2
YERGETELİ KÖYÜ	88,5	0,0	1,0	10,5
BAZAR KÖYÜ	81,1	0,0	0,3	18,6
ISABEYLİ	67,2	0,0	0,9	31,9
İCELİ KÖYÜ	80,2	0,0	2,5	17,3
DEREBASI KÖYÜ	92,6	0,0	4,8	2,6
HAMZALI KÖYÜ	86,4	0,0	4,5	9,1
YÖRÜKLER KÖYÜ	78,5	0,0	4,5	17,0
HAYDARLI KÖYÜ	89,1	0,0	2,5	8,3
ERBAZ KAZASI	0,0	0,0	90,4	9,6
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	82,7	0,0	2,3	15,0
ARSLANLI KÖYÜ	80,0	0,0	1,8	18,2
YALINKUYU KÖYÜ	74,7	0,0	4,7	20,6
DERE KÖYÜ	85,0	0,0	3,4	11,5
KETAN OVASI KÖYÜ	80,4	0,0	7,7	12,0
KOZ DERESİ KÖYÜ	82,9	0,0	3,7	13,4
HACİBEGLİ KÖYÜ	72,5	0,0	2,8	24,7
KAVACIK KÖYÜ	74,3	0,0	0,7	25,0
SAILER KÖYÜ	79,1	0,0	1,9	19,1
SİNEKLER KÖYÜ	83,8	0,0	1,1	15,0
KESTEL KÖYÜ	80,9	0,0	1,3	17,8
SAMAYLI KÖYÜ	71,6	0,0	0,7	27,7
SUHUDETLİ KÖYÜ	73,5	0,0	20,6	5,9
DEMİRCİLER KÖYÜ	80,6	0,0	5,3	14,1
ÖRENCİK KÖYÜ	96,1	0,0	0,2	3,8
DURASALLI KÖYÜ	70,4	0,0	2,3	27,2
BAYINDIR KÖYÜ	82,1	0,0	1,5	16,4
BEKİRLER KÖYÜ	77,4	0,0	4,1	18,5
KARAHALLILLI KÖYÜ	83,0	0,0	6,0	11,1
TOPLAM	81,0	0,4	2,7	15,9

**Kaynak* : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo V.A.1. Hanelerin Sahip Olduklari Toprak Miktarı İtibariyle Dağılımı, 1844 (%)

YERLEŞİM BİRİMİ	Topraksız		1-40 Dönüm		41-80 Dönüm		81-120 Dönüm		121-160 Dönüm		161-200 Dönüm		Toplam	
	Hane Savisi	Toprak Miktarı	Hane Savisi	Toprak Miktarı	Hane Savisi	Toprak Miktarı	Hane Savisi	Toprak Miktarı	Hane Savisi	Toprak Miktarı	Hane Savisi	Toprak Miktarı	Hane Savisi	Toprak Miktarı
KARAÇAY MAHALLESİ	41,5	0,0	56,9	63,0	0,8	4,6	0,4	4,4	0,4	28,0			100	100
HACILAR MAHALLESİ	33,1	0,0	64,9	87,1	2,0	12,9							100	100
CEBEHASAN MAHALLESİ	35,1	0,0	61,3	78,6	3,1	17,1	0,5	4,3					100	100
HACI NİSF MAHALLESİ	32,7	0,0	60,0	48,6	4,5	15,7	0,9	5,9	0,9	9,7	0,9	20,1	100	100
PAZAR KÖYÜ	81,0	0,0	17,0	60,6	2,0	39,4							100	100
BEREKETLİ	12,5	0,0	85,0	90,1	2,5	9,9							100	100
YERGETELİ KÖYÜ	25,6	0,0	71,3	77,6	1,9	8,9	1,3	13,5					100	100
BAZAR KÖYÜ	36,7	0,0	57,6	63,6	4,5	25,0	1,1	11,4					100	100
ISABEYLİ	16,7	0,0	78,9	79,3	4,4	20,7							100	100
İCELİ KÖYÜ	2,0	0,0	98,0	100,0									100	100
DEREBASI KÖYÜ	35,8	0,0	64,2	100,0									100	100
HAMZALI KÖYÜ			96,6	80,5	1,7	5,7	1,7	13,8					100	100
YÖRÜKLER KÖYÜ	8,9	0,0	86,1	76,1	5,1	23,9							100	100
HAYDARLI KÖYÜ	25,0	0,0	75,0	100,0									100	100
ERBAZ KAZASI			91,8	72,1	6,1	19,6	2,0	8,3					100	100
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ			93,1	76,8	6,9	23,2							100	100
ARSLANLI KÖYÜ	6,2	0,0	92,3	93,2	1,5	6,8							100	100
YALINKUYU KÖYÜ			92,0	78,7	8,0	21,3							100	100
DERE KÖYÜ	36,4	0,0	59,1	70,8	4,5	29,2							100	100
KETAN OVASI KÖYÜ	10,0	0,0	90,0	100,0									100	100
KOZ DERESİ KÖYÜ	4,9	0,0	93,4	89,2	1,6	10,8							100	100
HACİBEGLİ KÖYÜ			100,0	100,0									100	100
KAVACIK KÖYÜ			96,4	87,0	3,6	13,0							100	100
SAILER KÖYÜ	4,3	0,0	95,7	100,0									100	100
SİNEKLER KÖYÜ	8,7	0,0	87,0	64,2			4,3	35,8					100	100
KESTEL KÖYÜ			96,0	77,1	4,0	22,9							100	100
SAMAYLI KÖYÜ	10,3	0,0	89,7	100,0									100	100
SUHUDETLİ KÖYÜ	7,1	0,0	92,9	100,0									100	100
DEMİRCİLER KÖYÜ			100,0	100,0									100	100
ÖRENCİK KÖYÜ	10,0	0,0	90,0	100,0									100	100
DURASALI KÖYÜ			91,3	78,4	8,7	21,6							100	100
BAYINDIR KÖYÜ	24,1	0,0	75,9	100,0									100	100
BEKİRLER KÖYÜ	3,0	0,0	93,9	85,4	3,0	14,6							100	100
KARAHALLILLI KÖYÜ	7,7	0,0	92,3	100,0									100	100
TOPLAM	24,5	0,0	72,5	78,1	2,4	12,7	0,4	4,3	0,1	3,5	0,04	1,4	100	100

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo V.A. Hanelerin Sahip Oldukları Toprak Miktarı İtibarıyla Dağılımı, 1844 (Dönüm)

YERLEŞİM BİRİMİ	Topraksız		1-40 Dönüm		41-80 Dönüm		81-120 Dönüm		121-160 Dönüm		161-200 Dönüm		Toplam	
	Hane sayısı	Toprak miktarı	Hane sayısı	Toprak miktarı	Hane sayısı	Toprak miktarı	Hane sayısı	Toprak miktarı	Hane sayısı	Toprak miktarı	Hane sayısı	Toprak miktarı	Hane sayısı	Toprak miktarı
KARAÇAY MAHALLESİ	102	0	140	1.416	2	103	1	98	1	629			246	2246
HACILAR MAHALLESİ	49	0	96	976	3	145							148	1121
CEBEHASAN MAHALLESİ	68	0	119	1.548,75	6	337	1	84,5					194	1.970,25
HACI NİSF MAHALLESİ	36	0	66	752	5	243	1	92	1	150	1	311	110	1548
PAZAR KÖYÜ	81	0	17	156	2	101,5							100	257,5
BEREKETLİ	5	0	34	471	1	52							40	523
YERGETELİ KÖYÜ	41	0	114	1.192,5	3	136	2	208					160	1.536,5
BAZAR KÖYÜ	65	0	102	1.205,75	8	474	2	216					177	1.895,75
ISABEYLİ	15	0	71	817	4	212,75							90	1.029,75
İCELİ KÖYÜ	1	0	48	595,5									49	595,5
DEREBASI KÖYÜ	29	0	52	335,5									81	335,5
HAMZALI KÖYÜ	0	0	56	651	1	46	1	112					58	809
YÖRÜKLER KÖYÜ	7	0	68	652,5	4	205							79	857,5
HAYDARLI KÖYÜ	8	0	24	125									32	125
ERBAZ KAZASI	0	0	45	721	3	196	1	83					49	1.000
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	0	0	27	391	2	118							29	509
ARSLANLI KÖYÜ	4	0	60	586,5	1	43							65	629,5
YALINKUYU KÖYÜ	0	0	23	317	2	85,75							25	402,75
DERE KÖYÜ	8	0	13	109	1	45							22	154
KETAN OVASI KÖYÜ	4	0	36	383,5									40	383,5
KOZ DERESİ KÖYÜ	3	0	57	452,75	1	55							61	507,75
HACİBEGLİ KÖYÜ	0	0	45	594,25									45	594,25
KAVACIK KÖYÜ	0	0	27	308,5	1	46,25							28	354,75
SAİLER KÖYÜ	1	0	22	370,5									23	370,5
SİNEKLER KÖYÜ	2	0	20	150,75			1	84					23	234,75
KESTEL KÖYÜ	0	0	24	209	1	62							25	271
SAMAYLI KÖYÜ	3	0	26	231									29	231
SUHUDETLİ KÖYÜ	1	0	13	275									14	275
DEMİRCİLER KÖYÜ	0	0	39	433,5									39	433,5
ÖRENCİK KÖYÜ	4	0	36	73									40	73
DURASALLI KÖYÜ	0	0	21	383,5	2	105,5							23	489
BAYINDIR KÖYÜ	7	0	22	201,5									29	201,5
BEKİRLER KÖYÜ	1	0	31	328,5	1	56							33	384,5
KARAHALLILLI KÖYÜ	2	0	24	204									26	204
TOPLAM	547	0	1.618	17.618,25	54	2.867,75	10	978	2	779	1	311	2.232	22.553,5

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo V.B.1. Hanelerin Gelir Dagilimi, 1844 (Kurus) (Vergiden Sonra)

YERLESIM BIRIMI	0-500 Kurus		501-1000 Kurus		1001-1500 Kurus		1501-2000 Kurus		2001+ Kurus		Toplam	
	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir
KARAÇAY MAHALLESİ	178	39.233,5	42	29.112	9	10.424	4	6.487,5	13	54.013	246	139.270
HACILAR MAHALLESİ	85	25.438	43	30.272,5	10	12.489,5	5	7.904,5	5	12.086,5	148	88.191
CEBEHASAN MAHALLESİ	115	26.080,5	52	37.286	14	17.363,5	5	8.411,5	8	19.385	194	108.526,5
HACI NISF MAHALLESİ	72	16.018	19	13.392	9	11.363,5	3	5.625	7	40.109,5	110	86.508
PAZAR KÖYÜ	61	12.085	31	22.816	3	3.460	4	6783	1	5.545	100	50.689
BEREKETLI	33	7.986,5	6	3.843,5	1	1.137	-	-	-	-	40	12.967
YERGETELI KÖYÜ	49	11.292,5	77	55.885,5	19	22.534,5	7	11.777,5	8	18.572,5	160	120.062,5
BAZAR KÖYÜ	83	24.990	60	42.103,5	14	16.997,5	10	16.924,5	10	37.026	177	138.041,5
ISABEYLI	33	6.653	24	16.618,5	17	21.016	6	10.400,5	10	28.499	90	83.187
ICELI KÖYÜ	18	5.646	20	15.385	8	9.906	3	5.166	-	-	49	36.103
DEREBASI KÖYÜ	66	18.127	15	9.135,5	-	-	-	-	-	-	81	27.262,5
HAMZALI KÖYÜ	48	8.157,5	8	5.273	1	1.056	-	-	1	2471	58	16.957,5
YÖRÜKLER KÖYÜ	34	9.240,5	29	20.626,5	8	8.564	3	5.160	5	14.352	79	57.943
HAYDARLI KÖYÜ	15	4.053,5	16	10.822	1	1.118	-	-	-	-	32	15.993,5
ERBAZ KAZASI	34	6.324	11	7.760	2	2.511	1	1.620	1	2.430	49	20.645
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	19	4.707,5	6	4.091	2	2.748	1	1.890	1	2.934,5	29	16.371
ARSLANLI KÖYÜ	24	6.312	22	14.504,5	15	18.674	-	-	4	8.659	65	48.149,5
YALINKUYU KÖYÜ	2	858,5	17	11.747	6	7.106	-	-	-	-	25	19.711,5
DERE KÖYÜ	14	2.358	4	2.737	3	4.202	1	1.700	-	-	22	10.997
KETAN OVASI KÖYÜ	29	7.423	8	4.900	3	3.637	-	-	-	-	40	15.960
KOZ DERESI KÖYÜ	25	8.644,5	30	21.171	4	4.688	2	3.718	-	-	61	38.221,5
HACIBEGLI KÖYÜ	11	4.220	27	18.249	4	4.425	3	5.844,5	-	-	45	32.738,5
KAVACIK KÖYÜ	10	2.209,5	8	6.528	8	9.241	1	1.766	1	2.045	28	21.789,5
SAILER KÖYÜ	12	3.090	9	6.846	1	1.389	-	-	1	2.235	23	13.560
SINEKLER KÖYÜ	15	3.738	7	5.127	-	-	-	-	1	3.445	23	12.310
KESTEL KÖYÜ	7	1.187	11	8.002,75	5	5.697	-	-	2	4.899	25	19.785,75
SAMAYLI KÖYÜ	13	3.176	8	5.631	5	6.121	1	1.711	2	4.617	29	21.256
SUHUDETLI KÖYÜ	6	1.612	3	1.928	3	3.496,5	1	1.608,5	1	2.248	14	10.893
DEMIRCILER KÖYÜ	13	3.661	18	13.165	8	9.422,5	-	-	-	-	39	26.248,5
ÖRENCIK KÖYÜ	28	7.904	12	7.662	-	-	-	-	-	-	40	15.566
DURASALLI KÖYÜ	1	448	10	7.775,5	5	5.603	5	8.433,5	2	5.755	23	28.015
BAYINDIR KÖYÜ	24	6.687	5	3.329	-	-	-	-	-	-	29	10.016
BEKIRLER KÖYÜ	14	4.054	9	6.388	6	7.494,5	3	5.050	1	2.125	33	25.111,5
KARAHALLILLI KÖYÜ	14	4.850	11	7.108,5	1	1.008	-	-	-	-	26	12.966,5
TOPLAM	1205	298.466	678	477.222	195	234.893	69	117.982	85	273.452	2.232	1.402.013,75

**Kaynak* : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo V.B.2. Hanelerin Gelir Dagilimi, 1844 (%) (Vergiden Önce)

YERLESIM BIRIMI	0-500 Kurus		501-1000 Kurus		1001-1500 Kurus		1501-2000 Kurus		2001+ Kurus		Toplam	
	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir
KARAÇAY MAHALLESİ	56,9	20,5	26,8	25,0	7,7	12,4	2,0	4,5	6,5	37,5	100	100
HACILAR MAHALLESİ	39,9	16,4	35,1	31,2	12,2	17,7	6,1	12,7	6,8	22,0	100	100
CEBEHASAN MAHALLESİ	41,8	14,1	31,4	29,1	14,9	23,4	5,7	12,1	6,2	21,3	100	100
HACI NISF MAHALLESİ	50,0	13,5	26,4	19,2	10,0	12,2	3,6	6,4	10,0	48,6	100	100
PAZAR KÖYÜ	53,0	19,4	29,0	33,8	13,0	24,6			5,0	22,3	100	100
BEREKETLİ	42,5	17,6	40,0	48,0	15,0	26,5	2,5	7,8			100	100
YERGETELİ KÖYÜ	20,6	5,5	38,1	29,9	26,9	32,6	4,4	7,6	10,0	24,4	100	100
BAZAR KÖYÜ	28,2	8,6	39,0	26,4	13,0	14,4	8,5	13,5	11,3	37,0	100	100
ISABEYLI	24,4	4,5	27,8	16,4	20,0	19,6	7,8	11,0	20,0	48,4	100	100
ICELI KÖYÜ	14,3	4,0	32,7	22,7	34,7	39,2	8,2	12,6	10,2	21,4	100	100
DEREBASI KÖYÜ	54,3	32,9	39,5	53,7	6,2	13,4					100	100
HAMZALI KÖYÜ	50,0	24,7	36,2	42,1	10,3	18,9	1,7	4,8	1,7	9,4	100	100
YÖRÜKLER KÖYÜ	20,3	5,6	38,0	25,2	26,6	30,0	5,1	8,3	10,1	30,9	100	100
HAYDARLI KÖYÜ	18,8	6,7	50,0	48,6	28,1	38,5	3,1	6,2			100	100
ERBAZ KAZASI	67,3	27,9	22,4	35,6	6,1	16,7	2,0	7,8	2,0	12,1	100	100
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	51,7	21,1	20,7	17,3	10,3	13,8	3,4	5,8	13,8	42,0	100	100
ARSLANLI KÖYÜ	20,0	5,7	33,8	22,4	20,0	21,6	12,3	18,4	13,8	32,0	100	100
YALINKUYU KÖYÜ			28,0	16,9	48,0	48,5	24,0	34,6			100	100
DERE KÖYÜ	50,0	14,6	13,6	11,6	18,2	27,1	9,1	20,2	9,1	26,5	100	100
KETAN OVASI KÖYÜ	30,0	7,8	62,5	71,7	2,5	6,1	5,0	14,5			100	100
KOZ DERESİ KÖYÜ	18,0	7,2	50,8	44,0	23,0	30,9	4,9	9,1	3,3	8,8	100	100
HACIBEGLİ KÖYÜ	6,7	2,5	51,1	39,0	28,9	31,7	6,7	11,2	6,7	15,7	100	100
KAVACIK KÖYÜ	21,4	7,0	17,9	9,6	28,6	30,4	17,9	23,7	14,3	29,4	100	100
SAILER KÖYÜ	21,7	7,3	34,8	26,6	30,4	37,1	4,3	6,9	8,7	22,1	100	100
SINEKLER KÖYÜ	30,4	6,0	39,1	34,8	26,1	37,4			4,3	21,8	100	100
KESTEL KÖYÜ	20,0	4,8	28,0	20,5	28,0	29,6	16,0	22,7	8,0	22,6	100	100
SAMAYLI KÖYÜ	27,6	6,9	27,6	18,2	17,2	19,6	17,2	26,3	10,3	29,0	100	100
SUHUDETLİ KÖYÜ	28,6	9,2	28,6	20,2	14,3	15,0	14,3	22,4	14,3	33,3	100	100
DEMIRCİLER KÖYÜ	15,4	4,9	30,8	22,9	41,0	50,3	12,8	21,9			100	100
ÖRENCİK KÖYÜ	32,5	15,0	47,5	51,7	20,0	33,3					100	100
DURASALLI KÖYÜ			21,7	10,0	26,1	20,2	21,7	21,8	30,4	48,1	100	100
BAYINDIR KÖYÜ	41,4	24,7	55,2	67,5	3,4	7,8					100	100
BEKİRLER KÖYÜ	12,1	3,3	42,4	27,2	21,2	23,9	12,1	19,4	12,1	26,1	100	100
KARAHALLILLI KÖYÜ	23,1	10,4	53,8	53,2	19,2	28,7	3,8	7,8			100	100
TOPLAM	35,2	11,1	34,6	28,6	17,0	23,0	5,7	10,9	7,5	26,4	100	100

**Kaynak* : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo V.B.3. Hanelerin Gelir Dagilimi, 1844 (%) (Vergiden Sonra)

YERLESIM BIRIMI	0-500 Kurus		501-1000 Kurus		1001-1500 Kurus		1501-2000 Kurus		2001+ Kurus		Toplam	
	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir
KARAÇAY MAHALLESİ	72,4	28,2	17,1	20,9	3,7	7,5	1,6	4,7	5,3	38,8	100	100
HACILAR MAHALLESİ	57,4	28,8	29,1	34,3	6,8	14,2	3,4	9,0	3,4	13,7	100	100
CEBEHASAN MAHALLESİ	59,3	24,0	26,8	34,4	7,2	16,0	2,6	7,8	4,1	17,9	100	100
HACI NISF MAHALLESİ	65,5	18,5	17,3	15,5	8,2	13,1	2,7	6,5	6,4	46,4	100	100
PAZAR KÖYÜ	61,0	23,8	31,0	45,0	3,0	6,8	4,0	13,4	1,0	10,9	100	100
BEREKETLİ	82,5	61,6	15,0	29,6	2,5	8,8	-	-	-	-	100	100
YERGETELİ KÖYÜ	30,6	9,4	48,1	46,5	11,9	18,8	4,4	9,8	5,0	15,5	100	100
BAZAR KÖYÜ	46,9	18,1	33,9	30,5	7,9	12,3	5,6	12,3	5,6	26,8	100	100
ISABEYLI	36,7	8,0	26,7	20,0	18,9	25,3	6,7	12,5	11,1	34,3	100	100
ICELI KÖYÜ	36,7	15,6	40,8	42,6	16,3	27,4	6,1	14,3	-	-	100	100
DEREBASI KÖYÜ	81,5	66,5	18,5	33,5	-	-	-	-	-	-	100	100
HAMZALI KÖYÜ	82,8	48,1	13,8	31,1	1,7	6,2	-	-	1,7	14,6	100	100
YÖRÜKLER KÖYÜ	43,0	15,9	36,7	35,6	10,1	14,8	3,8	8,9	6,3	24,8	100	100
HAYDARLI KÖYÜ	46,9	25,3	50,0	67,7	3,1	7,0	-	-	-	-	100	100
ERBAZ KAZASI	69,4	30,6	22,4	37,6	4,1	12,2	2,0	7,8	2,0	11,8	100	100
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	65,5	28,8	20,7	25,0	6,9	16,8	3,4	11,5	3,4	17,9	100	100
ARSLANLI KÖYÜ	36,9	13,1	33,8	30,1	23,1	38,8	-	-	6,2	18,0	100	100
YALINKUYU KÖYÜ	8,0	4,4	68,0	59,6	24,0	36,1	-	-	-	-	100	100
DERE KÖYÜ	63,6	21,4	18,2	24,9	13,6	38,2	4,5	15,5	-	-	100	100
KETAN OVASI KÖYÜ	72,5	46,5	20,0	30,7	7,5	22,8	-	-	-	-	100	100
KOZ DERESİ KÖYÜ	41,0	22,6	49,2	55,4	6,6	12,3	3,3	9,7	-	-	100	100
HACIBEGLI KÖYÜ	24,4	12,9	60,0	55,7	8,9	13,5	6,7	17,9	-	-	100	100
KAVACIK KÖYÜ	35,7	10,1	28,6	30,0	28,6	42,4	3,6	8,1	3,6	9,4	100	100
SAILER KÖYÜ	52,2	22,8	39,1	50,5	4,3	10,2	-	-	4,3	16,5	100	100
SINEKLER KÖYÜ	65,2	30,4	30,4	41,6	-	-	-	-	4,3	28,0	100	100
KESTEL KÖYÜ	28,0	6,0	44,0	40,4	20,0	28,8	-	-	8,0	24,8	100	100
SAMAYLI KÖYÜ	44,8	14,9	27,6	26,5	17,2	28,8	3,4	8,0	6,9	21,7	100	100
SUHUDETLI KÖYÜ	42,9	14,8	21,4	17,7	21,4	32,1	7,1	14,8	7,1	20,6	100	100
DEMIRCILER KÖYÜ	33,3	13,9	46,2	50,2	20,5	35,9	-	-	-	-	100	100
ÖRENCIK KÖYÜ	70,0	50,8	30,0	49,2	-	-	-	-	-	-	100	100
DURASALLI KÖYÜ	4,3	1,6	43,5	27,8	21,7	20,0	21,7	30,1	8,7	20,5	100	100
BAYINDIR KÖYÜ	82,8	66,8	17,2	33,2	-	-	-	-	-	-	100	100
BEKIRLER KÖYÜ	42,4	16,1	27,3	25,4	18,2	29,8	9,1	20,1	3,0	8,5	100	100
KARAHALLILLI KÖYÜ	53,8	37,4	42,3	54,8	3,8	7,8	-	-	-	-	100	100
TOPLAM	54,0	21,3	30,4	34,0	8,7	16,8	3,1	8,4	3,8	19,5	100	100

**Kaynak* : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo V.B.4. Hane Basına Ortalama Gelirler, 1844 (Kurus)

YERLESİM BİRİMİ	Vergiden Önce Hane Basına Ortalama Gelir	Vergiden Sonra Hane Basına Ortalama Gelir
KARAÇAY MAHALLESİ	765,9	566,1
HACILAR MAHALLESİ	815,2	595,9
CEBEHASAN MAHALLESİ	787,6	559,4
HACI NISF MAHALLESİ	1.006,4	786,4
PAZAR KÖYÜ	698,1	506,9
BEREKETLİ	622,3	324,2
YERGETELİ KÖYÜ	1.001,5	750,4
BAZAR KÖYÜ	1.095,5	779,9
ISABEYLİ	1.252,4	924,3
ICELİ KÖYÜ	1.097,7	736,8
DEREBASI KÖYÜ	507,4	336,6
HAMZALI KÖYÜ	614	292,4
YÖRÜKLER KÖYÜ	1.081,3	733,5
HAYDARLI KÖYÜ	828,9	499,8
ERBAZ KAZASI	473,8	421,3
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	914,8	564,5
ARSLANLI KÖYÜ	1.151,7	740,8
YALINKUYU KÖYÜ	1.197,2	788,5
DERE KÖYÜ	744,1	499,9
KETAN OVASI KÖYÜ	607,7	399
KOZ DERESİ KÖYÜ	868,2	626,6
HACİBEGLİ KÖYÜ	1.055,3	727,5
KAVACIK KÖYÜ	1.230	778,2
SAILER KÖYÜ	1.029,5	589,6
SİNEKLER KÖYÜ	852	535,2
KESTEL KÖYÜ	1.168,7	791,4
SAMAYLI KÖYÜ	1.100,7	733
SUHUDETLİ KÖYÜ	1.114,6	778,1
DEMİRCİLER KÖYÜ	1.008	673
ÖRENCİK KÖYÜ	727	389,2
DURASALLI KÖYÜ	1.712	1.218
BAYINDIR KÖYÜ	538,6	345,4
BEKİRLER KÖYÜ	1.145,2	761
KARAHALLILLI KÖYÜ	783,5	498,7
Hane Basına Ortalama	899,7	628,1

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844,

No: 2409-2443

Tablo V.B. Hanelerin Gelir Dagilimi, 1844 (Kurus) (Vergiden Önce)

YERLESIM BIRIMI	0-500 Kurus		501-1000 Kurus		1001-1500 Kurus		1501-2000 Kurus		2001+ Kurus		Toplam	
	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir	Hane	Gelir
KARAÇAY MAHALLESİ	140	38.638,5	66	47.194,5	19	23.374,0	5	8.553,0	16	70.656,0	246	188.416
HACILAR MAHALLESİ	59	19.745,0	52	37.617,0	18	21.345,0	9	15.350,0	10	26.594,5	148	120.651,5
CEBEHASAN MAHALLESİ	81	21.554,0	61	44.473,0	29	35.767,0	11	18.480,5	12	32.517,0	194	152.791,5
HACI NISF MAHALLESİ	55	14.996,0	29	21.288,0	11	13.484,5	4	7.091,5	11	53.841,5	110	110.701,5
PAZAR KÖYÜ	53	13.517,5	29	23.580,5	13	17.170,0	-	-	5	15.538,0	100	69.806
BEREKETLI	17	4.385,0	16	11.950,5	6	6.607,5	1	1.950,0	-	-	40	24.893
YERGETELI KÖYÜ	33	8.830,5	61	47.878,5	43	52.211,5	7	12.219,0	16	39.102,5	160	160.242
BAZAR KÖYÜ	50	16.638,0	69	51.285,0	23	27.927,0	15	26.224,5	20	71.823,5	177	193.898
ISABEYLI	22	5.069,5	25	18.540,0	18	22.145,0	7	12.412,0	18	54.548,0	90	112.714,5
ICELI KÖYÜ	7	2.135,0	16	12.215,0	17	21.110,0	4	6.803,0	5	11.525,0	49	53.788
DEREBASI KÖYÜ	44	13.510,0	32	22.070,0	5	5.517,0	-	-	-	-	81	41.097
HAMZALI KÖYÜ	29	8.808,0	21	15.001,0	6	6.737,5	1	1.706,0	1	3.359,0	58	35.611,5
YÖRÜKLER KÖYÜ	16	4.807,0	30	21.545,0	21	25.591,0	4	7.075,0	8	26.405,0	79	85.423
HAYDARLI KÖYÜ	6	1.764,5	16	12.887,5	9	10.221,5	1	1.650,0	-	-	32	26.523,5
ERBAZ KAZASI	33	6.470,0	11	8.258,0	3	3.870,0	1	1.800,0	1	2.820,0	49	23.218
SÜNDÜKLÜ KÖYÜ	15	5.605,0	6	4.578,0	3	3.655,0	1	1.540,0	4	11.150,0	29	26.528
ARSLANLI KÖYÜ	13	4.235,0	22	16.745,0	13	16.134,0	8	13.756,0	9	23.990,0	65	74.860
YALINKUYU KÖYÜ	-	-	7	5.047,0	12	14.519,0	6	10.365,0	-	-	25	29.931
DERE KÖYÜ	11	2.390,0	3	1.900,0	4	4.435,0	2	3.310,0	2	4.335,0	22	16.370
KETAN OVASI KÖYÜ	12	1.891,0	25	17.420,0	1	1.480,0	2	3.515,0	-	-	40	24.306
KOZ DERESI KÖYÜ	11	3.820,0	31	23.311,5	14	16.348,5	3	4.838,0	2	4.645,0	61	52.963
HACIBEGLI KÖYÜ	3	1.195,0	23	18.507,0	13	15.039,0	3	5.300,0	3	7.448,5	45	47.489,5
KAVACIK KÖYÜ	6	2.414,0	5	3.300,0	8	10.455,0	5	8.160,0	4	10.110,0	28	34.439
SAILER KÖYÜ	5	1.725,0	8	6.296,0	7	8.790,0	1	1.645,0	2	5.223,0	23	23.679
SINEKLER KÖYÜ	7	1.170,0	9	6.820,0	6	7.330,0	-	-	1	4.275,0	23	19.595
KESTEL KÖYÜ	5	1.392,5	7	5.976,5	7	8.637,5	4	6.620,0	2	6.592,0	25	29.218,5
SAMAYLI KÖYÜ	8	2.215,0	8	5.815,0	5	6.245,0	5	8.400,0	3	9.245,0	29	31.920
SUHUDETLI KÖYÜ	4	1.430,0	4	3.150,0	2	2.340,0	2	3.494,5	2	5.190,0	14	15.604,5
DEMIRCILER KÖYÜ	6	1.922,0	12	9.017,0	16	19.766,0	5	8.607,0	-	-	39	39.312
ÖRENCIK KÖYÜ	13	4.370,0	19	15.030,0	8	9.680,0	-	-	-	-	40	29.080
DURASALLI KÖYÜ	-	-	5	3.928,5	6	7.942,5	5	8.573,0	7	18.931,5	23	39.375,5
BAYINDIR KÖYÜ	12	3.860,0	16	10.545,0	1	1.215,0	-	-	-	-	29	15.620
BEKIRLER KÖYÜ	4	1.265,0	14	10.295,0	7	9.040,0	4	7.329,0	4	9.861,0	33	37.790
KARAHALLILLI KÖYÜ	6	2.112,0	14	10.830,0	5	5.850,0	1	1.580,0	-	-	26	20.372
TOPLAM	786	223.880	772	574.295	379	461.980	127	218.347	168	529.726	2.232	2.008.228

**Kaynak* : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettüat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443

Tablo V.C. Toplam Gelirleri 3 Bin Kurusun Üzerinde Olan Hanelerin Gelir Miktarları ve Yerlesim Birimleri, 1844 Miktarları ve Yerlesim Birimleri, 1844

Sıra no	Yerlesim Birimi	Hane Numarası	Mesleği	Ünvanı	Adı	Toplam Geliri (Kurus)
1	Karaçay	4		elhaç	mustafa aga	23995
2	Haci Nisf	11	vakif çalisani		osman	11025
3	Haci Nisf	24	erbabi sanat	hacibesir	muhammed	9585
4	Bazar	7	erbabi ziraat	hacioglu	haci hokkaz hüseyin	8850,5
5	Haci Nisf	13	erbabi ziraat	icalizade	ishak bey	7635
6	Haci Nisf	10	yetim	hacisüleymanagani nyetimleri	ahmed aga ve mahir aga	7596
7	Bazar	23	erbabi ticaret	hacioglu	haci ahmed	7240
8	Pazar	2	çukaci Tüccari	çukaci	acib	6255
9	Yörükler	68	erbabi ziraat	haci	ali	5910
10	Bazar	12	erbabi ticaret	haci	mus	5544
11	Isabeyli	68	erbabi ziraat	ortakçi	molla muhammed	5390
12	Karaçay	5	tüccar	eyüboğlu	haci ahmed	5100
13	Bazar	5	erbabi ziraat	bakkal	haci ahmed	4915
14	Isabeyli	66	erbabi ziraat	hacihanoglu	muhammed ve kardesi hasan	4820
15	Bazar	24	erbabi ziraat	hacioglu	hüseyin	4756
16	Isabeyli	38	erbabi ziraat	mollahamzaoglu	veli	4460
17	Durasalli	6	erbabi ziraat	görenoglu	haci muhammed	4451,5
18	Sinekler	4	erbabi ziraat	matlamustafaoglu	kasim	4275
19	Sündüklü	4	erbabi ziraat	hacidursunoglu	muhammed	4035
20	Yörükler	76	erbabi ziraat	delibrahimoglu	sagici veli	4010
21	Karaçay	8	erbabi ziraat	hacimahmudzade	haci muhammed aga	3995
22	Bazar	10	erbabi ziraat	haciosmanoglu	haci ahmed aga	3902
23	Arslanli	57		kocasagci	ibrahim	3810
24	Karaçay	18	yapucu	haci	muhammed	3742
25	Hacilar	101	erbabi ticaret	celepbalioglu	haci muhammed	3705
26	Cebehasan	5	muhtari evvel-erbabi ziraat	sabanoglu	haci ahmed	3694,5
27	Isabeyli	3	muhtari sani-erbabi ziraat	haci	molla ahmed	3675
28	Hacilar	21	erbabi ticaret	helvacioglu	haci muhammed	3635
29	Samayli	3	erbabi ziraat	agaoglu	haci ismail	3615
30	Bazar	94	bakkal	mollaoglu	haci muhammed	3610
31	Haci Nisf	66		haci	muhammed ali	3580
32	Karaçay	121			mustafa	3575
33	Bazar	53	erbabi ziraat	imamoglu	haci ali	3530
34	Yergeteli	40	erbabi ziraat	arabacikaraahmed oglu	muhammed aga	3465
35	Kestel	22	barut tüccari	mollamuhammedo glu	haci ali	3437
36	Isabeyli	42	erbabi ziraat	dirmalioglu	deli mustafa	3405
37	Cebehasan	83	erbabi ziraat	musoglu	mustafa	3360
38	Hamzali	51	erbabi ziraat	kemeroglu	sagici muhammed	3359
39	Isabeyli	8	erbabi ziraat	tosunoglu	ahmed	3323
40	Yergeteli	8	erbabi ticaret	haci emiroglu	haci mustafa	3265
41	Yörükler	70	erbabi ziraat	hacioglu	hamid	3250
42	Sailer	3	muhtari sani-erbabi ticaret	haciahmedoglu	haci ali	3213
43	Durasalli	20	erbabi ziraat	mestanoglu	çakir muhammed	3205
44	Samayli	5	erbabi ziraat	haciahmedoglu	mustafa	3175
45	Suhudetli	1	erbabi ziraat	duhabecioglu	mustafa	3165
46	Cebehasan	114	erbabi ziraat	demircioglu	haci hasan	3161,5
47	Kestel	5	barut tüccari	hacihüseyinoglu	haci muhammed	3155
48	Arslanli	10	erbabi ziraat	haciibrahimoglu	muhammed	3125
49	Karaçay	43	erbabi ziraat	kusbasanoglu	ali	3119
50	Yörükler	41	erbabi ziraat	göloglu	haci hüseyin	3090
51	Yergeteli	4	erbabi ticaret	tahtalioglu	haci ibrahim	3075
52	Haci Nisf	99	erbabi ticaret	ilikçi	haci ali	3075
53	Hacilar	11	erbabi sanat	haci	hüseyin	3065
54	Karaçay	3	erbabi ticaret	imamhaci	mahmud	3060
55	Isabeyli	5	erbabi ziraat	abdullahoglu	hatib mustafa	3025
56	Kavacik	27		tonyakoglu	ali	3025
57	Cebehasan	111	erbabi ziraat	zararcioglu	muhammed	3005
58	Karaçay	78		icalizade	hüseyin	3000

*Kaynak : B.O.A., Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettuat Tahrir Defteri, 1844, No: 2409-2443